

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség: V. ker., Honvéd-utca 10. szám.
Kiadóhivatal: V. ker., Nádor-utca 34. szám.
Szerkesztési telefon 56-12. Kiadóhivatali telefon 54-39.
Igazgatóság: „ 842. Nyomda: „ 44-09.

Főszerkesztő: **VÉSZI JOZSEF**
Feladószerkesztő: **KABOS EDE**
Igazgató: **HERTZKA LOTHÁR**

Égész évre 14 kor., 1/2 évre 7 kor., 1/4 évre 3 kor.
50 fillér, egy hónapra 1 kor. 20 fillér.
Egyes szám Budapesten és a vidéken 4 fillér.

Az üres jászol.

(v.) Karácsony estéjén... eh, ne beszéljen nekünk senki szeretetről. Még a nevét se vegyétek ajkatokra ennek a mindennél tisztább és mindennél szentségesebb érzésnek. Volt idő, amikor a magyar nemzet Deák Ferenc intelme szerint azt tartotta, hogy jobban kell szeretnünk a hazát, mint gyűlölnünk ellenfeleinket. Aki ezt tanította, régóta porrá lett; elporladt, ah, az ő szelid és bölcs tanítása is. Imhol nem is ellenfelekül állunk egymással szemközt, akiket még egyesíteni tud a hazaszeretet közös kapcsolata, hanem esküdt ellenségekül, akiknek kölcsönös gyűlölködése feldulja a hazát.

Nincs béke a magyar földön a béke e szent ünnepén. A karácsonyfa gyertyáit az ádáz gyűlölet lángcsóváival gyújtották meg az idén. Testvérharc pusztít sorakban. Felemészti a mult legdrágább vívmányait. És belegázol a jövőendő vetéseibe. Akik vérüket ontották vesztőhelyen és csatatéren e nemzet boldogságáért, megfordulnak sirjukban: csontjaik megremeznek a kárbavesztett mártíromság felgerjedő keserűségétől. A nagy ösök törpe unokái elherdálják a rájuk szállt értékes örökséget. A népképviselőt nem épít, hanem rombol. A törvényhozók nem vállalva dolgoznak az ország javán, hanem egymást marcangolják. És út nemskára az óra, amikor a gyűlölség zajlása kibocsátja hul-

lámgyűrűt a parlamentből az országba is. Lesz-e a nemzetben elegendő erkölcsi erő: jól megvetni a lábát s be nem sodortatni magát e vésztes áradatba?

Ezen fordul meg most minden. A közvélemény hűvös józanságán s e józanság szilárdságán. Jaj az országnak, ha az eszeveszett indulatok mómora megojti a népet is. Akkor jön a költő-megjósolta nagyszerű halál: az állam-eszme felbomlása, a nemzet enyészete. Örvények közt tekerő szűk mesgyn kell most előreparkolni. Ovatosan lépkedjünk hát. S ne bízzék senki azokban, akik rohanásra serkentik. Mert azok nem azt akarják, hogy épkezláb céljához érjen a nemzet. Hanem azt, hogy rohantában elbukjék s az ő segedel-
műkre szoruljon, ha fel akar tápáskodni. Ez a nemzet tulsokái volt egészes és tulegészséges volt nékiök; sehogysem akart az ő istápjukra fanyalódni. Ha most bajba kerülne, talán hozzájuk folyamodna valahára. Micsoda országgyilkos spekuláció!

Vonzás és taszítás sulygyenén alapszik minden a világegyetemben. A naprendszerek épp úgy, mint a napsugarban libegő porszemrájak. A politikai tényezők szintugy, mint az erkölcsiek. Nekünk, e haza polgárainak, vonzódnunk kell egymáshoz, e hazához, nemzeti hagyományainkhoz, állami intézményeinkhez, nem azoktól lélekből elidegenednünk. Minden fényezés közül a világon a visszavonás az egyetlen, amit

a magyar nemzet sehogysem engedhet meg magának. Mert ezt a hazát nemcsak határain kívül környékezi csupa ellenség, hanem idebent is ellenséges elemekkel van megbérelve. A mi meghasonlásunk az ő diadalukat jelentené. Az ő diadaluk pedig a mi pusztulásunkat. Nézzétek csak azt a palástolhatatlan kárörömet, amellyel ellentéink élendését szemlélik. O mostanában jó dolguk van nagyon. Őlletett kézzel pihenhetnek ők. Amit nekik kellene ellenük elvégezniök, elvégezzük mi azt szépen magunk. Mi repesztjük az államiság alapjait. Mi sorvasztjuk a nemzeti törvényhozás alkotó erejét. A külföldnek a mi állami megszilárdulásunkba és nemzeti rátermettségünkbe vetett hitét és nemzetközi jó hírnevünket, négy évtized megfeszített kulturmunkájának e sok fáradsággal szerzett gyümölcsét: — mindezt mi tulajdon kezünkkel romboljuk szét. Ellenségeink számára itt igazán nem marad tennivaló. Ime, a törvényhozás küzdő homokján ilyen végzetes eredményeket érlel a visszavonás. Hová vezethet ez az út, hanemha a végromlásba? S mivel menthetik a gyűlölködés szítói e fatális munkájukat? A házszabály oltárán áldozatul feleik az országot. A nemzetetemre aztán ráteríthetik a házszabályt szemfedőnek.

Lásson tisztán a nemzet és bizza rá magát a jobbik eszére és a magyar szívére. Arra a magyar szívre, amelynek a

TÁRCA

Két párbaj.

(Egy újságíró naplójából.)

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Irta: **Biró Lajos.**

Az öreg Hanna dörmögve szidott:

— Mit művel, Zsadányi, mit művel. Ezt a szennyes nyomtatványt csak azért veszem a kezembe, hogy a maga züllésének a dokumentumait lássam.

Ránéztem.

— Igen, — folytatta hevesen — a züllésnek a dokumentumait. Azt hiszi, nem züllés az, ha valaki, aki kiülből dolgokra van hivatva, minden nap kitapossa egy embernek a belét. Ezért író maga? Magának már nem ízlik a fekete kávéja, ha ritkított garmond sorokban le nem gazemberezett valakit, csak azért, mert más véleménye van a miniszterelnökről, mint magának. Csupa olyan embert, akikkel még nem rögön egy párton volt. Borzasztó, mit műveltet magával az a Gyáni, aki más országban lapkihordó se lehetne, nem szerkesztő.

Az asztal körül mindenki hallgatott. Forgács egyszerre pislogni kezdett. Ez most mindjárt mond valami komizságot. Megszólalt.

— Apám — mondta Harnosnak melegen — ne bántsa Zsadányit. Tudja ő, mit csinál.

Harnos hevesen akart válaszolni, de Forgács folytatta:

— Tudja ő jól, mit csinál. Kiválogatja az embereit, Taláry Lajosnak még egyszer sem taposta ki a belét.

Tudtam. Ha ez az ember megszólal, komizságot mond. Egy pillanatig haboztam, pofonissam-e. Aztán vállat vontam. A társaság máris kezdett beszélni.

... A szerkesztőségben eszembe jutott a kávéházi beszélgetés.

— Van valamid? — kérdezte Gyáni.

— Taláry Lajosról akarok egy dalt írni.

— Vigyázz. Harapós.

Ujra éreztem a megaláztatás dühét és, szó nélkül leültem írni. Eleinte nehezen ment. Kínlódtam. De a szavak keményen sorakoztak egymás mellé. Elfogott a mávészi munka láza. Mit nekem az a Taláry! Ki az a Taláry! A sorok úgy esattantak, mint a korbácsütés. Mikor a cikket elolvastam, meg voltam vele elégedve.

... Másnap Torday jött be a szerkesztőségbe egy másik képviselővel. Taláry nevében kértek elégtételt.

— Majd megverezem a megbízottaimat,

— mondtam nekik. Bementem Gyánihoz.

— Vállald el kérlek, az ügyemet. Vedd magad mellé, akit akarsz és intézd a dolgot, ugy, ahogy akarod. Csak egyet kérek: pisztolyt ne. Kardra akárhogyan.

Másnap kérsé zavartan jött Gyáni a szerkesztőségbe:

— Öregem, bocsiás meg, lehetetlen volt pisztolyt nélkül megcsinálni. Mindenképpen ragaszkodtak hozzá. Sértett fél... a sértés

súlyos volt... szinte gyávaknak látszottunk. Nagynehezen kiegészítettük egyszeri golyóváltásban: — ha sebgyűlés nincs, utána kard.

— Mik a feltételek?

— Közöséges pisztolyok; huszonöt lépés; öt lépés arance; tíz másodperc. A kard: közöséges. Bandázs nélkül. Hareképtelenség.

... A fedett lovaglóiskola homokján Torday lasan mérte ki a huszonöt lépést. Felállítottak. A szokott qstobaságok után elhangzott a vezénylés:

— Vigyázz. Kész. Tűz.

Ránéztem Taláryra. A szeme fellobbant és sietve tette meg öt lépését. A torkom összeszorult. Ismertem a Taláry lövéseit. De a szőgyenkezésnek rettenetes hatalma megmorcolt. Nem szabad gyávnának látszanom. Éreztem, hogy roszket a lábam és sietve gázoltam előre, hogy meg ne lássák. Elértem a barriére-ig. A fülemben óriási távolásból verődött a másodpercet lassu számolása:

— Egy... kettő... három...

Taláry esendesen emelte fel a pisztolyát. A fejemet süketítő zugás töltötte el. Igyekeztem bátran belenézni a qbó. Egyenesen beláttam, de a szemem mintha ki akart volna pattanni. Nem láttam mást, mint a fekete esővet. A torkom körül fojtóvá lett a szerítés.

— ... Négy... öt... hat...

A tüzet láttam és ugyanabban a pillanatban egy retentő osztatlan rázta meg a feje-
met. A jobb fülemben a dördülő hang repesztve csapott be és ugy éreztem, hogy széthasítja az agyvelőmet. A fájdalommal egy pillanatban átjárt az öröm is. A golyó a jobb fülem mellett

szerepet az éltető eleme. A taszítás démoni hatalmát bírja le a vonzás isteni erejével. A körülötte toporzékoló gyü-lölködésnek szegezze neki a szeretet clajágát. Így szelidülnek majd ismét testvérekké, akik ma egymásnak esküdt ellenségei; s így áll helyre az ország békéje, így szakad vége a nemzet-bomlás rettenetes folyamatának. Addig pedig a gyűlölet orgiáinak közepette nem ülheti meg ez a szegény ország a karácsony ünnepét. Ma még csak a kereszttet látjuk, amelyre az Igazságot fel akarják feszíteni. De üres még a jászol, amelyben meg kell születnie.

BELFÖLD

A német kereskedelmi szerződés. A magyar és osztrák kormány megbízottai tegnap este a karácsonyi ünnepekre hazautaztak Berlinből, ahol több napon át tárgyaltak a magyar-osztrák-német kereskedelmi szerződés dolgában. A tárgyalás anyagát, amennyire ezt az aránylag rövid idő megengedte, behatárolva megbeszéltek, még pedig úgy az agrár, mint az ipari tarifákra vonatkozó engedelményeket. Még vagy száz tétel van hátra, amelyeknek túlnyomórészt a német és osztrák ipari vármokot illeti. De az itt fennforgó ellentétek nagyobb nehézséget nem górdítenek a megegyezés elé. Nagyobb akadályokat támasztanak az agrárvámtelek, de a magyar és osztrák delegáltak azzal a hittel távoztak el Berlinből, hogy az ünnepek után az új szerződés lényeges alapelvei megállapítván, főnként akadály nélkül folytathatják a tárgyalásokat.

Más forrásból azt jelentik, hogy a Bécsbe és Budapestre visszatért osztrák és magyar szakeladók nyomban visszatérésük után jelentést fognak tenni kormányaiknak, azután közös miniszteri tanácskozás lesz, majd pedig a szakeladók visszautaznak Berlinbe. A közös miniszteri konferenciának határidejétől függ, hogy vajjon a referensek még ez év utolsó napjaiban visszatérhetnek-e Berlinbe, avagy csak újév után, de mindenesetre január első napjaiban visszavárik őket, mert — mint illetékes helyről közlik — január első fele a végső határidő, amikor a döntő tárgyalások Berlinbe be akarják fejezni, hogy tető alá juttassák a kereskedelmi szerződést Ausztriával és Magyarországgal.

A félhivatalos *Fremdenblatt* konstatálja, hogy Ausztria és Magyarország a német birodalmi kormányt nem elégitették ki. December 27-én Bécsben vagy Budapestben közös minisztertanács lesz, amely a kereskedelmi szerződéssel fog foglalkozni.

A politikai karácsony.

Budapest, december 24.

Ma délelőtt a szövetkezett ellenzék vezér-lő-bizottsága még tanácskozott, de már csak választási dolgokról. Most már ez az egyetlen téma. S ha a karácsonyi ünnepek nem is kínálták volna meg a képviselő urakat a jó akarat lommal, maguktól is lesiettek volna kerületükbe, hogy a hangulatot megismerjék s ha kell, még idejékorán kedvezőre fordítsák. Minden képviselő és nagyon sok reménybeli jelölt is lenn jár a kerületekben s már kelnek-szállnak a hírek nagy mozgolódásokról fantasztikus jelölésekről.

Igy fest a politika idei karácsonya. Szomorú, hangos és áldatlan karácsony.

S mi lesz utána? A képviselőház huszonnyolcadikán még egyszer összeül, a pártok akkor még egyszer ünnepélyes (és meddő) nyilatkozatot fognak tenni, azután új esztendő legelső napjaiban Budapestre jön a király, hogy feloldassa ezt a szomorú, lehetetlen országgyűlést. De mielőtt felozlatná, a nagy választási harc már teljes erővel ki fog törni. Karácsony és új esztendő között a szabadalvópárt tizenötös bizottsága véglegesen is megszerkeszti annak a manifestumának szövegét, melyet már részleteiben is megbeszéltek s melylyel a szabadalvópárt még új esztendő előtt a nemzethez szándékozik fordulni. Viszont a szövetkezett ellenzék már ma is a választási haditervén dolgozott s egész erejével szándékozik a harcot fölvenni. A trónbeszéd ilyen körülménye között már a csatazajban fog elhangzani s a nemzet izgalmas hangulatban megy bele az új esztendőbe.

De a központban egy-két napig szent karácsony tiszteletére most csend van...

Akták harca.

A békének egyik javíthatatlan hívója azt mondta tegnap este egy politikai társaságban:

— Fiam, kedves, jó fiam, de rég nem láttalak. Sápadt vagy. Betegnek látszol.

Kifakadtam:

— János bátyám, de rút az élet.

— Hát hagyd itt ezt a várost. Ez tett beteggé. Gyere el hozzánk. A névéd sirni fog az örömtől.

... Elmenjek? Igaz. El kell mennem. A esiki hegyek közé, öt órányira az utolsó vasúti állomástól.

— János bátyám, mikor utazik?

— Két óra múlva. Csak téged akartalak megkeresni. A lakásodon voltam.

— Menjünk.

Két óra múlva vonaton ültünk. Reggelre kocsin. Kora délelőtt ott voltunk a szép, nagy, kedves falusi házban. A nagynénem csakugyan elsírta magát, mikor meglátott. A szívemet ki-mondhatatlan bánat öntötte el.

... Két hete voltam már ott, vidám jó, egészséges emberek között. Kezdem gyógyulni. A szívemet nem szorongotta úgy az a nagy bánat.

A bátyám hazajött egy napon:

— Holnap medvére megyünk, mondta. Bevette magát a Bikkesbe egy és felette garázdálkodik. Holnap kihajtnak.

— Megyek én is, mondtam neki.

Kicsit ellenkezett, azután ráhagyta: hát gyere te is.

Másnap elindultunk. Vagy tizen voltunk; három hallgatag paraszt is. Szép, erős, biztos golyós fegyvert adtak a kezembe. A hajtók elemtek és mi szétszórtunk az erdő hosszú

— Meglásítok, hogy az utolsó pillanatban mégis csak enyhülni fog valamelyest ez a mostani beteges feszültség. Vagy enged Tisza, vagy enged az ellenzék. Én azt hiszem, hogy a parlament utolsó ülésében az ellenzék meg fogja adni a kormányának az indemnitást, még pedig azzal a megokolással, hogy „nem a kormány kedvéért teszi, még csak nem is az ex-lek megelőzése okáért, de meg akarja kímélni az ősz királyt attól, hogy élete alkonyán esküje ellenére exlexben legyen kénytelen a parlamentet feloszlatni.”

Kormánypárti ember ajkáról ez elég el-mes megjegyzésnek hangzott, de ma csodálatosképpen a szövetkezett ellenzék sajtójában találkoztunk hasonló argumentummal. Arról van szó ugyanis, hogy miért mentek bele a szövetkezett ellenzék vezetői a kompromisszumos tárgyalásokba? Azt mondják: azért, mert mindenképpen meg akarták kímélni a király személyét attól, hogy a parlamenti tuskba belevonassék.

Ennél az utólagos mentegőzésnél azonban sokkal érdekesebb az a nyilvánosságra jutott tervezet, melyben a disszidensek és az ellenzék vezetői a házszabályok szigorítása szempontjából kölcsönösen megegyeztek s melyet az ellenzék hírforrás szerint gróf Andrássy Gyula be is mutatott gróf Tisza Istvánnak. A tervezet, mely az ellenzék híte szerint a technikai obstrukciót teljesen kizárta volna, a következő konkrét intézkedéseket tartalmazta:

A képviselőház minden ülése a napirenddel kezdődik. A napirend előtt felszólalások nem történhetnek, az elnöki jelentéseket és előterjesztéseket az ülések végén teszi meg az elnök.

Egy törvényjavaslat tárgyalásának tartama alatt üléseknek egy órával való meghosszabbítását a többség egyszerű szavazással kérheti. De ugyanannak a törvényjavaslatnak tárgyalási idejét fokozatosan napi tíz órában is megállapíthatja a Ház, ha a képviselők kétharmada kívánja.

Zárt ülést és névszerinti szavazást az eddigi husz helyett csak harminc jelenlévő képviselő kérésére kell elrendelni.

Zárt ülést egy napon csak egyszer rendelhet el a Ház elnöke és a zárt ülésen csupán négy szólok szólhat föl.

Ezek voltak az ellenzék részéről kilátásba helyezett koncessziók, junktumot szabván meg az ilyen tartalmu házszabályreviszió s a választási törvény reformjának megalkotása közt. Ezzel ezekben mi már a kompromisszum-terv

ment el; a pisztoly balra, felfelé hord: ennek köszönhetem az életemet. Az agyvelőm sajgott, de a szívem felszabadulva dobbant egyet.

— ... Hét ... nyole ... kilene ...

Felkaptam a pisztolyomat és kilöttem. A markomon nagyot taszított a fegyver. Taláry pedig arccal végigcsépett a homokon.

Bámulva néztem feléje. Csak nem talál-tam? Mind odarohantak hozzá. Gyáni azután felém jött.

— A mellébe ment a golyó. Te menj most innen.

Elmentem. Kábult a fejem. Mi történt? A pisztolyomat vakon löttem ki. Agyonlöttem egy embert?

Vizsgáltam a lelkiismeretemet. Mit vét-tett nekem ez a Taláry? Én bántottam. A lelki-ismeret fájdalomát azonban nem éreztem. De újra éreztem a lelkem dühöngő keserűségét, a hónapok óta kínzó alaklatán, vad bánatot, a mely marja a lelkemet és amely miatt marnom kell másokat, mióta miattam lett öngyilkos az ősem. Megmérgezett, vonagló, kinba faesaro-dott lelkem áldozatokat kíván. Lehet-e másképen csillapítani az embernek a maga fájdalmát, mint hogy másoknak fájdalmat okoz?... Ah, hád fájjon nekik is ez a nagy bánat.

... Beültem egy kávéházba és egyik szí-vart a másik után szittam el. Lélek nélkül bántam ki az utcára. A gyalogjárón egyszerre megáll valaki és érzem, hogy egy szempár pihen rajtam. Odanézek. Oh, ez a becsületes meleg, szép szempár. Felugrottam. Bejött. Megölt. Dédelgetett.

szegélyén. Magamra hagytak. Láttam, hogy ves-zélytelen helyet kerestek ki a számomra: erre a hosszú tisztás felé, a nagy szakadékon át nem jön a medve. Ez se baj. Leültem és belenéztem az erdőbe. Csend volt, de az erdő élt és hangja betöltötte a csendet. Zajok hallatszottak. Levelek suttagása, halk kopcsolás. Ágak is recseneltek valahol. Némán és elfogódva bámultam bele a rengetegbe és a bánatom egyszerre égetővé vált a magánosságban. Oktalan kinek rohanták meg a szívemet. A régi fájdalom mind feltámadt és úgy fájt, úgy fájt a lelkem, hogy szinte beleor-dítottam a csendes erdőbe. Ez a fájdalom oly eleven volt, olyan meglevő, élő és pozitív valami, hogy szinte félni kezdtem. Mi lesz velem? Mi lesz velem? Az erdő susogott, hangos lett, harsogva zúgott. Egyedül vagyok. Mi lesz, iste-nem, mi lesz? De a hangok zürzavarát egy tisztá zaj törte meg. Ágak recsenése hallatszott és benn, a fák között, a zöldesbarna homályban egy gyorsan mozdó, nagy test jelent meg.

A medve. Erre jönne? A nagy tisztás felé? Amarra vannak az erdők.

A barna test megnőtt. Milyen gyorsan vágta. Egyenesen felém. Egy perc és itt lesz. Kínzó rémület dermesztett meg. Csak most hal-lottam a távolból a hajtók lármáját és csak azt éreztem, hogy most még menekülhetek. De nem tudtam megmozdulni. Felálltam és a lábam fölmos volt. A medve csörtetve vágott át egy pár bokron. Már tisztán láttam. Ki nem tér, egye-nesen rám jön.

Ekkor újra forró áramlással futott át rajtam a düh. Hát te mit akarsz tőlem? Te is nekem jössz? Az villant át dölyfös haraggal az

meghírusulásának napján a legjobb forrásból megtört, hogy milyen okokból nem járulhatott hozzá a miniszterelnök a gróf Andrássy Gyula közvetítésével hozzá juttatott kompromisszum-ajánlathoz. A mi akkori értesüléseinket megerősíti s részben egészíti ki a *Magyar Távirati Irodának* mai közlése, mely így hangzik:

Több lap azt írta, hogy Tisza István gróf miniszterelnök közvetlenül betekintést szerzett a szövetkezett ellenzék által tervezett írott házastály-javaslatba. Ezzel szemben illetékes helyről egy értesülünk, hogy Tisza István gróf miniszterelnök a szövetkezett ellenzék által tervezett írott házastály-javaslatot nem látta, de az a házastály-reform, melyet Andrássy gróf szóbelileg részletesen ismertett a miniszterelnökkel, a házastály-jogkörét semmivel sem fokozta volna, a költségvetés tárgyalását határidőhöz nem köthette volna és nem zárta volna ki a technikai obstrukciót. Tisza István gróf miniszterelnök ezért tartotta elégtelennek a szövetkezett ellenzéknek vele közölt házastály-reformtervezetét.

Ezekből az aktacsatákban csak az világlik ki, hogy annak a kompromisszumos tárgyalásnak teljes és hiteles története még ma sincs megírva s hogy a helyzet tisztázása érdekében jó volna, ha a disszidensek és a szövetkezett ellenzék közösen megállapított házastály-reformtervezetüket, (melyet különben állítólag írásba is foglaltak) egész terjedelmében nyilvánosságra is hoznák. Abból aztán megítélhetné a közvélemény, hogy mit ajánlott meg az ellenzék önszántából s mit nem tartott elégségesnek a kormányelnök. Ha az ellenzék felfogása szerint a közös tanácskozásban megállapított házastály-módosítás elegendő a parlamenti helyzet gyökeres orvoslására, akkor ezt a nevezetes aktát nyilvánosságra kell hoznia, mert abból, hogy mit nem tart elégségesnek a miniszterelnök, következtetni lehet majd arra, hogy mit tartana igenis elégségesnek. Eddig azonban csak apró adagokban kerültek a tervezet egyes részletei nyilvánosságra s még ezeket is nyomokban követte az a félhivatalos kommentár, hogy nem megvilágítani, hanem elhomályosítani akarják az igazságot.

A vezér-bizottság értekezlete.

A szövetkezett ellenzék vezérbizottsága, a karácsonyi ünnepek előtt, ma tartotta utolsó értekezletét, amely harmadfél óráig tartott s amelyen résztvettek: Kossuth Ferenc, Bánffy Dezső, Zichy Aladár, Szederbényi Nándor, Vázsonyi Vilmos, a gyámon, hogy a Taláry Lajos pisztolyával néztem én szembe és dühödten kaptam fel a puskámat. Te okatlan dög, te akarsz engem bántani!!

A vágatása kissé meglágyabodott. Hat lépésre volt tőlem. Két lábra állott. Iszonyatos nagyánk tetszett így. De én a Taláry Lajos pisztolyával állottam szemben. Egyszerre hideg nyugalmat éreztem. Céloztam. Szinte a puskámat érte már. Lőttem. A dörréns elkábitott. Osszekavarodott előttem az erdő, a nagy állat. A zürzavart egy óriási zuhanás követte. A medve egész nagy testével súlyosan zuhanva vágódott le a földre. A feje a lábam előtt volt; óriási teste végignyúlt a földön. Zavartan néztem. Nem mozdult. Vége volt. Fejét furta át a golyó.

Most újra hallottam és azután hangjait. Belenéztem a zöld homályba és ezután rátekintettem az állatra. Óriási fenevad, félelmes, nagy, erős, csodaszép bestia. Oly szép volt ott a földön, oly igen éreztem, hogy egy szép, nagy, erős és felséges életet oltottam ki, hogy a részvét beférkőzött — hosszú hónapok óta először — a szívembe. A magam életének az öröme is éreztem végre és a megölt csodaszép, barna óriást hosszan nézve könnyek gyűltek a szemembe és lassan, lágyan, gyerekmódra sírni kezdtem.

Tóth János, Eötvös Károly, Batthyány Tivadar, Ugron Gábor és Hock János. Az értekezlet a képviselőválasztások dolgában intézkedett, a kerületeket személyek szerint beosztotta s megállapította a pártok számarányait, majd pedig elhatározta, hogy a vidéki ellenzéki pártokhoz felhívást intéz. Az értekezletről a következő hivatalos közlést adták ki:

A kormány megtámadta a törvényt, a jogrendet és az alkotmányt. E támadás visszaverése céljából az ellenzéki pártok szövetkeztek. Főkérvük tehát a kerületek ellenzéki pártjait, hogy erre az ellentállásra készüljenek, szervezkedjenek és velünk, a szövetkezett ellenzék vezérő bizottságával minél előbb érintkezésbe lépjenek. Az ellenzéki pártok a következő címre küldhetik értesítéseiket:

A vezérő bizottság elnökeinek, Kossuth Ferencnek, Budapest, József-körút 47.

A szövetkezett ellenzék vezérő bizottságának 1904. december 24-én tartott értekezletéből Kossuth Ferenc elnök, Tóth János jegyző.

Ezt a jelentést a bizottság minden tagja aláírta.

Dessewffy Aurél a gazdákhoz.

Dessewffy Aurél, az O. M. G. E. elnöke szótartot intéz a gazdákhoz, melyben azt fejtegeti, hogy az évek óta dúló obstrukció folytán minden kereskedelempolitikai kérdésben a kormány befejezett tényivel állott szemben a parlament. Így történt a dolog az olasz vám- és kereskedelmi szerződéssel, melynek tartalmát épp oly kevésbé ismerjük, mint ahogy nem ismerjük azokat az álláspontokat, melyeket az 1899: XXX. t.-c. alapján készült általános vámtarifánk tervezeténél az osztrák parlamenti bizottság által függőben hagyott egyes tételeire nézve a kormány elfoglalt. A törvényhozás utólagos jóváhagyása és a felmentés megnyerése reményében a kormány saját felelősségére főtartott kormányzás, a valódi alkotmányosság követelményeinek nem felel meg és a kedélyek feligatásával, a fennálló jogrendbe vetett bizalom megroggyasztásával járhat. Miután közelebbi gyújtást parlamentünk képezi, ha itt megbillen az egyensúly, akkor nincs remény, hogy a békés konszolidáció útjára léphessünk. Ha a zavaros politikai viszonyok dacára, képes egy erőteljes gazdákvédelem kialakulni — mint az olasz borklauszula eltörlése tárgyában kialakult — akkor azzal kormányunk lénytelen lesz leszámolni és gazdasági érdekeinket a megkövetendő szerződéseknél megoltalmazni. Vámháborut erőszakkal nem akarhatunk; de inkább maradjunk szerződés nélkül, semhogy oly szerződést kössünk bármely külföldi állammal, amely neki érdekeink megkárosítását szerződés alapján biztosítja. Ezért követelnünk kell, amit már évek óta sürgetünk, hogy Szerbiának, Romániának és az orosz birodalomnak a mostani szerződéseink felmondassanak és hogy kormányunk haladéktalanul gondoskodjék új kivitelű piacok meghódítására alkalmas kivitelű szervezkedésről, mert ez kárba veszni nem fog, még ha a legjobb kereskedelmi szerződéseket fogjuk is megkötöhetni.

Választási mozgalmak.

A választásokra erősen készülődik már az ország. Mindenfelől jelöltek neveit hozza a táviró s bár még nem alakultak ki a dolgok, a kombinációk is sokat sejtetnek.

Mai értesüléseink a következők:

Aradmegyében egyelőre az ellenzék erősebben mozog. De már Aradon szervezkedik a szabadelvűpárt is, mely gróf Serényi Béla vagy Popovics államtitkár szeretné felépíteni.

Abatjegyben. A szini kerületben Hadik János gróf fog fellépni. A szepesi kerületben Szilágyi Ede szabadelvűpárti lesz a jelölt.

Budán a II. kerületi szabadelvű párt Nyári Sándor honvédelmi miniszter jelölte s a budai Vigadó helyiségében már pártirótát is nyitott. Ellenjelöltje Darányi Ignác és Lendl Adolf lesz. Lendl pártja is, a Darányié is már dolgozik. A Darányi-párt január 2-án pártveszélyt tart a Vigadóban.

Debreczen város II. kerületében Dobocsek Sándor szabadelvűpárti újból fellép. Az ellenzék

az újpárti Szabó Kálmán kamarai elnököt lépteti föl ellene.

Hevessmegye. A pétervásári kerületben Kegyelmi István gróf szabadelvűpárti küzd Károlyi Mihály gróf nemzetipárti ellen.

Komárommegye. Az udvardi kerületben Zichy Miklós gróf ellenzéki fog küzdeni Pestzy Béla szabadelvűpárti ellen. Foszty pozícióját megdönthetetlennek mondják. Talán Konkoly Miklós szabadelvűpárti ellen Szemere Miklós készül fellépni. Komáromban Tuba János szabadelvűpárti mellett fog csoportosulni a szabadelvű polgárság. A szövetkezett ellenzék vele szemben Gulner Gyulát küldi harcra, aki már a múlt választásnál is ellenjelöltje volt Tubának. Darányi Ignác jelölését is emlegetik. A nagygimnáziumi kerületben az eddigi ellenzéki Thaly Ferenc többé nem lép föl.

Márosvásárhelyen Sebess Dénessel szemben sok tiltással veszi föl a harcot Sándor János államtitkár. Bedőházy Jánossal szemben Fenyvesy ügyvéd lép föl.

Ákosfalván. Maklái Zsiga kerületben Rozsnyay István főszolgabíró a szabadelvűpárti jelöltje. Somlyóvárfalván a szabadelvűpárti Pekár Gyulával szemben a függetlenségi párt Hentaller Lajost lépteti föl; alkalmasint ebben a kerületben lép föl a néppártból kilépett Meszlény Pál is.

Galgócon Meszlény Pál, az eddigi képviselő nem lép föl többé. A szabadelvűpárt, hír szerint, Ocskay Gusztávot jelöli.

Miskolcon Bizony Ákos ellen gróf Serényi Béla államtitkár fog fellépni.

Zentán Bartha Miklós nem lép föl. Erdújhelyi Menyhért Ugron-párti lesz helyette a jelölt. A szabadelvűpárt Kovács Pált lépteti föl.

Zomborban Drakutics Pál ellen Fehérvári Péter nemzeti párti próbál szerencsét.

Nyitra-Zsambokról báró Kass Ivor ellen a szabadelvűpárt gróf Apponyi Gyulát lépteti föl. Magyar-Karizsán az Ugron-párti Lovász Mártonnal szemben Malbovics Béla szabadelvűpárti, apatini főszolgabíró lép föl.

Csornán Rakovszky István ellen Sugár föld-birtokos fog fellépni. Sugárnak, aki nagyon népszerű ember, máris nagy pártja van.

Hat óra alatt szállít a Viktória zászlógyár (központi iroda Budapest, VI., Andrássy-ut 1. sz.) minden mennyiségű választási zászlókat és jelvényeket.

KÜLFÖLD

Az orosz-japán háború.

Budapest, december 24.

Hosszu idő után ismét Koreából érkeznek csatározások híre. Ismeretes, hogy e felszöveg északi részében különböző kisebb rosz csapatok portyáznak, azzal a szándékkal, hogy a japánok összekötő vonalait nyugtalansítsák és zavarják. A japánok már ismételtan megkísérelték ezt a területet megszállítani az ellenségtől, anélkül, hogy ez a sikerült volna, mivel Észak-Koreában ők sem rendelkeznek nagyobb sereggel. Az oroszok a Jalu déli partján állanak. Nagybírbézt köztudásapattok, amelyek a különleges esata után elszakadtak az orosz hadsereg zömétől s azóta majd itt, majd ott tűnnek fel. Elemezésüket a koreai falvak sarcolásával szerzik meg. Hír szerint azok az orosz csapatok is Észak-Koreában vannak, amelyeket Lincies tábornok röviddel a háború kitörése után Délre küldött. A Koreában lefolyt csatározásokról szóló sajtószavak jelentések a japánok győzelmét jelentik.

A balti flotta elé.

Londen, december 24.

Tokióban azt hiszik, hogy Kamimura hajórajja nem azt az utasítást kapta, hogy a balti flottát megtámadja, hanem azt, hogy az orosz hajókat megfigyelje. Itt lehetetlennek tartják, hogy az orosz flotta egészen Szaginig merjen menni, de ha ez mégis megtörténne, akkor a japán flotta egyetlen napon abba a helyzetbe jut, hogy az oroszokat sikeresen megtámadhassa. A japánok ebben az esetben még a port-arthuri ostromzárral is föl-fognak hagyni.

PFANHAUSER-féle
Perfect-separatorok.
Perfect tejgazdasági
berendezések és eszközök.

PFANHAUSER ANTAL
BUDAPEST, V. ker., Báthory-utca 9. szám.

Tokió, december 24.

(Reuter.) Togo tengernagy jelenti, hogy a japán hajóhad Port-Arthur alatt volt hajóinak legnagyobb részét visszahívták.

Csata Koreában.

London, december 24.

A Daily Telegraph-nak jelentik Szöulből tegnapi: Korea északi részében heves küzdelem folyik az oroszok és japánok közt. A japánok győznek. Az északi Koreában vezénylő orosz ezredes, akinek főhadiszállása a Jalu felső részén van, bátorágáért tábornokká léptették elő. A japán tábornok főhadiszállását és a koreai császár palotáját telefonnal kötötték össze.

New-York, december 24.

A New-York-Herald jelenti Szöulből 19-éről: A japán helyőrséget nagyban csökkentették. A csapatok észak felé mennek. A Jalu torkolata, valamint a csinanpói kikötő befagyott. A japánok könnyű vasutat akarnak a jégben a szomszéd szigetekig építeni, hogy készleteket szállíthassanak a mandzsországi hadseregeknek.

Páris, december 24.

Gensanból táviratozzák a New-York Heraldnak: Japán katonai mérnökök már hetek óta dolgoznak az erődítési művek helyreállításán Korea keleti partvidékén. Különösen gyorsan halad a munka Gensan környékén, ahol temérdek koreai kult bérletet a nagy kiterjedésű erődítmények építésére. Egész határozottsággal beszélnek, hogy a japánok neszét vették annak, hogy Vladivosztkban Gensan ellen akciót terveznek, még pedig úgy, hogy egyszerre készülnek támadást intézni a szárazföld felől és a vladosztki hajózárral s a balti flottával a tenger felől. A cél az, ha a támadás sikerül, akkor az orosz tengeri haderő Gensant fogja megtenni hadműveleti alapnak. A japán helyőrségek Koreában egyre kapnak segítőcsapatokat, amelyek főként Gensanban és Csinampóban kötnek ki. Vladivosztkból mult héten a kereskedő hajók egész raja indult Sanghai és Saignon felé.

A mikádó Togohoz.

Tokió, december 24.

A császár Togo tengernagyhoz a következő parancsot intézte:

Legnagyobb megelégedésünkre szolgál az a hír, hogy torpedóhajóhadurk a Port-Arthurra szemben kapott feladatát bátran és sikeresen teljesítette, miközben éjjel-nappal szembezállt a viha és az ellenséges tűz veszedelmével. E nehézségek dacára is sikerült megfélnie feladatának. Külön tudomásunkra szolgál a bátor és odaadó kötelességteljesítés és elismerésünket fejezzük ki bátor viselkedésükért.

Port-Arthur ostroma.

London, december 24.

A Times pekingi jelentése szerint a kínaiak tegnap Peking közelében három millió pusztalövést foglaltak le. A lövészer, amely gyapotsomóban volt eldugva és amelyet teveháton szállítottak Kalganba, egy tiencini orosz őrnagy volt címezve, de nyilván Port-Arthurba akarták szállítani.

Nagasaki, december 24.

(Reuter.) Dalniból jelentik, hogy az oroszok azt ajánlották, hogy átadják Port-Arthurt, ha a katonaság és a hajók Oroszországba bántatlanul visszatérhetnek. Hír szerint a japánok az ajánlatot visszautasították.

Kontradenko tábornok elesett.

Tokió, december 24.

(Reuter.) A port-arthuri ostromló hadsereg tegnap megtámadta a Kajangsuputól keletre levő dombokat és szállva tartja azokat. Foglyok jelentése szerint Kontradenko tábornokot, Port-Arthurra genialis megerősítőjét és

Hilmann tábornokot is megölték és Fock tábornokot megsebesítették.

A mandzsuriai harctér.

London, december 24.

A Standard jelenti Tokióból tegnapi: Az orosz csapatokat állandóan újakkal erősítik. A japán tisztok azt hiszik, hogy az európai oroszországbeli katonák kevésbé használhatók, mint a szibériaiak. A Reuter-ügynökségnek jelentik Mukdenből tegnapi: Ma sikerült az oroszoknak több ostromágyút délfelé továbbítani, bár a japánok meglehetősen hevesen tüzeltek. Az ellenség mintegy száz gránátot lőtt el, amelyek azonban csak két tettek. Tizenegy ember megsebesült. Mivel Mukdenben néhez készleteket kapni, a kínai hivatalnokok számos menekültet küldtek észak felé.

Az utca urai.

Fotográfák a szocialisták vezéréiről.

Budapest, december 24.

Valamikor, nem is olyan régen, a politikai színjátékokban csak a dekoráció szerepét játszotta az utca. A darab természetének megfelelően: sirt vagy ujjongott, örült vagy haragudott, de mindig a regisseurök utasítása szerint járt el. A politika drámáiban és vigjátékáiban a hősök, eselszövények és szerelmesek mellett az utca volt a „nép és katonaság”, mely akkor vonult fel a színpad, amikor korre volt szükség és visszavonult a kulisszák mögé, ha a közölet aktorai egyedül akarták folytatni a játékot. Engedelmes, hajlítható, akarat nélküli volt akkor az utca. Még dekoratív szerepét sem töltötte be a saját akaratára szerint, hanem impresszáriói voltak, akik — úgy mondják — megállapodás szerint valójában mozgósították a jövevényes, derék utcát.

Néhány év alatt alaposan megváltozott azonban az utca természetrajza. Emancipálta magát az impresszáriók gyámkodása alól. A saját lábán jár, a saját fejével gondolkodik. Maga szabja meg az utat, amin haladni akar és nem elégszik meg többé azzal a szereppel, hogy neves szölistáknak adja meg a stilszerű hátteret.

Ma már akkor örül és akkor haragszik az utca, amikor a saját érzése diktálja és haragjában, örömeiben egyaránt nagszerű. A független, önálló, szervezett utcának saját neve is van, úgy hívják, hogy: *szociáldemokrata párt*. Programja, követelése, eszmésköre van az utcának és szinte vakító fényű az az erély, amellyel az utca százezei sikra szállanak a mellett, amit igaznak és üdvösnak hisznek.

Vannak végül az utcának szabadon választott urai is, akiknek önként, de vasfegyessel alárendeli magát. Hus az ő husából, vér az ő véreből. Nem impresszáriók ezek többé, jól jövedelmező látványosságok bérlői, hanem vezetők, akikben bízik a tömeg, mert velük együtt folytatott harcban és munkában szerezték meg a tekintélyüket. Akiiket föltétlenül követ az utca népe, nem vakon és gondolat nélkül, hanem tudatosan és meggyőződéssel, mert az utca urai oda viszik az utca népét, ahová azt vágyai, meggyőződése és tudatos akaratuk vezérlik.

Sok száz esik mostanában a politikai világban az utcáról. Biznak benne, nagy reményeket fűznek hozzá az egyik oldalon, fáznak tőle, félnék tőle a másik oldalon. De számolnak vele itt is, ott is. Nincs ma már olyan valamirovaló politikai számvetés, amelyben mint jelentős számjegy ne szerepelne az utca.

És abba a nagy viaskodásba, amely most a politikai arénában folyik, beleszóltak az utca urai is. A politika hősszerelmesei és eselszövényi pedig, akik eddig úgy használták az utcát, mint öcsik kardját: akkor akasztották le a szegről, amikor parádéba vágták magukat, — most ijedséggel vegyes ámulattal tapasztalják, hogy az istenadta utcának nincs már érzéke a régi jelszavak iránt, nem hajol már meg imádatlalt a régi bálványok előtt.

Más eszmékért, más célokért hívül, rajong az utca és azoknak a szavára ujjong föl, akiket sajátmaga kreált uraivá és akik addig maradtak urai, amíg a független, szabad, öntudatos utca céljait szolgálják.

Jó lesz idejkorán megismerkedni az utca uraival, mert szerepük nem ér véget az utcán. Belekerülnek ők az utcáról a házakba is és csak rövid idő kérdése, hogy a szentek szentjébe, a (nagy betűvel írott) Háza is bejussanak. Erdemes is foglalkozni velük, mert mindegyikük a saját szorgalmával, a saját ereje és intelligenciája révén szerzte meg a marsallbotját és mindegyikük eleven bizonyítéka annak az őserőknek, annak a hatalmas etikai törekvésnek, amelynek termékeny talaja az utca.

Negyük sorra őket:

Bokányi Dezső.

A szocialista tömegek legnépszerűbb embere. Ha úgy leszavaztatnák az ország népét, hogy kit szeret legjobban, kevés szereplő ember kapna több tudatos szavazatot, mint Bokányi. Köfaragósegéd volt, de szervezési munkája miatt rendszabályozták és bezárták előtte a műhelyek kapuit. Azóta agitátor lett a szó legjobb értelmében. Tanult és tanított. Megpróbálkozott az írással is, de főereje a szóbeli képességében rejlik. Elragadó népszerűnek. Ujjongva fogadják, ha a szóbeli emelvényen megjelen. Ha azután megeresztelt pompásan esengő hangját és kipirult arccal, keresztlen formában, de ötlektől szípkázó beszédet elmondja, vége-hossza nincs a zugó tapának, lelkesülésnek. A szervezés, tanácskozás belső munkájában, a vezérek tanácsában nem igen exponálja magát Bokányi, ő az utcáé és az utca az övé. Az utca az a piedestal, amely őt magasra emeli és ő az utca jelöltje a legelső szociáldemokrata mandátumra.

Garami Ernő.

Egyenes elteléte Bokányinak. Hallgatag, magába zárkózott, valóságos Moltkója a szociáldemokrata pártunk. Ez a csupa-észember nem szereti a nyilvánosságot. Talán még egyetlen nyilvános négyülésen sem beszélt, pedig fiatal kora dacára jóideje, hogy előkelő szerepe van az utca urai között. Annál többet forgatja a tollat és ért is hozzá. Már műszerész-tanone korában cikket írt egy neves budapesti folyóiratba a nők helyzetéről. Sokat járt külföldön és ott is irogott magyar viszonyokról, magyar emberekről. Amióta visszakérelt Budapestre, a párt hivatalos közlönyét, a *Népszavát* szerkeszti. Maradandó irodalmi tevékenységet fojt ki Marx és Engels műveinek a magyarra fordításával. Magyar Kautskynak nevezik, a mely tudás stuttgarti szociáldemokrata író után. Joggal. Sokat tanult, alapos a tudása és éles dogmatikus ahhoz, hogy a szocialista thoóriák jelentékeny munkása legyen.

Csizmadia Sándor.

A magyar szociáldemokrácia vezető emberei között az első, akinek jellemzésére nem kell idegenből vett nevetet használnunk. Teremtett ő saját magának nevet. Az alföldi dohánypapás beleírta a nevét a magyar irodalom-történetbe. Büszkesége ő nemcsak a proletárságnak, de az egész magyarságnak. Mintegy tíz éve, hogy az oroszai földművelő-szociálisták fölkiáltják a fővárosba, hogy itt „megtanulja az elvet.” Megtanulta ő nemcsak az elvet, hanem azt is, hogy hogyan kölesönözzen a póta gondolatának szárnyakát, hogy azok széjjel röpljenek az egész országban. Csizmadia Sándor, ez a *nemzetközi* szociáldemokrata minden ízében magyar. Büszke, érző szív és dacos, zseniális fő. Izzó temperamentumával, túltengő önérzetével alig tud elhelyezkedni pártja rideg, kemény fevelmi szervezetében, de azért neve örökké összeforr a magyar munkásszótly szabadságharcával.

Dr. Goldner Adolf.

A szociáldemokrata mozgalom aranyos vignettája. A nagygyűlések „születei elnöke.” Széles termetével, jól ápolat fekete szakállal körített arcával jól fest az elnöki emelvényen. O

5 kilo **KOKUSZ-ZSIRT** garantált legkiválóbb minőségben, csinos néhdobozban 5 korona 50 fill. szállít **Rebenwurzl és Grausz** Budapest, VI. Landa-u. 3/b orthodox kizárólag csak mi adhatunk.

a szociáldemokrata párt diplomatája. O az ös-szekötő kapocs a szervezett proletár-tábor és a polgári világ között. O tárgyal, ő közvetít, ha annak szüksége felmerül. De hálátlan a szerepe. Az az ősi bizalmatlanság, amelylyel a munkásság a burzsoázia iránt viselkedik, bizonyos mértékben ráragad Goldnerre is, aki a legöbbit érintkeztek — habár a párt érdekében — ezzel a gyűlölt burzsoáziával. A párt politikusa ő, de a politikát a munkások közül sokan még mindig „uri huncutság“-nak tartják. Így azután a saját táborában is bizonyos ellenáramlattal kell a szocialista doktrínának megküzdnie, amely azt állítja, hogy egy a fekete szakállának, mint a vörös meggyözödésének a színe hamisított. A zöm ellenben azt tartja, hogy szüksége van a pártnak az előkelő külsejű, sima modoru diplomatára és ha nem volna már dr. Goldnerre a pártnak, föl kellene fedeznie egyet.

Grossmann Miksa.

Szónok is, író is egyaránt. Tanult betűszedő és szerkesztője a párt német nyelvű lapjának. Intelligens munkásember, akinek nagy érdemei vannak különösen a délmagyarországi németajku földművelők és munkások szervezése körül. Rigvicán jelöltje volt a pártnak az utolsó képviselőválasztásnál és kemény munka volt elnyerni tőle a mandátumot. Kíméletlen, nyers természete a szociáldemokrata párt Robespierre-jévé avatja őt.

Weltner Jakab.

A párt titkára. Sokat dolgozik, alaposan és lelkiismeretesen. Mesterségére nézve asztalos és szaktársai, akiknek szakszervezkedését szintén ő irányítja és vezeti, valóságos bálványozók. A csónás, alapozó munka nagy részét ő végzi. Ott van mindenütt, ahol tanácsra vagy segítségre van szükség. Amellett bámulatos rendszeresen tanul és fejlődik, úgy hogy már most egyike a párt legképzettebb és legintelligensebb tagjainak.

Kardos Jakab.

A szocialista Marat. Ő a legszélsőbb baloldalt képviseli az utca urai között. Jakobinusnak neveznek őt (ha ebben nem találja senki célzást a keresztnevére), mert hozzá képest girondista a többi pártvezér. Erélyes, furfangos, népies az eszközeiben, igazi vezetője az utcának és pedig az utca legmélyebben fekvő rétegeinek. Foglalkozására nézve bádögösség és törhetetlen akaraterejének köszönheti, hogy felküzdötte magát az utca urai közé.

Tessársz Károly.

Vasöntő, a magyarországi szakszervezetek központi tanácsának az elnöke és vezetője a vas-és fémmunkások 15.000 tagot számláló országos szövetségének. Kemény akaratu, vaserélyű ember. Nincsenek nagyobb szónoki kvalitásai, de erős akaratú volt, hogy szónok legyen és azzá is lett. Szívesen hallgatják, ha felszólal. Az elemi iskolának egy-két osztályát végezte csak, de elhatározta, hogy írni fog és szorgalmas munkával annyira csiszolta a tollát, hogy ma már ő szerkeszti a Vas-és Fémmunkások Szaklapját. Megtestesítője ő a proletárok bámulatos energiájának, amely nem ismer akadályt és nekivág a lemerészebb célnak is. Legnagyobb öröme és büszkesége, hogy tanító fia van, akinek nem kell arca verejtékében elsajátítani a helyesírás szabályait.

Ezek az elismert urai az utcának, akik első sorban állnak, ha az utca akciót indít. Azonkívül ott vannak a kevesebbet ismert férfiakból álló segédsapatai az utca főparancsnokainak és a szervezett, fegyelmzett közkatonák zászeirei, akik mind egy irányban haladnak, egy célra törnek, egy eszme szolgálatában állnak.

Az áldozatkészségének olyan nagy összegét a lelkesült meggyözödésének olyan imponáló erejét képviselik az utca közkatonái, hogy röviden beviszik vezetőiket az utcáról a politikai élet országos színpadára és átplántálódik oda is mindaz az izzó vágy és színes slóm, ami ott él az utca mélyén, a tömegek lelkében.

HIREK

Karácsonyi gondolatok.

Lesage be akart látni az emberek titkos eszelekedeteibe és ezért egy csillagos éjjelen ördögi machinációval leszedte a madridi házak tetjét. Ugy gondolom, hogy a szegény sánta ördög feleslege munkát végzett. Az emberek eszelekedeteinek számai kihúzódna az utca és aki tudni akarja, hogy mi történik a háztetők alatt, álljon meg az utcasarkokon, figyeljen a kávéházakban és boltokban. A tömegnek, mely a körutakon, a belső és külső városok között összeverődik, van hangos, érthető nyelve; az beszél a lakások kényelméről, a konyha gazdagságáról, szegénységéről és nyomorról, az anya gondosságáról, az asszony hüségéről, a férj szorgalmáról. Az utca tömege kifejezői korunknak erkölcsét, erényeit és bűnait, apró és nagy szenvedéseit.

*

Ez a bucsujárás ma utcáról-utca, boltból-boltba a szeretetnek bucsujárása. Az az izgalom, amely elfogja a családot, mielőtt a karácsonyfa apró lángjai kigyulnak, a szeretet izgalma. Valami új, nagyszerű erő hatalmaskodik el a lelkében és terjed és betölti azt, mint ahogy terjed a fény és melegség.

Szép a karácsonyest, mert a gyermekek előtt ott a sötét szobában végre megnyílik a fényes ajtó s azon át, úgy érzik ők, a mennyországba lépnek. De azebb a nagy gyermekek miatt, akik ott állnak az ő szürke életük közepett s egyszerre, úgy érzik, megnyílik előttük is egy ajtó s azon belátnak a tiszta boldogság, a szeretet országába.

Magam előtt látok millió és milliókat a karácsonyfa körül, amint sok vágyakozás után egyszerre csak arra a csillagsugáros ösvényre lépnek, amely végre a valódi boldogsághoz vezet.

*

Ha elérkezett volna az igaz szeretet országába, vajjon sietnének-e az emberek oly nagy mohósággal a karácsonyfa körül ajándékaikat lerakni, hogy kedveseiknek örömet szerezzenek? Vajjon kelle-e azt bizonyítgatnunk, ami a lelkünk lényege; ami az egész életünk alatt egyebet nem tesz, mint csak ajándékot nyújt? Akár egy falat kenyert, akár a világ legdrágább kincsét, akár egy mosolyt vagy egy szót, de mindég azt és akkor, amikor boldogít, mindég valamit, amiben lelkünknek fakadó virága, a szeretet illatozik? . . .

*

Az ajándékkal, melyet ünnepnap kedveseinknek vásárlunk, nem teszünk egyebet, mint azt a szeretetet váltja meg, amely hétköznapokon a lelkünkben hiányzott. Van, aki jóvá akarja tenni a multat s van, aki le akarja róni a jövő kötelességeit. Mintha a lélek legdrágább kincsét — a szeretetet — meg lehetne váltani egy nap szeretetreméltóságával. Minél drágább az ajándék, rendezes annál nagyobb a lélek sivársága, melyet betölteni akarunk.

. . . A szeretetnek legnagyobb hőse pedig Jézus vala. Lelkének minden mozdulata színszeret volt, lépése nyomán a szeretet virágai fakadtak. És a testamentum sehol sem jegyzi fel, hogy ő a szeretet jeléül valakinek valami hasznos vagy szép ajándékot nyújtott volna.

*

A szeretet fakadó forrás, amely lassan cseregdedzik, de nő és egykor hatalmas folyó lézen. Amint régen a források fölé oltárokat építettek, úgy épült a szeretet forrása fölé az oltár: a karácsony az ő társadalmi vonatkozásaival és ajándékaival. És a hatalmas oltár — amint az oltár gyakran megöle a hitet — elnyomta a kis forrást. A drága őszerek, a selem, a pirosarcu bábu és a lovascska, az aranyalma és a sok hasznos és megvesztegető ajándék hányszor csak a szeretetlenség, az önzés és nem is akarnak tudni ünnepről, karácsonyról.

Ha a jó Isten bölcs dolognak tartaná, hogy csodás eszközökkel a szeretet útjára térítse az embereket, akkor elvezetné őket a gaz-

dag fenyőfák alól, a fényes termekből ki a külváros dűledező háziköibe, ahol a nyomortól és az éhségtől elenyevett alakok, didergő gyermekek egy falat kenyér után fűtoznak. És ezek a rongyokba burkolt alakok nem tudnak és nem is akarnak tudni az ünnepről, karácsonyfáról. nekik csak az a falat kenyér kell, melylyel tühretlenül éhségüket csillapítanak. S ahol azzal a kalácsal, amit az éhezőknek nyújtanak, a könyörtelenség a testvéri vonalmát, igaz jóakarátát is adja s ahol az éhező elhagyott ember nemcsak a garast érzi a kezében, amit feléje nyújtottak, de az embert is, aki igaz szeretettel magához akarja őt emelni; ahol a lesújtott fel tud egyenesedni, a megtört erős, védő kezét, támogató szívet érez maga mellett; s ahol az előbb még nyomorult éhező állat hívó emberré lett, aki immár maga is megismerté, mi az igazi szeretet, ott van az igazi karácsony. Akkor megérzi az, aki adta s az aki vette az igazi szeretetet, azt az elemetaris erőt, amely a világot át fogja alakítani s amely az emberiségnek a boldogságát a földön meg fogja teremteni.

*

A gyermekeknek vegyetek egy festetlen falovat, amelyen Palkó a hős huszárokkal csatába repül, vagy egy kis hajót, amelyen az óperenciás tenger vezire boesátokzik; és vegyetek a leányoknak olcsó hajás-babát, amelylyel Marika az ő királyi várába bevonul. De ne vásároljatok egy hadsereg cinkjátok, drága holmikot, automobilokat és Nürnberg csodálatos remekét, hisz ha a föld minden kincsét halmozátok is a gyermek köré, eleget nem adhattok neki soha. Eleget nem adhattok, ha arról volna szó, hogy játékaikot halmaza legyen annak mérőfoka, hogy mennyire szeressétek a gyermekeket.

Ha igazán szeretnétek a gyermekeket; ha a gyermekeket szeretnétek igazán! . . .

Nem jött még el a szeretet országa s mi még nem tisztán a gyermeket szeretjük, hanem magunkat. Minél nagyobb áldozattal hordjátok össze a gyermekeknek az ajándékot, annál inkább szeretitek magatokat s annál kevésbé a gyermeket. A gyermeknek csak egy kis lángecska kell, hogy képeletének országa kigyulladjon. S ti a fénylő játékkalommal elkábítjátok őt, hogy a piruló, léleket nélkül ámuló gyermek szép arcában gyönyörköd-jetek. És ti akkor csak önmagatokat szeretik, mert nem jut eszetekbe, hogy a gyermek kegyetlen játékokot üztök. Nem gondoltok arra, hogy a gyermeknek az óperenciás tenger-ről egyszer csak ki kell kötnie ezen a földön, ezen a mi földünkön s akkor kétségbe lesz esve, hogy sem királyi várakat, sem tündéris-asszonyokat ott nem talál.

*

Ha ti igazán szeretnétek a gyermeket; ha a gyermeket szeretnétek igazán! . . .

Akkor arra gondolnátok, hogy ezt az égből leszállt lelket óvatosan, fokozatosan, szenvedés és rázkódtatás nélkül kell erre a való világra átvezetni. És akkor az lesz minden gondotok, hogy mikor és hogyan kell majd a gyermek lelkének színpadjáról, az égi mesék ragyogó függönyeit lehosszítani és az élet valóságait feltárni. És figyelni fogtok és engeditek a gyermek egészséges lelkét fejlődni, miközben az ő egyszerű játékaival, maacsínálta csukójával a meseországában lovagol. És ha szeretik a gyermeket, nem a karácsonyfa ajándékaival adjátok ennek tanuságát. Annak a karácsonyának, melyre a gyermeki léleknek szüksége van, ott kellene állania: ti házatokban mindenkoron, nem csak karácsonytól vizeskeresztig. Amire a gyermek lelkének szüksége van — apa és anya, figyeljétek jól — az a ti egymáshoz való igaz szeretetek. Mert Palkó és Marika lelke oda van nőve, a ti lelkeitekhez; s ha ők nem is tudnak semmiről, a legfinomabban megőrzik mindég, ha a ti lelkeitek harmóniája megzavartatik. És Palkó és Marika kegyetlenül szenvednek. Maguk sem tudják, miért, csak érzik, hogy valami nagy baj van anyuka és apuka között s hogy nekik ettől a bajtól meg kell halniok. Hány gyermeklélek keseredett, romlott, de el

is pusztult, korán attól a titkos fájdalomtól, amelyet sokszor kifejezni nem, de mindig mély-ségesen érezni tudott . . .

Budapest, december 24.

— **A Budapesti Napló karácsonya.** A család szeretetnek, a testvéri békének neumes ünnepe az áldás és békeség jó kívánságaival köszönt be a *Budapesti Napló* jelen száma kedves olvasóihoz. A nagy ünnepnapon ünnepi köntösbe öltözött lapunk és megrakodva és meggazdagodva sok jeles írónk értékes munkájával, egy egész kötetre való nemese szórakoztató kedves elbeszéléssel és tárcával, gyönyörű költemény-nyelv iparkodik meghálálni nagyközönségének támogatását és szeretetét. Külön melegebbé köztöttük a karácsonyi irodalom termésének e szép virágait és hiszünk, hogy ezáltal is szíves fogadtatást fog találni. Verseket tartalmaz *Ignostól*, *Bródy Miksától*, *Farkas Imrétől*, *Beck Blankától*, *Pakots Józseftől*, *Avar Páltól*, *Szabó Sándortól* és *Rudnay Győzöttől*. Elbeszéléseket írtak mai számunkba *Kaffka Margit*, *Rózsa Miklós*, *Csizmadiá Sándor*, *Szántó Kálmán*, *Krudy Gyula*, *Zöldi Márton*, *Mira és Szilágyi Jenő*; *Faragó Jenő* pedig a *Háry János* című operettjének egy részletével bepillantást enged abba a titkos műhelybe, ahol most a *Népszínház* lezajló kasszadarabján az utolsó simításokat végzik.

— **A király karácsonya.** Bécsből táviratozók' hogy a király ma *Walseba* uszott hogy a karácsonyi ünnepet *Ferenc Szalvátor* főherceg családjával töltsé. Az uralkodó 26-án ismét visszatér Bécsbe.

— **Magyar nemesség.** A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király dr. *Terner Adolfnak*, a kolozsvári tudományos egyetem tanárának és törvényes utódainak, a tudomány és felső oktatás terén szerzett érdemei elismerésül a magyar nemességet *ujfaisi* e.ö.énnel adományozta.

— **Uj titkos tanácsos.** A hivatalos lap mai száma jelenti, hogy a király gróf *Degenfeld Schomburg* Lajos főrendiházi tagnak a titkos tanácsosi méltóságot adományozta.

— **Vécsey Tamás jubileuma.** Vécsey Tamás udvari tanácsos egyetemi tanárt 40 éves jubileuma alkalmából volt tanítványai, közöttük sok kitűnő és tanári, bírói és ügyvédi karnak, irodalmi munkáik gyűjteményével lepték meg. A gyűjteményt tegnap délután nyújtotta át a volt tanítványok egy küldöttsége *Szentmiklósi Márton* egyetemi tanár, jogkari dékán vezetése alatt az ünnepelt tudósnak. A küldöttség vezetője szép beszédben emlékezett meg arról a nagy hatásról, amelyet *Vécsey Tamás* tanítása az ijtuságra gyakorolt. Az ő buzdításának köszönhető az egész mai moderna jogász-generáció irodalmi működése. Ennek jelölő gyűjtötték össze mindama irodalmi műveket, melyeket *Vécsey Tamás* tanítványai e cérra beklűdtek. A dékán zajos éjenzéssel fogadott beszéde után *Vécsey* meghatott szavakban köszönte meg tanítványai ragaszkodásának ezt a kifejezést, melyben pályájának legszebb jutalmát és működésének mecható méltóságát, az ezidei karácsony ületes ajándékát látja.

— **Kitűntetett műegyetemi tanárok.** A hivatalos lap jelenti, hogy a király *Bielek Miksa* és *Fölser István* műegyetemi tanárokat saját kérelmükre történt nyugdíjaztatásuk alkalmával a harmadosztályú vaskoronarenddel tüntette ki. *Müller József* budapesti állami főreáliskolai tanár a középiskolai igazgató címet kapta.

— **Klotild főhercegnő a magyar nékhöz.** Klotild főhercegnő a következő sorokat intézte a József főherceg szanatórium-egylet lögybizottságának tagjaihoz:

Enyhíteni azt a nemzeti veszedelmet, amely a tüdőbetegséggel édes hazánkat fenyegeti, nemese nagy emberszerető feladat. Megindulva látom, hogy újabban a magyar nők állanak a népméltóság zászlaja alá. Lelekesen hívom is minden magyar szívet e zászló alá. Mentsük meg a tüdőbetegeket!

Klotild főhercegnő.

A királyi bérházban a Kiszög-téren nagy közönség nézi állandóan az egyesület kiállítását.

— **A pápa üdvözlése.** Rómából táviratozók: A pápa ma fogadta a Rómában időző bíborosokat, hogy fogadja szerencselívánataikat.

Oreglia bíboros, a bíborostestület legidősebb tagja, felolvassott egy üdvözlő táviratot. A pápa szíves köszönetet mondott és több egyházi méltóság ki-nevezését adta tudtul. A pápa beszédében nincsen semmiféle politikai célzás.

— **A miniszterelnök karácsonya.** Tisza István gróf miniszterelnök tegnap a délelőtti személyvonattal, külön szalonkocsiban családjával együtt, sógora gróf *Beiklen Pál* főispán látogatására *Deletra* érkezett, ahol a karácsonyi ünnepeket tölti.

— **Zimonyi menekült belgrádi szerkesztő.** Megemlékeztünk arról az éjszakai merényléről, amelyet a szerb fővárosban felbérlet tettesek kíséreltek meg *Velicskovics* volt miniszterelnök ellen, aki most az *Oppositia* szerkesztője, s amelynek *Velicskovics* majdnem áldozata lett. Az *Oppositia* azóta is folytatta támadásait az összeskivű tisztek ellen és azok boszut esküdtek *Velicskovics* támadásaiért. Tegnap délelben újabb merényletet kíséreltek meg, amelyről *Velicskovics* a következőket beszélt el egy-hírlapíróknak:

— Tegnap délelben három tiszt jött házamba, de a kaput bezárva találták s erőszakkal be akartak hatolni. Erre én revolverrel mentem az ablakhoz. A három tiszt is felhuzta revolverének kakasát s felkiáltott az ablakba, hogy felvilágosítást akarnak követelni egy cikkért. Én nem engedtem be őket, mire eltávoztak azzal a fenyegetődéssel, hogy ezért meg fogok lakolni.

A rendőrség erről a támadásról azt mondja, hogy a tisztek békésen akarták az ügyet *Velicskovics*sal megbeszélni. Ugyanaz a három tiszt ma reggel megjelent az *Oppositia* nyomdájában és követelte, hogy nevezék meg a legutolsó támadó cikk szerzőjét. *Belgrádban* azt beszélik, hogy az egykori összeskivűvésben részes tisztek a napokban titkos gyűlést tartottak és elhatározták, hogy meg fogják magukat hozsúlni *Velicskovics*on a támadásokért s az illető három tisztet bízták meg a merénylettel.

Velicskovics feleségét azért, mert az mondta, hogy férje támadói átöltözött esendőzők voltak, tizenkét napi fogházra ítélték. Azonban *Velicskovics* tegnap egész családjával együtt *Zimonyba* szökött.

— **Petőfi iródeákja.** Torontál-Vásárhelyen ma meghalt egy költő, a Veray Jánosok nemzetségéből. Verset írt és maga szavalt, utzáli Homérosz volt, költő és kiadó egy személyben. A Délvidéken mindenki ismerte és bár mosolyogtak rajta, tisztelettel vették körül, mert ifjú korában *Petőfi Sándor* iródiákja volt. A halhatatlan verseket ez a *Csáky* Ferenc írta le szép, gömbölyű betűkkel s addig írta, míg nem egy napon azt hitte magáról, hogy ő is költő. A leírását összevetésztette a költőzettel s annyira beleléte magát ebbe a komikus gondolatba, hogy mikor egyszer *Pósa* Lajos versét lemásolta, azt mondta, hogy ő írta a verset, számon kérték tőle a dolgot, így felelt:

— Csak tán nem vagyok bolond, hogy o fejemből is csináljam, meg szépen is irjam.

Utóljára is elhitte, hogy a vers igazán az övé s elküldte a pancsovai gimnazistáknak. Ezek aztán megfellek az öregnek, visszairvára neki a következőket:

Egye meg kend a sűt halat!

A vers nem kendé . . . másolat!

Szegény *Csáky* Ferencnek volt egy gyönyörű tragédiája. Költő volt szegény, de a neve nyomtatásban meg nem jelent. Csak egyszer. Valami naptárban nyomtatták ki a nevét így: *Csáky* Ferenc szénaürüstési rakományi felügyelő.

Ezen aztán nagyon megboszankodott az öreg s elhatározta, hogy most ő mégis megmutatja, hogy költő. Leült s nekifogott egy hőskölteménynek, 16 énekben. Az lett volna a címe, hogy a *Járkovázi csata*. Csakhogy a nagy csata közben elesett az öreg. A halál kivette kezéből a fegyverét: a tollat, amelyivel olyan kaligrafikusan tudott írni.

— **A budai várpalota díszterme.** A budai várpalotában sűrűn munka folyik. Az új díszterem belső berendezésén dolgoznak, hogy az udvar ünnepségeit februárban már itt lehessen megtartani. Az új díszhelyiség minden egyszerűsége mellett fejedelmi díszszel van berendezve. A ha-

talmas teremben, mely az új palota középső részét foglalja el két emelet magasságban, minden csupa nemes anyagból, karrarai márványból és ezüsttel bevont bronzból készült. A teremnek alaptónusa ugyanis a fehér, melyhez harmónikusán simulnak a halvány sárgás márvány falmezők. Fokozzák a hatást a remek velencei tükrök és a pazar fényű csillárok, melyekről villamos gyertyák árasztanak vakító fényt. A nagy teremnek ékességei a tágas, kényelmes páholyok, amelyek mindenkében ötven-hatvan személy fér el. A teremnek a Duna felé eső részén vannak a buffet-folyosók és helyiségek.

— **Syveton halála.** Syveton titkoszatos halála miatt még folyik a vizsgálat Párisban. Egy párisi táviratunk szerint *Syveton* belső részében két-három centigramm morfiumot találtak. A vizsgálat meg fogja állapítani, vajjon *Syveton* ezt a morfiumot maga vette-e be, hogy öngyilkosságát megkönynyítse, vagy pedig mások adták be neki. Azt hiszik, hogy ebben a dologban legközelebb két embert le fognak tartóztatni; az egyik ezek közül *Syvetonné*. Ez az asszony a vizsgálóbíró előtt tett vallomását lényegesen módosította s most azt mondja, hogy mindent elkövetett, hogy a botránynak elejét vegye. Azt mondta férjének, hogy vándoroljon ki s igyekezzék más név alatt állásához jutni; az ő ritka intelligenciájával bizonyára könnyű lesz állást szereznie. Minden elő volt már készíttve arra, hogy *Syveton* a tárgyalást megelőző napon megszököjék, de úgy látszik, hogy az utolsó pillanatban megmondta a dolgot és inkább a halált választotta. *Pouchet* szakértő egy újságírónak ezt mondta: Amikor azt hallom, hogy *Syveton* úgy lett öngyilkos, amint a felesége előadja, éppen úgy rémlik nekem, mintha azt mondanák, hogy mosdótábla füllasztotta magát. Ez nem lehetetlen, de csak úgy, ha más valaki a mosdótábla szorítja a fejét. *Syvetonné* asszonynak és családjának kihallgatásakor sok szó esett arról, hogy déli egy óratájt a konyhában egy eszese kávéét készítették *Syveton* számára. *Syvetonné* reszketve azt vallotta, hogy azt a eszese kávéét ő itta meg, hogy megnyugtassa magát. Ha szokása ellenére ezt a kávéét nem a konyhában itta meg, annak oka az volt, hogy nem akart ilyen helyzetben a családdal érintkezni. Meg lett állapítva, hogy a eszészét mi-helyest visszahozták a konyhába, azonnal kiöblítették. Egy újabb távirat, amelynek félhivatalos színezete van, megcáfolja azt a hirt, hogy *Syveton* beleiben morfiumot találtak.

— **Five o'clock-tea.** Az izraelita nőegyesület január 1-én a Royal szálló dísztermében five o'clock-teát rendez, amely az ünnepi program után ítéltve, elsőrangú társadalmi ünnepélylyé fog válni. Nem kevesebb, mint százhuszonöt, a legelőkelőbb körökhöz tartozó fiatal nő vállalkozott arra, hogy ezen a napon a kiszolgáló ganyméd szerepét játssa; egyuttal azonban megfogadták, hogy az ünnepély vendégeit a jótékonyág ürügye alatt nem fogják kifosztani. A belépő-díjat 2 koronában állapították meg; a tea ára finom szítmény-nyelv együtt egy korona lesz. Zenéről és egyéb mulatságról bőven gondoskodtak az ünnepély rendezői. Ez az estély, amelyet a népkonyha fenntartása érdekében rendeznek, lényegesen és előnyösen fog különbözni a hasonló mulatságoktól, úgy hogy alapos a feltézés, hogy az ünnepélynek meg lesz a kívánt sikere.

— **Björnson a háborúról.** Björnsterne Björnson érdekes cikket írt egy berlini lapban a háborúskodás beszüntetése érdekében. Kijelenti Björnson, hogy most van a kellő pszichológiai momentuma annak, hogy megvalósítsák *Jaurés* francia képviselő indítványát, melynek az a lényege, hogy a világ valamennyi parlamentjében hívják fel a kormányokat a közbenjárásra az oroszok és japánok között a háború beszüntetésére. Ez a háború — írja Björnson — megbotránkoztatja az egész civilizált világot, nemcsak azért, mert lehetetlen embermészárlás folyik a harcúterén, hanem azért is, mert a vita tárgya neutrális terület, egy békes nemzet földje. Port-Arthur immár csaknem elvesztett, az orosz flotta meg van semmisítve, a hadsereg fáradt, sokat szenvedett, sorai is megritkulnak, a balti flotta aligha érkezik meg épségben oda, ahová küldték — s e csapások sulya alatt feljajdult a közvélemény Oroszországban és sűrűs-

békét óhajt. A parlamenteknek egyébként módjuk van arra, hogy a háború folytatását meghiúsítsák, a hadakozó felek akaratának ellenére is. A neutralitás követelményeinek legszigorúbb betartását kell követelnünk, amit mostanában a nagy és kis nemzetek annyiszor és oly durván megsértettek. Ha a barcoló nemzetek nem kapnak kellő költséget, szemet, élelmiszert, ha tehát a háborút külföldről nem szűnjük — feltétlenül véget kell érnie.

— **Házasság.** *Balla Miklós*, az ismert fiatal poéta eljegyezte öv. *Maller Jakab* nevelőjét, Adélt *Vadás Nándor*, a Magyar dohánykereskedelm. részvénytársaság tisztviselője eljegyezte *Redlich Frida*, *Redlich Bernát* szállítócégtulajdonos leányát. *Friedmann Marton* magy. kir. zalogházi hivatalnok eljegyezte *Wottitz Nánán* pozsonyi kereskedő leányát, Saroltát.

Vető Imre, a Magyar Bőripar szerkesztője jegyet váltott *Bidermann Amelie* kisasszonnyal Rakosfalváról.

Lilomitzky László eljegyezte *L. Szántó Giziké* Budapest.

Baron Géza eljegyezte *Schats Olgát* Budapest.

Dr. Király Károly nőorvos eljegyezte *Hirschfeld Ilonkát* Nyíráról.

Krausz József eljegyezte *Müller Etelkát* Budapest.

Dr. Göbel József fővárosi kerületi orvos eljegyezte *Fodor Margitot* Budapest.

Vesztróczy Menő festőművész ma délelőtt lépett házasságra *Kész Rózsával*, a Vigaszház tagjával a VI. kerületi anyakönyvi hivatalban.

Rogantizai Pálaszovnicz Tivadar huszárhadnagy, bécsmezei főbírókos ma jegyezte el, *dr. Hucsmel József* orvos, fővárosi bizottrági tag leányát *Arankát*.

Dr. Mayer Károly miniszteri segédfogalmazó eljegyezte *Farago Irmat*, *Farago Lipót*, miniszteri osztálytanácsos s neje születet *Koltay Irma* leányát.

Az orosz reformok. Pétervárról táviratozzák, hogy a cár legközelebb ukázt bocsát ki, amelyben állást foglal a nép által követelt reformok ellen. Az ukáz ezt a két pontot fogja tartalmazni:

1. Azt a kijelentést, hogy az alkotmány kérdésében csupán a cárt illeti meg a döntés joga és a kérvényre írt megjegyzésnek ünnepléses ismétlése, hogy a cár a trónt úgy akarja utódjának átadni, ahogyan átvette.

2. Ezután az elvi és minden további vitatkozást kizáró kijelentés után az ukáz a közigazgatási reformokra vonatkozólag két rendelkezést fog kiáltásba helyezni. Az egyik rendelkezést a pénzügyminiszternek szól, akit a cár utasít, hogy gondoskodjék a szükséges pénzeszközökről, a népi iskolai kötelező oktatás behozatala végett, a másik rendelkezést pedig a belügyminiszterhez lesz intéve és a parasztságának adandó polgári jogokról fog szólni.

A cár a zemsztvo-kongresszus által az alkotmány dolgában eléje terjesztett kérvényre a következő megjegyzést írta:

— *Az ilyen követelés éppoly lapindatlan, mint vakmerő és kötelességem az autokráciát úgy, amint átvettem, fanra hagyni.*

A Berliner Tagebl. pétervári tudósítója azt jelenti lapjának, hogy az orosz kormánynak biztos értesülései vannak afelől, hogy külföldön több helyen szónok összehívását a cár ellen. Az illető államok kormányait már értesítették a fölfedezésről. Hír szerint Svájcól, Svédországról és Angliáról van szó.

— **Vasutasok fizetésrendezése.** A mohács-pécsi vasút üzemeltetésére szövetkezeti fizetésrendezése ügyét befolytatta és *Thaly Emil* miniszteri tanácsos javaslatára az igazgatóság-tanács az előterjesztést már jóváhagyta. A fizetésrendezés főbb vonalaiban ugyanazon az alapon történt, mint a m. kir. államvasutaknál és 1905. évi január 1-től érvényes. Az új fizetésrendezésnek egyik főjelvénye abban is rejlik, hogy az összes személyzetet — illetményeinek megfelelő felemelés mellett — rendszeres fizetési osztályokba és fokozatokba sorozták s az előléptetésre a várakozási időket is megállapították és így a személyzet rendszeres időközökben való általános előléptetése biztosítva van.

— **A gyilkos asszony vallomása.** Bécsből jelenti tudósítónk telefonon, hogy *Klein Franciska*, *Sikora János* gyilkosa töredelmes vallomást tett a vizsgálóbíró előtt s ezt tudatta védőjével. A gyilkos asszony, aki időközben visszatért a katolikus hitre, amelyet akkor hagyott el, amikor mostani férjével

megesküdt, elmondotta, hogy a rablógyilkossággal férjét akarta megmenteni a csódtól, mert hiteltelű nagyon szorongatták s így akarta férjét kárpótolni a megígért, de meg nem adott hozományért. A gyilkos asszony azzal végezte töredelmes vallomását, hogy a világgal nem törődik, de fáj neki, hogy szüleit megzomorította.

— **Vasuti katasztrófa Párisban.** Párisból nagy vasuti szerencsétlenség híradt jelentik. Az északi pályaudvar szomszédságában tegnap este a nagy kőd miatt két gyorsvonat összeütközött. Amennyire megállapítani lehetett, 12 halottja van a szerencsétlenségnek, de nem lehetetlen, hogy még több halott van az összeütközött vasuti kocsi romjai alatt. A szerencsétlenséget a sűrű kőd okozta, amely tegnap este beállott. A sűrű kődben este 11 óra 10 perckor a Boulogneból jövő gyorsvonat, bár a jelzőtábla tilosra volt állítva, belement a Lillei gyorsvonatba, amely a kőd miatt lassabban haladt. A Lillei gyorsvonat utolsó kocsija egészen összeütközött s több kocsi elpusztult. Nagy idejelen keletkezett s az összes kocsikból jaggatás és kiabálás hallatszott. Reggeli három óráig nyolc halottat szedtek ki a romok alól, harmincan pedig kisebb-nagyobb sérülést szenvedtek. A könnyen megsérült utasok résziesítették első segítségben a baleset áldozatait és a romok közül mintegy tizenöt embert huztak ki, akiknek kilétét eddig nem lehetett megállapítani. Ugy hírlik, hogy még más áldozatok is vannak a romok alatt, de a sűrű kődben nem lehet a kutatást sikeresen folytatni. A tizenöt súlyosan megsérültön kívül akiket kórházba szállítottak, számos könnyű esetű is történt.

— **Tűzvész.** Sioux-Cityből (Jove-állam) táviratozzák: A város üzleti negyedében a tűz elpusztított két házfutót. A tűz egy boltban tört ki, melyben éppen akkor nagyon sok ember karácsonyi bevásárlását végezte. A vásárlók csak nehezen tudtak kimenekülni az égő üzletből. Egy tűzoltó a lángokban elpusztult.

— **Vigyázz egészségedre!** Mindazoknak, kik legnagyobb kincsüket, egészségüket, óvni akarják, nem ajánlható jobban, mint hogy a 20 év óta fennálló Keleti J.-cég, hygienikus különlegességek gyára, legújabb arjegyüket rendeljék meg. Ezen kiválóan hasznos má valodi házi kincset képez. Rendkívül célszerű és praktikus házi tanácsadó az az album, mely most Keleti J., metropolikus emez előszöveg gyári cégének kiadásában megjelent. Ez a gyönyörű má körülbelül 3000 illusztrációval s a megfelelő használati utasításokkal s magyarázatokkal ellátva, feltünteti mindazokat az eszközöket, melyek a beteg állapotához, egészsége helyreállításához s kényelméhez szükségesek, úgy hogy abban még a laikus is eligazodhatik. Elismerés illeti a kiadót azért is, mert a műben az egyes betegségekhez megfelelő eszközök systematikusnak vannak csoportosítva s osztályozva. Ezt a remek művet a kiadó mindenkié, akinek ilyenmü cikre szüksége van és hozzá fordul, ingyen bocsátja rendelkezésére.

— **A D. K. E. sorsjátéka.** A Szelel Kálmán, Pallavieini Ede ögróf és Rákosi Jenő vezetése alatt álló Dunántúli Közművelődési Egyesület tudvalegleg nagy sorsjátékot rendez 60,000 korona nyereleményvel. A két főnyereményt már kiszemelte a *Kammerer Ernő* miniszteri tanácsos vezetése alatt álló bizottság és a 30,000 korona, illetőleg 10,000 korona értékű kizsészközök egyelőre közszemlére tettek ki *Lipp Gyula* ékszerész-nél (Budapest, IV., Koronaharag-utca 18. sz.). A nyereleménygyűjtemény sorában a Franklin-társulat értékes könyvkiadványai is szerepelnek a azokról a társulat Budapest, IV., Egyetem-utca 4. sz. alatt rendez kiállítását.

— **Sikelnémák karácsonyjaja.** A sikelnémák budapesti állami intézetében tegnap este karácsonyfa-ünnepélyt tartottak, amelyen dr. *Náray Szabó Sándor* kultuszminiszteri osztálytanácsos is jelen volt. A gyermekek — összesen hetvenöt — elragadtatással nézték az óriási karácsonyfát, amelynek tövében szebbnél-szebb ajándék tárgyak voltak kirakva. Harmincöt gyermek téli ruhát is kapott.

— **Az egészségtelen irodai helyiségek.** Az egészségügyi roptó irodai helyiségek kérdését tárgyalta utolsó választmányi ülésén a Nödszatisz-lók Országos Egyesülete. Mind több és több helyről jött ugyanis panasz az egyesülethez, hogy a tisztviselők olyan helyiségekben dolgoznak, amelyek a hygiéna legelőkelőbb követelményeinek sem felelnek meg. Sütőt, szék helyiségek, amelyek tisztántartására nem fordítanak gondot, minden te-

leintekben aláássák a tisztviselők egészségét. Sok helyütt hiányos fűtőkészülékek, állandóan használ mestereséges világítás veszedelmes tartózkodási helyeik teszik az irodát, hol pedig a tisztviselő majdnem a nap felét tölti. A választmány elhatározta, hogy a kereskedelmi kormánytól sürgeti majd az iparfelügyeletnek megfelelő kereskedelmi felügyelet szervezését.

(x) **A Zoltán-féle csukamájolaj azért pótolhatatlan,** mert tápereje a legnagyobb s kenemetlen szaga, rossz íze nincs. Uvegeje 2 korona a *Zoltán-gyógyaszerárban*, Budapest, V., Szabadság-tér.

(x) **Még a leghitlenebbeknek is hinniük kell,** amikor hálaérzetből idegen emberek szinte törlik magukat, hogy az olyan gyorsan nagy hirre vergődött *Feller-féle Elsa-Fluid* csodálatos gyógyhatását bizonyítsák. Ezernyi köszönő-levél ékesen igazolja, hogy az *Elsa-Fluid* legújabb betegségnél csodás gyógyító erővel hat. Legkivált láz, köhvény, rheuma, mell-, fej- és fogfájás ellen, nemkülönben zsába, gyomor- és szemhaj ellen használtatott eddig a legnagyobb sikerrel. 12 kis vagy 6 nagy üveg bérmentre 5 koronába kerül. Egyedüli készítője *Feller V. Jenő* gyógyszerész *Stubicza, Zágráb-megye, Centrale 23. szám.*

(x) **Csodával határos az a tömérdek kedvesség és ajándék,** melyet az „Erdékes Könyvtár”, a világ e legolcsóbb folyóiratja nyújt előfizetőinek. E mellett a lap csak előszöveg hazai és külföldi írók (többek közt *Mikszáth Kálmán*, *Eötvös Károly*, *Gárdonyi Géza*, *Tóth Béla*, *Szabolcska Mihály*, *Beniczkyné Bajza Lenke* stb., stb.) legkiválóbb elbeszéléseit közli, tehát tartalma is a legmagasabb színvonalu. Állandó ingyenes mellék-lapja, a „Rejtényvilág”, minden egyes rejtény-megfejtőnek, kivétel nélkül, könyvjutalmat nyújt. — Előfizetési ár egész évre 2 korona, félévre 1 korona, mely összeg az „Erdékes Könyvtár” kiadó-hivatalába, Budapest, V., Kálmán-utca 2., küldendő. Mutatványfüzet kívánatra ingyen és bérmentve.

20 fillér bélyegért küldi legújabb füzetét az „Erdékes Könyvtár” kiadóhivatala, Budapest, Kálmán-utca 2. Az ezen füzetben közölt rejtvények minden egyes megfejtője, kivétel nélkül könyvjutalmat nyer.

(x) **Conánélküli családi élet könnyen elérhető,** ha e lapban többször megjelenő könyvet *Kaupán Anna* asszonytól olvassuk és az abban körülírt tanácsokat megfogadjuk. Az ezen könyvben található készönet- és elismerőnyilatkozatok egy berlini jegyző által hitelesítették és ezáltal a nyilvánosság előtt is bizonyították, hogy ezen könyv a maga nemében páratlan és minden családban nélkülözhetetlen. Ezen könyv ára 90 fillér, mely akár postautalványon, akár magyaráz vagy osztrák bélyegkeken küldendő *Anna Kaupán* in Berlin SW. Linden-strasse 44. címre, mely összeg vétele után a könyv diszkrétó alatt azonnal megküldetik.

(x) **Hajbetegek ellen jelent meg** egy értesítés a dr. *Kunostyó-féle* *Medizinisch-Chirurgischen Zentralablat*-ba. A megjelenő cikk különböző kísérletekkel tartalmaz hajhullást és kopaképződést illetőleg, melyeket számtalan ilyenmü betegségnél észlelt. Megemlítendő, hogy minden ezen kísérletezésnél a legjobb eredményt a *Lovarin-nal* érte el, melyet mindentűnt, különösen hajhullásnál és kopaképződésnél sikeresen használt. Egy ilyen körzetkelt azért, melyek oly sikereket lehet még orvosi praxis utján is elérni, nem lehet áttéknél nélkül hagyni. A hírvetés cég *M. Feith*, Wien, 6. Bezirk Mariahilferstrasse Nr 45., akinek közleményére a mai lapszámban az olvasók figyelmét felhívjuk, minden kérdésnek, kik hozzáfordulnak, kívánatra felvilágosítással szolgál.

(x) **Egy órát és pedig egy szép fali órát adott** *Koch Testvér* a tisztelt vendönek karácsonyi ajándékul. Ott tündökölt a teljes cím rajta *Koch Testvér* *Károly-kör* 26. Legnagyobb férfi- és gyermekruha áruház. Kívánjuk az olvasóinknak ugyan *Koch* vendök, hogy az óra csakis boldog órákat mutasson.

(x) **Felhívjuk olvasóink figyelmét** *Kunossy, Szilágyi és Társa* cég „Irodalmi jelentés” című hirdetésére.

(x) **Ki akar egyéves önkéntes lenni?** Lásd az országoszerző kitűnő hírvetésnek örvendő *Lichtblau*-féle katonai előkészítő tanfolyam mai hirdetését.

(x) Magyarország legnagyobb szőlőiskolája a „Millenium-lepél” Nagyszón. Legelősebb és legmegbízhatóbb beszerzési forrás. Pontos és lelkiismeretes kiszolgálásról meggyőződhetik az, ki ott próbarendelést eszközöl.

(x) **Könyves Kálmán.** Csak nevezetes kultur-centrumoknak vannak nagy műkereskedései. Eddig nem volt nálunk nagy, a magyar művészet életében fejlesztő szereppel műkereskedésünk, de most van. A „Könyves Kálmán”-nak sikerült ezt a hiányt pótolni. Kiállítási terméiben állandóan magas színvonalú művészeti tárlat látható és lehetővé tette a művészet kedvelőinek, hogy eredeti képeket és szobrokat részletfizetésre megvehessenek. A magyar festészet és szobrászat javaalkotásait kitűnő művészeti másolatokban terjeszti. Kiszorítja a művészietlen olajnyomatot, közkinccsé teszi a nemesebb művészetet, módot, ösztökélést adott a magyar grafikai művészeteknek, hogy tökéletesedjen. Beviszi a magyar házába a nagy művészetet, s azzal, hogy legkiválóbb termékeit, a remek másolatokat is részletfizetésre adja, lehetővé teszi a nem nagymódu intelligenciának is, hogy otthonát a művészet alkotásaival díszítse. Ez a közlés nemesebb, a művészi gondolkodás fejlesztését, a kultúrában való gyönyörködés öregbítését jelenti. S az iparművészet fejlesztése és népszerűsítése is a földadatai körébe tartozik. Képekre a magyar műipar nagy tudásról tanuskodik. Ezek a művészi és mégis olcsó keretek a külföldi alkotásaival vetekednek s amellett magyarosak, nemcsak sajátosak. Ezen műintézetünk, melynek nagy segítségére van a reprodukáló művészetünk hámulatos fejlődése s melynek szövetségsége társa a magyar műipar, terjeszti e hazában a művészetet, az izlést és a magyarságot. Kulturális misszióra vállalkozott a Könyves Kálmán és ezért kérjük a mérték közönséget, támogassa e hazafias vállalkozását azzal, hogy figyelmét a magyar művészet mesterműveivel fel irányítsa. A Könyves Kálmán a legnagyobb félszeggel nyújt folvilágosítást és beküldi 200 képnél többet tartalmazó díszes katalógusát minden műbarátnak, aki ezért hozzá fordul.

(x) **Jó gyomor!** Ha reggelenként és evés után egy pohár Málnás Sicilia gyógyforrásvizet iszik, kitűnő étvágya lesz és gyomorégése is elmúlik. Főraktár Budapest: Lux M. Múzeum-körút 7. Kaplató: gyógytárak, drogeriák és fűszerüzletekben.

(x) **Újévi szüretmalacok** szilveszteri társasjátékok, tombola, lóverseny, roulette, utótk, jóslóművészet, tombola-nyeremények **Kertész Tódornád.**

(x) **Örömhír tudósítások.** Sok fáradság után a vegyi iparnak sikerült oly gyógyhatású szert találni, melyet méltán nevezhetünk a tudósok gyógyszerének. A „Sivolin” kellemes szaga és ízű szirup, mely teljes ártalmatlansága mellett kiváló gyógyhatással bír. A szernek már rövid használata után szűnik a köhögés, kevesedik a köpet, mulik az éjjeli izzadás és mellfájás, javul az étvágy és a testsúly gyarapodása észlelhető.

(x) **Minden háztartásban** városos és falun Áldos, ha kéznél van egy-egy üveggel a Schmidt-hauer-féle Igmándi keserűvízből, mert szükség esetén egy felphárral használva, gyorsan és alaposan eltávolítja a gyomor és belekből a csiráját számtalan komoly betegséggel s ezzel elejét veszi a baj további fejlődésének a szervezetben. Az igmándi keserűvíz nemcsak mint gyomor-, bél- és vértisztító alkalmazható a legjobb sikerrel, de kitűnő étvágyat is hoz. — Hogy az igmándi vízből aránylag már kis adag oly hathatós, ize pedig könnyen bevehető lágy és sima, érdekes magyarázatot abban leli, hogy annak hatékony alkatrészei a természet ölében évezredek óta az ugynevezett összeérési folyamatnak vannak alávetve, hasonlóképpen mint a kőszén a föld gyomrában mennél régebb, annál érettebb, jobb és értékesebb s csak az így napfényre került teljesen érett állapotban levő természetes ásványvíz bir azon csodálatos gyógyerővel, mely az igmándi keserűvízben oly becses és jellemző tulajdonsága s amelyet sem műveléssel utánozni, sem pedig egyáltalán pótolni nem lehet.

(x) **Boldog karácsonyi! Boldog ünnepeket!** Ezen üdvözlőket halljuk ma minden oldalról. Öreg s fiatal örül, hogy az ajándék-adás ünnepe megint itt van. Különösen, akik kapnak, de még inkább örövendek azok gyakran, kik abban a helyzetben vannak, hogy kedveseiket megajándékozhatják. T. olvasóink közül igen sokan, dacára a mindenféle ajándéknak — talán valami más után vágyódnak, amit még csak a mai lapban foglalt „Boldog ünnepek” című cikk fog hozni. B. figyel-

müket felhívjuk különösen e cikke, mely lapunk 17-ik oldalán olvasható.

(x) **Egy postótörő** megbizta az „Országos Postótörőket Aruházat” Budapest, Rottenbiller-utca 22. azzal, hogy a nagy postótörőket eladálási áron adja el, ez okból a fenti cég székföld vidékre utárvét mellett 5 forintért egy férföltönyre 3 méter, finom, fekete, sötétkék, barna vagy szürke posztót vagy kamarnit. Ajánjuk, hogy rendeljenek, mert a készlet nem sokáig tart.

(x) **Bob hasajító** a legkellémesebb (10 fillér.)

A drezdai szenzáció.

Budapest, december 24.

Nem egyhamar fognak lecsillapodni a kedélyek a szerencsétlen Montignoso grófnó merész vállalkozása után. Bármily sikertelen is volt az anya igyekezete, hogy gyermekeit viszontláthassa, annyit mindenesetre elért, hogy ügyét nem fogják cenzurálhatatlanként tekinteni és egy világ közvéleményének hullámai mégis csak arra fogják bírni a szász királyi udvart, hogy merevségéből engedjen és odabocsássa a gyermekeket árva anyjukhoz. A király ugyan még csak odáig ment engedékenységekben, hogy ígéretet tett arra nézve, hogy ha a gyermekek felnőnek, megengedi a találkozásukat, de az egyre jobban felhangzó rokonszenv-nyilatkozatok, a külföldi sajtó egyhangú nyilatkozatai, a toskániai udvar szeretőteljes buzgótsága és *uralkodóink esetleges közbenjárása* még több engedékenységre fogják bírni a szász királyt. A grófnó már elutazott Szászországba, nem, mint kezdetben hitték, Florenzbe, hanem Brüsszelbe, hogy a flandriai grófnét is rábírja a közbenjárásra. De elutazása sem szüntette meg a szász nép izgalmaát, amely már országos mozgalmat indított meg a király szívének meglágyítására.

Mit akart Montignoso grófnó?

Most már bizonyos, hogy Montignoso grófnó nemcsak az volt a szándéka, hogy gyermekeit viszontláthassa, hanem *Frigyes Ágost királyllyal is találkozni akart.* Hogy tőle kérjen engedelmet a gyermekeivel való találkozására. Ezt a hirt a hivatalos *Dresdener Journal* is megerősíti, amikor a következőket írja:

Tudvalevő, hogy Montignoso grófnó rövid ideig Drezdában tartózkodott. Teljesen megbízható forrásból nyert értesülésünk szerint a grófnó utazásának az volt a célja, hogy a király ő felségével és gyermekeivel találkozzék, de a király meghatalmazottja értésére adta, hogy ez a kívánsága nem teljesíthető és a grófnó már az első delutáni órákban elhagyta Drezdát.

Montignoso grófnó a *Zeit* lipcsei tudósítójának kijelentette, hogy nem adta fel a reményt arra, hogy gyermekeit belátható időn belül viszont fogja látni. S minden hivatalos kijelentés dacára, a szász udvar nem fogja a *végelethig engéddé a botrányt.* A szász kormány jövő magatartását illetőleg különböző hírek keringenek. Egyik szerint a grófnó *határozott ígérelt nyert* gyermekeit viszontlátását illetőleg, a másik nagyon valószínűtlennek látszó hír azt jelenti, hogy ezt a viszontlátást csak akkor fogják megengedni, ha a *gyermekek felnőttek.* Ezzel az állami érdek szempontjából megbocsátható kegyelenséget a barbarizmusig fokozták, mert addigra a gyermekek teljesen elidegenedtek anyuktól. Jellemző a drezdai udvar érzelmeire a hivatalos sajtó hangja, amely az anyai szív által sugalmazott tétlet kárthatóztó brüllésnek tartja, amely a loyális lakosság érzelmeit éppugy sérti, mint az udvari körökét.

Egyes drezdai lapok szerint már bizonyos, hogy a szász király elhatározta, hogy nem engedi meg volt feleségének, hogy gyermekeit mináig viszontláthassa, *amíg azok fel nem nőnek.* Erre az elhatározásra a birta a királyt, hogy meg akarta kímélni a fiatal hercegeket és hercegnőket az izgalomtól. A király *szigorú rendeletet* adott ki, hogy egy szóval se említsék a gyermekek előtt anyjuk drezdai látogatását. A tegnapi udvari ebéd, amely nagyon sokáig tartott és amelyen a tegnapielőtti ese-

menyt hosszasan megbeszéltek, a király egy órai kihallgatáson fogadta *Mentsch* államminisztert.

A toskánai család magatartása.

József Ferdinánd főherceg, Montignoso grófnó testvére tegnap reggel Salzburgba érkezett. Családi tanácsot tartottak. A tanácskozás eredményéről a következők szüvegét ki a nyilvánosság elé: A család *érti a sokat szenvedett* anya cselekedetét és *építéssel* nincs fölháborodva miatta. A család be fog *avatkozni az ügybe.* Montignoso grófnó egy ide-érkezett távirat szerint legközelebb Florenzbe fog utazni.

Más részről még a következőket jelentik: A grófnó leveleiben, amelyeket szüleihez intézett, kifejezésre jut az a határtalan vágy, amelylyel a grófnó gyermekeit viszontlátni óhajta. A szülők vigasztalták és azzal hitették el vele a viszontlátás lehetőségét, hogy kilitátsba helyezték *Ferenc József király intervencióját.* Jelenleg feltűnően szűkségesnek tartják a grófnóval való megbeszélést. Ezt a missziót *József Ferdinánd* főherceg vállalta magára, aki a bécsi udvarnál is közben fog járni a nagyherceg óhajtsa értelmében. A nagyhercegi család számos ajándékot küldött a grófnónak *karácsonyra.*

A szász nép hangulata.

A szász közvélemény még mindig a legnagyobb mértékben fel van irtatva és *mindenki rokonszenvezik a szerencsétlen anyával.* Temérdek aláírásai iv ferog közközen, hogy Montignoso grófnó érdekében a királyhoz *könyörgő folyamodványt intézzenek.* A mozgalom élén Szászország polgári négyesületei állanak.

Lipcsében is *meleg rokonszenv kíséri* az ott tartózkodó grófnót. Számos ember ma Sautsch külvárosba vonult, ahol *Zehme* villája van, hogy a grófnó lehetőleg lássák. Ugy látszik, hogy azért terjesztették a grófnó elutazásának hírét, hogy ezzel megakadályozzák nagy néptömegek csődülését a villa elé. Az ügyvéd lakásába *számos üdvözlő levél és virág* érkezett a grófnó számára.

A *Volkszeitung* tudósítója a következőket jelent lapjának a grófnó drezdai leliállapotáról: „Amikor Montignoso grófnó elutazott Drezdából, a peronra közvetlen a grófnó mellett állottam és alkalmam volt őt közelről látni. Ha valaki azt hinné, hogy *Lujza* hercegnő szerencsétlenné látszik és oly benyomást gyakorol, mint aki gyermekeit utáni vágyódásában teljesen le van soványodva, meg van törve, kétségbeesve és megatva, az *nagyon téved.* A grófnó teljesen *szerecsens és megelégedett* nő benyomását teszi. Fekete ruhába volt öltözve és hosszú, földig érő fátyol lebegett fejéről. Balkezeiben rózsapiros szagfűcsokrot tartott, rendkívül friss és bájos arca rózsaszínű volt. Élénk szeméi a közönséget vizsgálták. A hercegnő hirtelen észrevette a tömeg közt H. katonai karmestert, aki az egykori trónörökösének nem egyszer adott éjjeli zenét. A karmester tiszteletteljes köszöntését toskánai *Lujza bájos mosolygással* viszonozta. A közönség csendesen viselkedett. Két óra 35 percek a lipcsei vonat berobogott. A hercegnő kétségbeeséssel bucsuzott el a drezdai rendőrőrszektől és dr. Zehme-vel egy- és ugyanabba a kupéba szállt. Az ex-trónörökös még egyszer kitékintett az ablakon, mosolygott, közönséget és meghajította fejét.

A grófnó elutazása Lipcséből.

Montignoso grófnó elutazása minden incidens nélkül ment végbe. Az elutazása idejét titokban tartották. A grófnó éjjel tízenegy órakor a pályaudvarra hajtatott, s amint ott megérkezett, azonnal a peronra ment, ahol csak kevesen ismerték meg, s így semmi tüntetés sem volt. A grófnó innen egyenesen *Firenzbe utazott,* s így alaptalan az a hír, hogy előbb bécsi és salzburgi rokonait akarja meglátogatni. Firenzében újra kísérleteket fog tenni, hogy gyermekeit viszontláthassa.

A *Leipziger Tagblatt* a következőket jelent: Montignoso grófnó egészen elutazásáig nem hagyta el *Zehme* ügyvéd villáját és az ügyvéd családjának tagjain kívül senkit sem fogadott. Zehmen egészén

Czipőfelsőrést, bőrúrt, talpacskát, czipészkekkék és szerszámot, czipőfényesítő-crémet és apretourakát.
mindenből a legjobb gyártást nyújt legelősebben szállítja **Gyöngy Sándor** Bőráru, czipőfényesítő-nyár Budapest, III. Závazs-utca 1. Képes árjegyzék ingyen.

az elutasítás a grófnő társaságában volt s elmondta neki, hogy a lipcei lakosság mennyire szimpátiázta vele. A grófnő nagyon sokat sírt és Zéhmén alig tudta őt megvigasztalni. A volt trónörökösnek elutasítása előtt meleg szavakkal köszönte meg Zéhménnek szíves vendéglátását. Egész nap sok száz ember csoportosult a villa körül, de a grófnő egyetlen egyszer sem mutatkozott. Általában azt hitték, hogy a grófnő csak ma reggel fog elutazni s ez az oka annak, hogy semmi tüntetés sem volt.

Montignoso grófnő Lipceből nem Firenzébe, hanem Brüsszelbe utazott, amint ő állítja, nem azért, hogy Gironnal találkozzék, hanem azért, hogy a flamandiai grófnőt megkerje, hogy a szász királynál közbenjárjon. Frigyes Ágost király rendkívül jól volt háborúba, amikor hallotta, hogy volt felesége Brüsszelbe utazott s azt hiszik, hogy megbotráncolásának legelső sorban azzal fog kifejezést adni, hogy Montignoso grófnőtól a harmincezer márkát levő szász apandát meg fogja vonni. Már most egyáltalában semmi kilátás sincs arra, hogy a király valaha kibéküljön volt feleségével. Frigyes Ágost király különben is megígérte haláluk atyjának, hogy minden eszközzel meg fogja akadályozni Montignoso grófnő visszatérését és soha ki nem békül vele.

Lipce, December 24.

Montignoso grófnő tegnap éjszaka Ehrfurton Kt Majna-Frankfurtba utazott s onnan folytatta útját Brüsszel felé. A grófnét ügyvédnek fia kísérte. A vasútállomáson az elutazáskor jelen volt a rendőrfőnök és csekély számu közönség. Egy asszony bokrétát nyújtott át a grófnőnek, aki nagyon örült annak és megköszönte a figyelmet.

Giron nyilatkozata.

A *New York World* egyik munkatársa meginterjúvolta a Brüsszelben élő Giron-t, aki most technikai tanulmányainak befejezésével van elfoglalva. Giron azt mondta az újságírónak, hogy Lujza hercegnének 1908. februárban határozottan megígérték, hogy mielőtt a székese által előidézett botrány csillapulni fog, meg fogják neki engedni, hogy gyermekeit láthassa. A szász udvarnak ez az ünnepiesen tett ígérete döntő volt a hercegnőre nézve, aki ennek következtében elhatározta, hogy a Gironnal való érintkezést végképpen meg fogja szakítani. Giron ettől az időtől fogva semmiféle életjelt sem kapott a volt trónörökösétől, s viszont ő sem tett kísérletet, hogy hozzá közeledjék. Amíg tehát erről az oldalról a köztét szigorúan megtartották, addig a szász udvar maga megszegte ígéretét. Eleintén hitgették Lujza hercegnőt és azt mondták neki, hogy várnia kell addig, amíg az öreg király meghal, amikor ez bekövetkezett és a hercegnő újra kezdett remélni, hogy gyermekeit valahára viszontláthatja, az udvar egyszerűen letagadta ígéretét és tovább is megtiltotta neki, hogy gyermekeit láthassa. Giron ezután azt mondta, hogy még mindig változatlan szeretettel csügg Lujzán, hogy egy cseppet sem sajnálja azt, amit tett és a hercegnő kívánságára bármely pillanatban kész arra, hogy szolgálatát újra felajánlja neki. De ilyen fölszólítás nélkül nem tehet semmit, mert bármire vállalkozni is, ezzel csak rosszabbtaná a szerencsétlen asszony helyzetét.

A szociálisták véleménye.

A német szociálisták hivatalos lapja a *Vorwaerts* rövid tudósítást hoz a drezdai szenzációról, amely tudósítását a következő bibliai szavakkal vezeti be:

„De az írástudók és farizeusok egy asszonyt hoztak hozzá, akit házasságtörésen értek és bevádolták.

Es szóltak hozzá: Mester, e nőt rajtakapták a házasságtörés tetten.

De Mózes elrendelte a törvényben, hogy az ilyen nőt megkövezzük; mit szólni?

Amikor kérdezní akarták őt, Jézus felegyenesedett és szót hozott: *Aki köztöleték bün nélkül való, az vessen rá az első követ.* Mikoron pedig ezt hallották, kimentek, egyik a másik után, a legidősebbtől a legjelentéktlenebbig.

De Jézus szólt: Nem kárhoztátok téged sem, menj és ne névesszél többé.

Majd a következő sorok olvashatók a tudósításban: „Krisztus író szótát hallatta: Aki köztöleték bün nélkül való, az vessen rá az első követ. A szász rezidencia keresztény udvara bün nélkül való; szétzúhatott egy asszonyt köveivel, neki szabad

volt megtagadnia az anyának, hogy gyermekeit megláthassa. Ők erőnyesek és büntelnek, a szász nécsék és urak valmenyon! A szász királyok története nem szól máltressokról és házasságtörésről. Erős Ágost s a többi királyok története csak legenda. A tökföletes erény és tisztesség Drezdában elrabolja a vötkes anyától gyermekeit.

Nehéz megállapítani, hogy ebben a legújabb drezdai szenzációban melyik bün a nagyobbik, az erényteljes magasrangú társaság farizseuskodása, vagy az a kimondhatatlan durvaság egy asszony ellen, akinek ezen a világon nincs egyebe, mint gyermekeihez való szeretete.

Kecskeméthy Győző barátja.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, december 24.

Vastag por lepi már azokat az aktákat, melyek a budapesti rendőrség legnagyobb kudarcát őrzik az utókor számára. És maholnap *Kecskeméthy Győző*, a *kurucbrigád* hírtelenszöke vezére, talán visszatérhet büntetlenül a fővárosba, ahonnan három esztendővel ezelőtt a deficites városnak 388 ezer koronájával bucsut mondott e „hön imádot” hazának. Egy esonó ember elvesztette miatta kenyerét, de *Kecskeméthy Győző* egyszeriben gazdag ember és rémregény hőse lett és talán magyar szó el sem juthat oda, ahol most megpihen a keserves, de busásan fizetett menekülésnek gyötrelmeiben. A város házán még felvetődik néha a nagy sikkasztó neve, amikor áldozatai irgalmat kéregetnek a maguk számára, de a Ferenc József-téren iparkodnak feledtetni a nagybölcsvét és ha egy-egy névtelen levél tanácsokat osztogat a rendőrségnek, vagy nyomra kívánja vezetni, bosszankodva dobják félre a levelet. Mert a delegáltan embereknek nem tartozik erényeik közt a tisztélet a vagyon- és személybiztonság őrei iránt. A közönség szintén lezámolt vele, amint napirendre tért a posztikszli tolvajai fölött és nagyon közönséges gazember lenne *Kecskeméthy* az ő szemében is, ha rajtavesztené, akár *Csombor*, aki lopott vagyonnal itt maradt Budapesten és nagy korszakot nyitott a város legforgalmasabb helyén, egyenesen belerohant a rendőrség karjaiba. Igaz, hogy akkor már elővult a sikkasztás, de ez nem rajta mult és *Csombor* ma még szegényebb, mint akkor, amikor a néház posztikszli megszöszött a ravasz dalmátal.

*Kecskeméthy*ről ma csak annyit tud a rendőrség, még abból az időből, amikor törte magát utána, hogy Olaszországban át menekült Amerikába. Olaszország alkalmas hely az igazságszolgáltatás elől menekülő bünösök számára és *Kecskeméthy*nek volt valami furfangos tanácsadója, aki őt erről meggyőzhette. Megörösziti ezt most nekünk egy budapesti előkló polgár, egy H. nevű maganzó, aki a telet Monte-Carloban szokta töltetni és ott minden nap megjelenni a játéksztaloknál. Ez az ur tíz nappal ezelött Genuában is megfordult és ott érdekes részleteket tudott meg *Kecskeméthy Győző* olaszországi utjáról.

Genuában megfordult egy mulatóhelyen is és ott megismerkedett egy leánnyal, aki a legnagyobb meglepetésre ezeket mondotta neki:

— Budapesti leány vagyok. 1901 novemberéig a Dob-utóban laktam. *Kecskeméthy* jól ismertem. Szeretett engem. A sikkasztás elkövetése után egyenesen hozzám jött és közölte velem a nagy sikkasztást és hogy a rendőrség életre-halálra keresi. *Napokig rejtőszött szobámban és még barátom is tudta róla.* Nehogy gyanut keltssek, továbbra is kijárogattam az utcára. *Kecskeméthy* azalatt ágyamban fekhött jól elbujtatva. Néhány nap mulva azután mindketten mint énekesnők vonatra ültünk és együtt jutottunk el Genuáig. *Kecskeméthy* ott napokig tárgyalt egy bárkással, hogy elvigyen bennünket Amerikába. Mert úgy terveztek a dolgot, hogy nem hagyjuk el egymást. *Kecskeméthy* később előlött e szándéktól. Azt mondotta, hogy kettesben esetleg feltűnést keltenénk és ez végzetes lehetne rá néve, maradnak tehát én Genuában s ha biztos helyen érzi magát, írni fog. Pénzt nem igen hagyott hátra, mert úgy vélekedett, hogy én meggondolatlanságból mutogatnám a pénzt és ezzel a rendőrség figyelmét ráirányítanám. Azzal bucsuzott, hogy bizzam benne, írni fog. De azóta egy sor írtét sem kaptam tőle. Hetekig nyomorogtam ebben

az idegen városban, míg aztán visszatértem régi foglalkozásomhoz. Attól tartok, hogy a szegény *Győzőt* a bárkás belfejtötte a tengerbe, mert ha élné, nem feledkezék meg rólam. Hiszen oly nagyon szeretett engem.

Ezt beszélte el a genuai magyar leány a gazdag budapesti embernek. Mi pedig tudakozódtunk az elmondott adatok dolgában annál a rendőrtisztviselőnél, aki legtöbbet fáradozott *Kecskeméthy* közrekerítésé végett. A rendőrtisztviselő szerint nincs kizárva, hogy a genuai leány lényegében igazat mondott, de helytelennek tartja azt a következtetést, hogy a sikkasztót elnyelték a tenger hullámai. Mert bizonyos, hogy *Kecskeméthy* Amerikában él és virul, a rendőrség megállapította, hogy másfőlesztendővel ezelött Cincinnatiából levelet írt szüleinek. Utóbb a rendőrség arról is meggyőződött, hogy *Kecskeméthy* nem lakott állandóan Cincinnati-ban és egyenesen a célból utazott e városba, hogy onnan szüleit minden baj nélkül értesíthesse soráról.

SZÍNHÁZ, ZENE

** A két Hippolit. A Népszínház legközelebbi ujdonsága *Földes Imre* és *Hűvös Iván* Mátyás-korabeli operettje lesz a „Két Hippolit”. Különös érdekességet kölcsönöz az új darabnak, hogy ebben fog bemutatkozni a Népszínház új primadonnája, *Petrás Sári*, *Pálmay Ilka* unokahuga.

** A portugál. A Magyar Színház következő ujdonsága *A portugál* című operett lesz, amelynek zenéjét *Sztojanovics Jenő*, verseit *Mérei Adolf* írta. *A portugál* bemutatóját a *Huszáré!* nagy sikere miatt egyelőre még nem állapíthatják meg.

** A színházak hírei. Az *Operaházban* holnap, karácsony első ünnepén „*Tosca*” kerül színpadra a következő szereposztással: *Tosca* — *Krammer*, *Pásztorfi* — *Váradi M.*, *Cavaradossi* — *Anthes*, *Scarpia* — *Takács*, *Angelotti* — *Kornai*, *Sekrestyés* — *Hegedűs*, *Spoletti* — *Gábor*, *Sciarrone* — *Kárpát*, *Börtönőr* — *Szemere*, *Vezényi Mader*, *Rezső igazgató*. Az előadás tiszta jövedelme a m. kir. Operaház Nyugdíjintézetét illeti. — *Hétfőn*, karácsony második ünnepén „*Aida*”-t adják elő. Ammerist *Szamosi Elza* éneklie ez alkalommal előszőr. A címszerepet *Vasquez* éneklie. — *Kedden* ismét jótékonycélú előadás lesz, ezuttal a filharmonikusok éneve- és árszervező-egyesülete javára. Színrekerül „*Tannhauser*” a legutóbbi új rendezéssel. *Dupont* Gábor dalnővének, a „*Kecsk*” pástör-*nak* harmadik előadását, csütörtökön tartják meg.

A *Nemzeti Színházban* karácsony mindkét délutánján és estőjen játsznak. Vasárnap délután a *Vasgyáros*. Onnet színműve kerül színpadra, míg este a *Vén lányok*-ot játszzák. Hétfőn délután az *Egyenlőség*, este *Az emigráns* kerül színpadra. A jövő hét csütörtökjén és péntekjén *Schiller* leghatasosabb alkotása, a *Wallenstein* trilogia kerül bemutatásra.

A *Vigszínház* jövő heti műsorát *Vajda László* új színműve a *Színészek* tölti be. Az ujdonság főpróbaját ma délelött tartották meg kitünő eredménnyel. A színészlet derűs és komoly jelenetei, amelyek a színpadon folyának, mindvégig lekötötték a figyelmet.

A *Népszínházban* karácsony első délutánján a *Piros bugyellás* kerül színpadra *Blaas* Lujzával, ünnep hétfőjén délután pedig a *Katalin-nak*, *Béldi* és *Felér* nagysikerű operettjének lesz 95-ik előadása *Hegyi Arankával* és *Komlóssy Emmával*. A két ünnepi előadást, valamint az egész jövő hét műsorát a *Kürtörök királykisasszony* tölti be.

A *Ródy-színházban* az esztendő utolsó hetének műsorát is a *János vitéz* tölti be, amely eddig 28 előadáson ért páratlan sikert. A színház nagyban készül a nemoklára beálló ötvenedik előadását megünnepelni. A jövő hét vasárnapján délután az *En, te, ő* kerül műsorra.

A *Magyar Színházban* kedden éri meg a *Huszáré* 25-ik előadását. A keddi jubiláris estén *Mader Rezső*, a szerző dirigálja a zenekart. Szombaton, a Szilveszter-estre való tekintettel, délután 5 órakor kezdődik az előadás. Ezt az előadást mérseket helyárkai adják.

** Hangversenyek. Landi Kamilla december 28-án tartja hangversenyét a Royalban. A hangverseny műsora a következő: *Martini*; *Plaisir d'amour*, *Lully*; *Amour que veux tu*, *Godard*; *Mmeuet Poupardour*, *Astorga*; *Aurétia* vezessza, *Haendel*; *Ária*, „*Partenope*” e. operából, *Brahms*; *In stiller Nacht*, *Nachtwandler*, *Wolf H.*; *Auf ein altes Bild*, *Gesang Weyla's*, *Liszt*; *König von Thule*, *Rubinstein*; *Ayra*, *Frankel*; *la Procession*,

Aru- és értéktőzsde.

December 24.

A budapesti gabonátőzsde.

A legreggeli tőzsdéltogatók sem emelkedtek a márhos hasonló napra, amikor egyetlen szem búza sem lett eladva...

A későbúza és a többi termény üzletlenül folyt le, kötés nem történt.

A délelőtti határidőüzletben barátságos volt a hangulat.

Table with exchange rates for various goods like flour, sugar, and oil, listing prices in koronák and fillérek.

A délutáni határidőüzletben szilárd volt az irányzat.

Table with exchange rates for various goods like flour, sugar, and oil, listing prices in koronák and fillérek.

A budapesti terménytőzsde.

Különböző termények hivatalos jegyzései

Table listing various agricultural products and their prices, including wheat, corn, and other grains.

A budapesti értéktőzsde.

A mai tőzsdén kedvezőbb hangulat uralkodott, de a forgalom az ünnepekre való tekintettel ezek korlátok között mozgott.

Valuták és devizák irányzata változatlan. 20 frankos arany 19.05-19.11 kor. 20 márkás arany 23.51-23.59 kor.

Az előtőzsde irányzata tartott.

Előfordult kötések: Osztrák hitelrészvény 675.50 678. kor. Magyar hitelrészvény 804. 804.25 kor. Osztrák-magyar államvasut részv. 648.50-649. kor.

A déli tőzsdén változatlan volt az irányzat.

Előfordult kötések: augusztus végére: Magyar aranyjárdék Magyar koronajárdék Magyar hitelbank részvényét 803,50-804.

A helyi értékek piacán csönd uralkodott. Forgalomban voltak: Adria 430.50-428, 3 százelésos jelzálogorsjegyek 116.40 koronán.

Díjbiztosítások: Osztrák hitelrészvényekét holnapra 4-5 korona, 8 napra 8-10 korona, decz. végére 17-19 korona.

Az utótőzsdén csöndes volt az üzlet. Zárhatkor maradt: Osztrák hitelrészvény 675.75. Magyar hitelrészvény 804.25 Osztrák-magyar államvasut részv. 648.74 Déli vasut részv.

A bécsi gabonátőzsde.

Csekély üzlet mellett gyöngült az irányzat

A bécsi értéktőzsde.

A holnapi ünnepek miatt, csekély volt a forgalom, de az irányzat a német kereskedelmi szerződések tárgyalásainak állására való tekintettel szilárd volt.

Jegyzések: Osztrák hitelrészvény 675.25-675.75 kor. Magyar hitelrészvény 803. kor. Anglobank 291.50 korona.

A déli tőzsdén csöndes üzlet mellett szilárd volt az irányzat. Berlinből a vasártekek árfolyását jelentik. Alpesi részvények tovább emelkedtek.

Jegyzések: Osztrák hitelrészvény 675.50 kor. Magyar hitelrészvény 803. kor. Unionbank 557. kor. Anglobank részv. 291.25 kor.

A déli tőzsdén zárata tartott. Egy braunauai iparvállalat fizetésképtelenségéről terjedtek el hírek.

Jegyzések: Osztrák hitelrészvény 675.75 korona. Magyar hitelrészvény 803. korona. Anglobank 291. kor. Alpesi bányarészvény 491.75 kor.

KIADÓTALADÓDÓSI: A MAGYAR HIRLAPKIADÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

UTMUTATÓ.

Budapesti takarékpénztár és Országos Zálogkölcsön Részvénytársaság. Befizetett részvény tőke: 10 millió korona.

Napirend, 1904. december 25.

Naptár: Vasárnap, december 20. Róm. kath.: Karácsony. Prot.: Karácsony. Görög-orosz: (december 12.) Szpirid. Zsidó: Tebeth 17. Nap kel: 7 óra 33 p., nyugszik: 3 óra 56 perczkor; hold kel: 7 óra 21 p. délután, nyugszik: 9 óra 13 p. d. e.

Napirend, 1904. december 26.

Naptár: Hétfő, december 26. Róm. kath.: István I. vért. Prot.: István I. vért. Görög-orosz: (december 13.) Esztrát vt. Zsidó: Tebeth 18. Nap kel: 7 óra 33 p., nyugszik: 3 óra 56 p.; hold kel: 8 óra 32 p. délután, nyugszik: 9 óra 53 p. d. e.

Nemzeti Szalon téli kiállítás, nyitva 9-8 óráig. Belépő díj 50 fillér. Karácsonyi kiállítás Képes Kálmán művész szalonjában.

Advertisement for Rudolf Mosse, WIEN, Seilerstätte No. 2, featuring a typewriter and printing services.

Advertisement for F. C. BISENIUS, WIEN, I. Singerstrasse No. 11, featuring a typewriter and printing services.

Advertisement for 'A Hydrochromin', a medicinal product for various ailments, with detailed text about its benefits.

Advertisement for 'Sovanyág', a medicinal product, with text describing its use and benefits.

Advertisement for 'Millenium-telep NAGYÓSZ', featuring an illustration of a bunch of grapes and text about its medicinal properties.

Advertisement for 'Minden férfiak nélkülözhetetlen! VEDEKEZÉS', featuring text about men's health and a product recommendation.

Large advertisement for 'STOLLWERCK Testvérek' (Stollwerck Brothers) chocolates and cocoa, with text in multiple languages and a list of agents.

BOLDOG ÜNNEPEKET!

Mindél több szerencsét és legjobb egészséget kívánunk ma t. olvasóinknak.

Mint minden évben, úgy az idén is azon gondolkodtunk, hogy kedves olvasóinknak mi jóval lehetnének hasznukra. És mi lehetne a legjobb? Mi képezi úgy a gazdagnak, mint a szegénynek egyaránt legbecsebb kincsét.

Az egészség.

Mily gyakran látni gazdagokat, kiket mindenki irigyel, de akik odabaza nyögnek és jajgatnak, mert elvesztették legdrágább kincsüket, az egészségüket. És mégis az egészségre vigyáznak a legkevésbé. Az ember csak akkor tanulja egészségét megbecsülni, amikor már elvesztette azt.

Kedves olvasók! Épp úgy, mint a gondos földműves, mindig jobban és jobban trágyázza a jó földet, hogy a jobb termést adjon, úgy kellene a józan embernek is egészségének megtartására ügyölnie és arról gondoskodnia, hogy egy jó erősítő, frissítő háziszert mindig kéznél legyen, hogy azt időről-időre még akkor is használja, ha egészséges is. Mindenesetre sokkal üdvösebb az egészséget csekély pénzért tartani meg, mint azt elhanyagolni és később nagy áldozatok árán és gyakran iszonyú fájdalommal mellette az elvesztett egészséget visszaszerzésen fáradozni. Gondoljunk csak ama irtózatos fájdalomokra és szenvedésekre, melyeket például a gyomorhántalmakkal küzdők, a székelművek, a csuszos és köszvényes hántalmakkal szenvedők, továbbá a légzési nehézségekkel, gères, szagattak, szivdobogás köhögés és más sokféle bajjal terhelt beteg-k túrni kénytelenek! Már fogtás vagy fejfájás is mennyi kintelés orát okoz az embernek. Azért kedves olvasóink! már idejében gondoskodjanak egészségük megtartásáról.

Egy jó háziszert kéznél tartani és azt az egészséget megtartására, nagy fájdalom elkerültetésére felhasználni, nagy fontossággal bír az ember életében. Egy ilyen háziszert elsősorban az egyszerűen dicsért Feller-féle Elsa-Fluid, melynek fájdalomcsillapító, nyálkaoldó, valamint görcsöt elűző, az emésztést elősegítő és frissítő hatása van. A legkényesebb egyének is szívesen használják és minél idősebb, annál jobb, miért is minden háztartásban állandóan készletben kellene tartani ezen kitűnő háziszert, hogy gyors segítség legyen kéznél, különösen ha orvos nincs a közelben.

Ha Feller-féle Elsa-Fluidot vízzel vegyítve a szemek, az arc, az agy, a homlok mosására használjuk, akkor a tejbőr, a szemek látóképessége és az idegek erősödnek. Ne nyögjünk és ne jajgassunk, ha sokféle fájdalomunkban, mint fejfájás, fogfájás, szagattak, izomfájdalmak daganatok, szúrás, köszvényes hántalmak, gères, zsába st. szenvedünk, hanem használjunk Feller-féle Elsa-Fluidot és rövid bedörzsölés után erősödés és gyógyulok a fájdalom, elgyengült testrészek. — A Feller-féle Elsa-Fluidot naponta szájviz gyanánt használ, elejét veszi a kintő fogfájásnak torokhántalmaknak.

Nagyszámú köszönőlevelek igazolják, hogy a Feller-féle Elsa-Fluidnak fájdalomcsillapító görcsöt, hnyást és rosszullétet megszüntető hatása van. Kintőn hat oty fájdalmak, melyek romlott ételiek fogyasztásától keletkeznek; azonnal étvágygerjesztő emésztési zavarokat rendező, gyomorba,okat, köhögést gyógyító hatása is kipróbált és gyors. Használata által emulik az éjjeli izzadás, köhika, láz, megkönynyebülést szerez az ingerült melnek. Pártafrán frissítő és idegerősítő, semmitéle ártalmas alkotórészeket nem tartalmaz. Szántalan ember áldja a jótkönyv hatást, ha a Feller-féle Elsa-Fluidot vízzel vegyítve sebek mosására használják, a lábakrak fagyás által keletkezett sebeit gyógyítja, a lábak izzadását, nyomás által okozott kék lótkokat, lótkos vagy éns következtben keletkezett zudódásokat sikeresen eltünt. Kihuzza a forróságot a szenvedő testrészekből, megakadályoz sokféle ragályosságot, segít vesztekség és égési sebeknél. Igen jól hat mint antiszeptikus tisztító, seb- és borogatóviz, kintőn fájdalomcsillapító és erősítő bedörzsölő szer (aradságos kirandulás után, kimerültségnél, gyöngeségnél, mely például szivdobogás, légzési nehézség, fejfájás által keletkezik. Nagyon dicsérik a hatását a katonák, vadászok levélhordók munkások és oty emberek, kik a mezőföldeken, bányákban, műhelyekben és egyáltalában sokat dolgoznak.

A gondos anyák tudják, hogy miért dicsérik a vízzel kevert Feller-féle Elsa-Fluidot a kis gyermekek sepeinek mosására és annak hűsítő, szárító hatását épp úgy dicsérik a székelművek és nenez lélegztetők a torokfájásban gyakran szenvedők vízzel kevert torokölőitnek ajánlják a Feller-féle Elsa-fluidot. Végül a legjobb szer a Feller-féle Elsa-Fluid betegszobák lakóhelyek levegőinek tisztítására, javítására. Egyetlen egy kísérlet teljesen elegendő. Az orv-urakat meglehető kérdezni, miképp használandó a Feller-féle Elsa-fluid más különböző itt meg nem említett bajokkal, mert azon orvos urak kik e szert kipróbálták, szintén ajánlják azt betegeknek. A magyarorszári monarchia részére a valódi Feller-féle Elsa-Fluid csakis Feller V. Jenő gyógyszerésznél, Stubica Centrale 23. szám (Zágrábmegey) lesz gyártva és ott rendelendő.

A Feller-féle Elsa-fluid a párisi, a római, londoni, nizzai, és berlini kiállításokon legelső díjakkal, aranyérmekkel és díszoklevelekkel lett kintőntve Feller gyógyszerész urat ó. és kir. fonsége Bourbon Fülöp herceg udvari szállítójának nevezte ki a spa-nyol vöröskereszt-rend ezüst érdmet is megapta.

Olyan egyen iránt, ki annyi temérek kintőntésben reszesült, falkélen bizalommal lehet vitéletésen kivált, ha megmondjuk kedves olvasóinknak, hogy Feller V. Jenő gyógyszerész Stubica Centrale 23. szám, (Zágrábmegey) már több mint 60,000 köszönőlevelet kapott há és vedőitől a világ mind-n részéből.

Don Maria Lesic plébános Pupaudról u. p. Korcula, 1904. április 27-én a következőket írta: Miotá Elsa-Fluidát használom, már 3 megbetegedésemnél észleltem csodás hatását és pedig: 1. szemtájánál, mely két év óta kintőnt; alig hogy Elsa-Fluidot használni kezdtem, a szemtájás egy eltűnt, mintha kézzel elvették volna; 2. szűnni nem akaró nyolcz hónapig húzódo hálfájdalmánál és 3. gyorsan és sikeresen gyógyított ki egy meghűlésből.

Géresy Zsigmond rendőrszakaszvezető Kassáról ezeket írja: Mint csalsápa 5 hetig ágyban fekvő beteg voltam, heves szivgörcs kintőnt, légzési nehézségek, vesebaj, köhögés és szúrásban szenvedtem. Alig hogy a Feller-féle Elsa-Fluidot használni kezdtem, már is éreztem a fájdalomak csillapulását és két heti használat után újra megkezdtem em szolgáltatmat. Végül Palsovits Károly gazda-agi intéző Belről n. p. Ipoly Pasztó ezeket írja levelében: „Az Ön Elsa-Fluidjának szorgalmas és pontos használata mellett 4 éven át kintő és gyötő gyomorhajom megszűnt. Mellegen ajánlom mindenkinek s az én házám többé Elsa-Fluid nélkül nem lesz.”

De, hogy az orvos urak is megvannak elégedve a Feller-féle Elsa-Fluiddal, azt legjobban igazolják a következő nyilatkozatok, melyeket itt néhány orvos-tól közlünk.

Dr. Estmeister orvos ur Widenauban u. p. Aspach Innköz (Türöl) a következőket mondja levelében: „Az Ön Elsa-Fluidja kitűnő szer, mely a naponta előforduló egészségi zavaroknál kiváló szolgálókat tesz.”

Tek. Feller V. Jenő gyógyszerész ur, Stubica Centrale 23. sz. (Zágrábmegey). A rendelésre bocsajtott Feller-féle Elsa-Fluiddal

nagyon jó eredményeket értem el. Szíveskedjék velem tudatni a legnagyobb füvek arait is. Dr. Popper Gottlieb cs. és kir. ezredorvos, Komtáu.

Ugyeodr kedves olvasóink, hogy az ilyen kintőntések, ilyen nyilatkozatok olyanok részéről, kik a Feller-féle Elsa-Fluidot használták, a legbizalmasan bizonyítják, hogy a Feller-féle Elsa-Fluiddal valóban a legjobb és tényleg kipróbált háziszert neveztük meg. Hogy pedig kedves olvasóink ezen szer segítségével is megtarthassák egészségüket, hogy szenvedéseiktől megóvóssák magukat, okvetlen szükséges, hogy a Feller-féle Elsa-Fluid beszerzésénél ártások legyenek és különösen a védjegyre vigyázzanak, valamint arra, hogy minden füveg „Feller” aláírása rajta legyen.

Tudják-e mi az irigy-ég? Rossz tulajdonság, mely rut eszközökkel el és mely már igen sok bajt szűlt. Így újabban sok irigy ember boszankodik azon, hogy Feller V. Jenő gyógyszerész ur, Stubica Centrale 23. szám (Zágrábmegey) valóban kintőn Elsa-Fluidja által annyi kintőntést, jó-akarat és annyi barátot szerzett és ezen irigy emberek utánzatokat hoznak forgalomba hasonló hangzású nevek alatt. Persze sok ember lépre megy és bocsapítja magát. Mestörténik még az is, hogy Feller gyógyszerész ur állandó régi vedőit is az utánzatok csafike dicéretével és csalogató levelekkel halmozták el és ezen régi vedők ezmei sokszor szabálytalan módon sajátították el. Nem is oty régen volt, hogy Feller gyógyszerész urnak egyik hűten alkalmozottját rajtakapták, amint régi állandóan Elsa-Fluidot használó vedők ezmeit akára eldugni.

Hiszen kedves olvasóink között is bizonyára akadnak olyanok, kiknek alkalmuk volt tapasztalni hogy irigy emberek monyai rosszat művelnek. Azért ismételen hangoztatjuk, hogy utánzatoktól óvakodjanak. Ne hagyják magukat hasonló hangzású nevek által, mint például Luisa Fluid, Gold-Elsa-Fluid Salvator-Fluid, Horony-Fluid, Inda-Fluid stb. vagy valamitele Világfluid és holmi növényesség által félrevezetni.

Hozzá még oyan olcsó ezen kintőn háziszert, mint ritkán más valamelyik. Igaz ugyan, hogy 12 kis vagy 6 duplafüvegnek kevesebbet sohasem lehet küldeni, ám jeyerzék meg az olcsó árakat ha 12 kis vagy 6 duplafüveg rendelnek, úgy csak 5 koronát kell fizetniük bérmentre mind n egyéb költség nélkül. 24 kis vagy 12 duplafüveg ára 8 korona 60 fillér. Ha 36 kis vagy 18 duplafüveg rendelnek, úgy ezért 12 korona 40 fillért kell fizetni, míg 48 kis vagy 24 duplafüvegnek 16 korona az ára. Ha aztán például többet együtt 60 kis vagy 30 duplafüveg rendelnek, ennek csak 20 korona az ára összesen. Már most, hogy ezen kiváló háziszert mind-uffit jól legyen bevezetve és hogy a legszegényebb ember is meghozathassa, el lett rendelve, hogy semmitéle postadíjat és egyáltalában semmitéle költséget nem kell fizetni, a direkté Feller V. Jenő gyógyszerész, Stubica Centrale 23. szám (Zágrábmegey) rendelnek, figyelmükre ajánljuk, hogy ingven kapnak minden ismételen rendelt füveget után 1 füveg Feller-féle Elsa-Fluidot.

Másodszorban egy époly kintőn háziszertre és pedig a Feller-féle leveztő Elsa-Rebarbara-Pilulákra akarjuk kedves olvasóink figyelmét felhívni. Ezen Elsa-Pilulák gyors, biztos és fájdalom nélküli hatással bírnak székrekedésnél, dugulásnál és minden ezen bajok által keletkezett betegségeknek. Teljesen ártalmatlan, az Elsa-Pilulák már néhány órával a használat után leveztőleg hatnak, kemény természetűknél rendezik a székelet. Aki az Elsa-Pilulákat állandóan használja, sohasem szenved dugulásban, óvakodni kell azonban utánzatoktól. Egy tekeres — 6 doboz ára 4 korona bérmentre barnová szállítva.

Ismételen arra figyelmeztetjük kedves olvasóinkat, egyezték meg jól, hogy valamennyi itt felsorolt készítményt csak úgy kaphatják valódi minőségben, ha rendelő levelüket pontosan így ezmezik: Feller V. Jenő gyógyszerész Stubica Centrale 23. (Zágrábmegey). Raktára Budapestben Török József gyógyszerész-tára Király-utca 13. és Dr. Egger „Nádor” gyógyszerész-tára Váci-körút 17.

Kedves olvasók! Ha mindazt, amit ezen cikkben elmondtunk, figyelemre méltatják, meg lesznek elégedve és mi igazan örülni fogunk, ha ezzel a cikkkel kedves olvasóinknak szolajlatot tehetünk és végül tisztelt olvasóinknak kívánunk sok szerencsét, legjobb egészséget és

Kellemes * karácsonyi ünnepeket!

SZÍNHÁZAK.

Vasárnap, 1904. december 25-én.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Vén leányok.

Vigjáték 4 felvonásban. Írta: J. M. Barrie. Fordította Mihály József.

Személyek:
 Valentin Miklós
 Richarda Molnar
 Spicer Dezső
 Bládsz Roszshertzi
 Rágy Örnészt Gyöngy
 Tomszay Halász
 Izabella Bathori
 Susa Lányos
 Phoebé P. Márkus
 Mary Nagy I.
 Fanny V. Molnár
 Eleonóra T. Váradi
 Charlette Lenkei
 Harriette Paulay
 Patty János

Kezdeté fél 8 órakor

Délután másfél helyárakkal:

A vasgyáros.

Színjáték 4 felvonásban. Írta: Ohnet Gy. Fordította: Pál J. B.

Személyek:
 Paulien Miklós Sz.
 Claire Tóth L.
 Octave Duszó
 Bigguy Császár
 Prefont Molnár
 Sophie Nagy Ibolya
 Jorbay M. Nagy
 Szuzanna D. László
 Maudine Vivári
 Athensia Duli

Kezdeté fél 3 órakor

Hétféltől, december 26-án:

Az emigráns.

Komédia 3 felvonásban. Írta: Komocsi Jenő.

Kezdeté fél 8 órakor

Délután mérs. helyárakkal

Egyenlőség.

Fantázia 4 felvonásban. Írta: Barrie J. M. Fordította: Pál Béla

Kezdeté fél 3 órakor

Hétféltől másfél helyárakkal

Kedden: Cyrano de Bergerac.

Szerdán: Ulazás az örvényeság tetején.

Csütörtök: Wallenstein tábornok.

A két Pörcöki.

Pénteken: Vall-inston 1. félt.

Szombaton: Karacsony éjle.

Vasárnap: u. i. Az újember.

Est: A ber.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Huszárkör.

Operetta 2 felvonásban, előjátékkal. Stein és Landenberg szövege nyomán fordította Ruttkai György és Mérei Adolf. Zenejét szerzezte: Mader Rezső.

Személyek:
 Hartay B. Szabó
 Koltsi Siki
 Sasznok Gyöngy
 Csákány Cségo
 Csapcsinoky Solyom
 Alay Márton
 Székely Tibor
 Képes Szatymányi
 Fényes Rác Margit

Kezdeté fél 8 órakor

Délután mérsékelt helyárakkal:

A drótosót.

Nagy operett epizódokkal 2 felv. Írta: Leon Viktor. Fordította Ruttkai György és Mérei Adolf. Zenejét szerzezte: Lehár Ferenc.

Személyek:
 Günther Gróth
 Mici Kornat
 Jankó B. Szabó
 Pfeifferkorn Tolagi
 Zsuzsa Keleti
 Mikes István
 Gira Koltsi
 Lóti Szontai

Kezdeté 3 órakor.

Hétféltől, december 26-án:

Huszárkör.

Operetta 2 felvonásban, előjátékkal. Stein és Landenberg szövege nyomán fordította Ruttkai Gy. és Mérei Adolf. Zenejét szerzezte: Mader Rezső.

Kezdeté fél 8 órakor

Délután mérs. helyárakkal

Fecskefészek.

Operetta 2 felvonásban egy előjátékkal. Írta: Örkény. Ford.: Mérei Adolf. Zenejét szerzezte: Henry Herbar.

Kezdeté 3 órakor.

Hétféltől másfél helyárakkal

Kedden: Cyrano de Bergerac.

Szerdán: Ulazás az örvényeság tetején.

Csütörtök: Wallenstein tábornok.

A két Pörcöki.

Pénteken: Vall-inston 1. félt.

Szombaton: Karacsony éjle.

Vasárnap: u. i. Az újember.

Est: A ber.

XXXV. ÉVFOLYAM!

XXXV. ÉVFOLYAM!

MERCUR ÉVKÖNYV

Páratlan a Monarkiában!

Közi a kibocsátás napjától az 1904. év végeig kisorsolt, elévült, vagy törvénytelen amorrizált sorsjegyek, zálogcsekek, részvények stb. számaikat hivatalos adatok alapján. A Mercur évkönyv! ingyen kapják a

„MERCUR” hiteles pénzügyi-, közgazdasági és sorsolási szaklap előfizetői.

A „Mercur” legértékesebb sorsolási és pénzügyi szaklapja az országnak. — Előfizetési ára: az Évkönyvvel, valamint díszesen kiállított sorsolási naplárrel együtt egész évre 4 korona. Előfizetőket elfogad a

„MERCUR” kiadóhivatala, Budapest, IV., VÁCZI-UTCA 37.

Hajórajtjegyzék.

ADRIA

Magyar Királyi Tengerhajózási Részvény-Társaság

Vezetőirodánk:

HOFFMANN S. és V.

1905. január havában a következő gőzösök indulnak Fiuméből:

Hova	Gőzös neve	Kelot
New-York	Ultonia	5
Liverpool	Cyri	1-10
New-York	Slavonia	13
(Liverpool)	Falerian	18
Lisszabon, London	Barosa	2-15
Rosen	Josai	3-15
Rotterdam, Antwerpen,	Arad	10-20
Koponhagen	Lusitania	15-25
Wamburg	Lusitania	10-20
London, Hull	Congo	10-20
Liverpool	Saragossa	15-25
New-York	Pannonia	20
Stredoux x	Kalman király	21-31
Wagrow x	Pannonia	21-31
London	Maticokivis	21-31
Liverpool	Ebro	21-31
Wamburg	Anstria	21-31
	Pergamon	21-31

A „gal” megjelölt viszonylatban a gőzös Triestet érinti.
1) Amennyiben a gőzös indulása előtt 8 nappal elegendő rakomány nem jelenik meg, az igazgatóság fenntartja magának a jogot, hogy ezt a kiutalást megtagadja.

BEHOZATAL

Honnan	Hova	Gőzös neve	Kelot
New-York	Fiume	Pannonia	—3
Liverpool	Algerian	Murilo	1-10
London, Hull	Pergamon	Murilo	1-10
Hamburg	Báró Fejervary	Pergamon	1-10
Antwerpen	Báró Fejervary	Báró Fejervary	5-15
Bordeaux, London	Szechenyi	Szechenyi	5-15
Liverpool	Pava	Pava	5-15
New-York	Carpathia	Carpathia	—17
Buenos Ayres Mon-	B. Kenény	B. Kenény	10-20
tevidés			
Hamburg	Bagdad	Bagdad	10-20
Liverpool	Fabian	Fabian	15-25
London, Hull	Douro	Douro	15-25
Bordeaux	Balaton	Balaton	15-25
Rouen	Szent István	Szent István	15-25
London	Zichy	Zichy	15-25
Liverpool	Prussia	Prussia	21-31
Hamburg	Byzanz	Byzanz	21-31
Rouen	Kolozsvár	Kolozsvár	21-31
Rotterdam Antw rp.	Arad	Arad	21-31
Ribadoinerio Santos	Triest Fiume	Triest Fiume	21-31
Wagrow	Fiume	Fiume	21-31
New-York	Bathori	Bathori	21-31
London, Hull	Ultonia	Ultonia	—31
	Jago	Jago	25/1-3/1

Középtengeri szolgálat.

A) Fiuma-s angyolországi-vonal.
 Fiuméből: Lederer Sándor 2., Kassa 9., Zimony 18., Anarassy 23., Mátyás király 30.
 Velenceiből: Andrássy 4., Mátyás király 11., Lederer Sándor 18., Kassa 25.
 B) Fiume-magyarországi-vonal.
 Fiuméből: Tisza 4., Rákoszy 11., Arpad 18., Szt. László 25.
 Magyarországból: Arpad 4., Szt. László 11., Tisza 18., Rákoszy 25.
 C) Fiume-északafrikai-vonal.
 Fiuméből: Adria 6., Szapary 10.
 Tengerből: Szapary 2., Adria 16., Szapary 29.

TARJÁN A.

angol posztó-áruháza

Bpest, IV., Deák Ferenc-ut. 23/B.

Udonségek valódi angol őr ruhaké-
 mékben olcsó áronként árak mellett. Mindegyik ingyen
 és bérmentve.

Teljes minta-gyűjteményű minden jobb őr-
 ruhával rendelkezőre állnak.

Fratelli Deisinger

kavokülönlegességek üzemeltet:
Budapest, Andrássy-ut 9., Ferenciek-terel.
Királyi bérpalota
Vidékre közvetlen Fiuméből szállítanak.

Csodálatos hajnövesztő-szer. Nincs többé kopasz fej! Lovacrin-hajviz.

Ezen felül minden hől-
 gyet és férfit akik eddig mas
 hajnövesztő szereket er-
 deny nélkül használtak k-
 lönösen veszték. Tarcukodon
 ugyan minden más szer íte-
 let nyilvánvalóan, azonban
 előre is biztosítom hogy
 „Lovacrin” a leghat-
 sósabb szer. Ha ilyen a leg-
 hűresebb recept után készíti
 és naponta szüntelen olt-
 méréseivel apok. Az első
 használat után pár nap
 mára kezd nőni, a haj és
 a többi mit egy egész
 sűrű és teljes gyökér ké-
 ződik és a természetes
 hajnövesztéshez van. A
 „Lovacrin” hajnövesztő
 szer által a haj nem hull
 több ki. Ezen fel minden
 oldalát kitérhetem bizo-
 nyítványokkal, melyeket az
 utolsó 6 hó alatt kaptam.
 „Lovacrin” oly rövid
 idő alatt hat hogy minden
 kívánságot feltölt.
 A növesztés egy légy
 pehelyszerű hajcsomókkal
 kezdődik úgy mint az
 által egészséges ombereké
 látnak.
 Számos orvos véleménye
 szerint a „Lovacrin”
 a legkiválóbb hajnövesztő
 szer több feladat nem lesz.
 A „Lovacrin” megka-
 dalyozza a kopaszságot, haj-
 kihullást és korpa keletését.
 Az idősebb meg szűlt haj
 „Lovacrin” hasz-
 nálatát visszanyeri eredeti
 színt.
 „Lovacrin” a leg-
 gondosabb hajnak is barosy
 simaságot, természetes fényt
 és frisséget kölcsönöz. —
 A fejbőr megerősíti és fel-
 frissíti. Az erős növény ki-
 vonatok által a haj és szálak
 növekedés elősegíti a gyöngy
 szeméket és szempillák új-
 növesztés serkenti. A haj ter-
 méseinek szépségét a maga
 teljességében érvényre j-
 uttatja. Használatát a haj-
 fűtők minden alkalma idom-
 lottak. Elsőként légszer a
 hajnak, megmosni a haj
 szálakat és a mar kopas-
 szadni kezdő fejen új haj-
 növesztés kezdődik.
 A fejbőr és ha az tisztán
 tartja, a gyökérkiszárad-
 tás és nedvesítés teszi.
 Használatát nagyon prak-
 tikus minden más módszer-
 nel jobb, mert kezelése na-
 gyon egyszerű. Nagy
 üveg Lovacrin ára
 mely több hónapig
 elegendő 5 korona,
 3 üveg 12 korona,
 5 üveg 20 korona.
 Széleskörű utasítások egy a
 pénz előleges beküldése mel-
 lett az eurpai frankár által

M. FEITH, BÉCS,
 VI., Mariahiflerstrasse 45.
 Továbbá kapható minden gyógyszerésznél, illatszertől és győgytárban.

GIMBALKOK

5 évi kezesség mellett leg-
 jobban és legolcsóbban,
REMÉNYI MIHÁLY
 Harmoniumok iskolák és templomok
 részére

Budapest, Király-utca 44/56.

Harmoniumok iskolák és templomok
 részére

a legújításosabb áron.
 Nagy raktár az összes hang-
 szerek és hurokban.
 Régi hangszerek vétele, eladása
 és becserelése.
 Teljes zenekarok felszerelésének köl-
 ségvétése, ugyanint képzőiskolák
 ingyen és bérmentve.
 Kivitel nagyban és kicsinyben.

Elszakíthatatlan kék munkásöltönyök

Szűk, bőncipőnyelvek és fűző-kabátok kaphatók
Gutmann J. és Társai, VII., Kerepesi-ut 13
 Munkák keddnapra napra és bérmentve.

Teljes gőzmosó-telepet

valamint minden szabványos gépet mosógépeket, kőházak,
 szőlőintézetek, kolostorok, kórházak, kávé- és
 szőlőintézetek, gépüzemek, kárművek, stb. részére
 épít és szállít

az elsőosztrák-magyar mosógépgyár
STRAKOSCH L. és BONER J. utóda,
 Tulajdonos: **BONER J. H.**
WIEN, XXI., BRIGITTEPLATZ I. szám.
 Képviseletek: Budapest, Athen, Szófia, Szat. Pétervárad,
 Kécskemet, Varna, Tokaj, Rom, Erdőszőlő, Nándor, Málly, Turinban.
 Alapított 1885.

Kölségtérletek és Prospektusok ingyen, lejjel átánálak.

SZÍNHÁZAK.

Vasárnap, 1902. december 25-én.

M. KIR. OPERAHÁZ.

A Magyar Kir. Operaház Nyugdíj-intézete javára

Tosca.

Melodráma 3 lev. Zenejét szerezte Puccini G. Szövegét Sardou V. drámája nyomán írta Illica L. és Giacosa G. Ford.: Vándry S.

Személyek:

Tosca	Énekesszé	Krammer T.
Cavarozosi Masio	Antonia	
Háró Scarpia	Tatácsa	
Angelotti Cosme	Kornai	
A sekélyes	Ittgredis	

Kezdete 7 órakor.

Hétfőn, december 26-án:

Aida.

Opera 4 felv. Zenejét szerezte: Verdi. Szövegét írta Ghislanzoni

Kezdete 7 órakor.

Heti műsor:

Estély: Tancműsor. Szerző: Nincs eledés. Csütörtök: A kereskedés. A csavargó és a királyfiúny. Sá. Pénteken: A Infortunni pósta-kocsi Múzeumi. Szombaton: Jancsi és Juliska. A baltai her

VÁRSZÍNHÁZ.

Nines előadás.

Hétfőn, december 26-án:

A titok.

Vígjáték 3 felvonásban. Írta: Wolff Pierre. Fordította: Fáy J. Edő

Kezdete fél 8 órakor

KIRÁLY SZÍNHÁZ.

Vasárnap és hétfőn délután és este rendszer helyekkel: és délután 3 órakor.

János vitéz.

Daljáték 3 felvonásban. Felőh költő elbeszéléséből írta: Bakonyi Károly. Zenejét Hubai Jenő verseire szerez: Kacsóh Pongrácz dr.

Személyek:

Kukorica Jancsi	Fedák
Iluska	Medgyasszay
A gonosz mostoha	Csaba
Százamester	Veszy
Bogó	Ferenczy
A francia király	Németh
A királykisasszony	Dabó

Kezdete 3 órakor.

Heti műsor:

Estély hétven János vitéz. Vasárnap d. u.: E, Te, O.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

A nársi asszony.

Kezdete fél 8 órakor

Délután méréselt helyekkel:

Japán.

Kezdete 4 órakor.

Hétfőn, december 26-án:

A párisi asszony.

Kezdete fél 8 órakor

Délután mér. helyekkel

A világ urai.

Kezdete 4 órakor.

Sze. dán, december 28-án a Royajban

LANDI

Camilla egyetlen dalostétye.

Jegyek kizárólag Mery Belánál Andrássy-ut 12.

FŐVÁROSI ORFEUM

VI. Nagymező-utca 17.

WALDMANN IMRE igazgató

Ma Vasárnap és holnap hétfőn, a két karácsony ünnepnapon, két-két nagy ünnepi diszelőadás.

A délutáni előadások 4 órakor kezdődnek.

Vasárnap délután:

„Vénusz a földön“ A „Nyaralók“ a Tarka színpad bemutatója, és vegyes műsor.

Hétfőn délután:

A teljes varieté-műsor, és a világ leghíresebb spanyol táncosnője: SENNORITA TORFAJADA.

Mindkét ünnep estején, 8 óratól kezdve nagy diszelőadás.

A teljes decemberi műsor:

Tortaja a, Ro and, Prankins, Venus a földön, A nyaralók és a többi elsőrendű attrakció.

Rendszer helyek.

A tőlke. leben rozzel 8 óraig VÖRÖS ELEK ciganyzenehara hangversenyez.

KALAPKIRÁLY ismét megnyit.

IV. Eskü-ut 6. (Klotild palota).

OGAK

Fogorvos Löffler Emil.
Technikai főnök Grossmann S.

szájpadlás nélkül 3 koronától.

Az általunk készített és Párisban első díjat nyert fogorvosok azonnal megszokhatók és ragaszkodóan használhatók. — Regi fogorvosok által kitaláltak. — Videók 12 óra alatt kiegészítettek. 10 évi jóállással.

Fogorvosi intézet:
Budapest, VII., Erzsébet-körut 50.
1-ső emelet.

Tartós plomák 3 koronától, foghasz és zsebtelől ve 2 koronáig. Fogak rozzel 12-től este 8 óraig. Vasár- és ü-napokon is. Mérsékelt árak. Részletfizetésre is.

Monogram-művészet remek szép kivitelben készült a forintért tucattja, saját készítésű és rajzúteremben

KLEIN SAMU

Budapest, VIII. ker., Kerepesi-ut 51. sz.

?? Mi most a legaktuálisabb ??
kérdés karácsony előtt.

Köszönetül, hogy mivel lejjük meg ékónainkat és kedveljenk? — Erre a felet csak az lehet, hogy a legaktuálisabb ajánlat egy jó könyv, mert a jó könyvek jó barátok! 140-szerű lehet külni a most megjelent

karácsonyi könyvjegyzékem!

megyhez Bródy Sándor, kitűnő írók let igen érdekes bevezet. E jegyzék 114 oldalra terjed és 6000 mű címet sorolja föl. Kivánata ingyen és bérmentve megküldöm. Kisebnt a tartalomtól: A költők, antológiák, diájkönyvek, ifjúsági irodalom remekítők, összes művek, regények és egyes jobb művek különöz tudományokból.

SZILÁGYI BÉLA

könyv-, zeneműtervező és antikvárium
Budapest, IV., Károly-körut 26.

Ültés! Ezen jegyzékben foglalt művek nagy része állandó összekötöttes csatlakozásból részletfizetésre is kapnatók.

Kéltő legesség! Egész könyvtáraz berendezése és kibővítése kedvező ártéki feltételek mellett!

Ön öregszik!

Ösülök hajára a Tábor-fő Hely regenerátor az egyetlen szer mely nem fest, ártalmatlan és 3 nap alatt a régi szőrt szavatolok, hogy visszavandja. Ár 2 kor. Székhely: Tábori Gy. gyógyszer ábortó-írta. — Budapesti rakúr: Török J., Király-utca 12.

FELHÍVÁS.

TISZTVISELŐI KÖLCSÖNT

kaphatnak állami, megyei, városi tisztviselők, katonatisztek és nyugdíjasok *

(vidékiek is) is tisztán 7%-os kamatra, csak kötelezőnyre (váltó nélkül) 10, 15, 25 és 25 évre, esetleg halálesetre, legtöbbnyire kezes nélkül. — Intézet föl nem mondhat, ellenben adós a kölcsönt bármikor visszafizetheti stornódij nélkül. — Megszavazás után kamat nélküli előleget szerzünk! — Megkeresésöknél közlendő: törzsfizetés, szolgálatai idő és életkor. — A fizetésen levő terheket olcsóbbra konvertáljuk.

Ha bármily bonyolódott konvertálásról van szó, csak intézzen kérdést hozzánk, mindenkit költségmentesen felvilágosítjuk, hogy reális alapon lehet-e ügyét eredményesen lebonyolítani!

Semmi előleges költség! Jutalék csak a pénzfelvetel után fizetendő! Minden fővilágosít s teljesen díjtalan!

ORSZÁGOS HIRADÓ

BUDAPEST,
VII., Erzsébet-körut 20.

Telefonszám 573. Főnáll 1896. óta.

Semmiféle más pénzművelettel (u. m. váltó, jelzálog vagy magánpénz) nem foglalkozunk!

SZINHÁZAK.

Vasárnap, 1904. december 25-én.

NÉPSZÍNHÁZ.

Küry Klára és Z. Bárdi Gabi vendégléptévével

A rátartós királykisasszony.
Mesejáték 5 képből. Írta: Holger Drachmann. Magyar szöveg alkalmazta: Heitzi Jenő. Zenejét szerzerzte: Jakabfi Viktor.

Személyek:
A király Urvár
A király kislány Küry m. v.
Eszak hercege Z. Bárdi m. v.
Cseljapap Heitzi
Főszereplő Pesti K.
Kapitány Lubinszki
Dalos Raskó
1-30) Belezna
2-ik) adomány Szenci
3-ik) Hold
4-ik) Kaposi
1-60) Zombori
2-ik) kék Pinfér
1-80) Delli
2-ik) lovag Rasznyák
Kulcsár Izabella
Főszereplő Kiss
Színregező Doktor

Kezdeté fél 8 órakor.

Délután mérsékelt helyárral:

Blaha Lujza asszony a Nemzeti Színház örökös igazgatói tagjainak vendégléptévével.

A piros bugyellárás.

Érkeztetési napjának 3 felvételben. Írta: Csapary György.

Személyek:
Török Szirmai
Zsófi, felesége Blaha L.
Julia asszony Izabella
Mencsi baba Majthényi
A húszkapitány Pázmány
Csillag Pál Kiss M.
Fekő István Szabó A.
Boros kapitány G. János
Fennás Kovács
Hajás Pesti
Kozsa Raskó
Misi Urvár

Kezdeté fél 3 órakor.

Hétfőn, december 26-án:

A rátartós királykisasszony.

Mesejáték 5 képből. Írta: Holger Drachmann. Magyar szöveg alkalmazta: Heitzi Jenő. Zenejét szerzerzte: Jakabfi Viktor.

Kezdeté 7 órakor.

Délután mérsékelt helyárral

Katalin.

Érkeztetési napjának 3 felvételben. Írta: Heitzi Jenő. Zenejét szerzerzte: Fodor Jenő.

Kezdeté fél 3 órakor.

Heti műsor:
Egész héten: A rátartós királykisasszony.
Vasárnap d. u. A kék bugyellárás.

VIGSZÍNHÁZ.

Színészek.

Jelenetek a színészeleiből, 3 felvételben. Írta: Vajda László. Rendezte: Székely Vilmos.

Személyek:
A színészeleiből előtte Fenyvesi
Az igazgató Vendrey
Az igazgatóné Rónaszéki
A rendező Tapolczai
A primadonna Gazsi
Az énekes Sz. Varsány
A dráma hőse Kovács M.
A komika Balassa
A jellemzés Szérmény
A bonviván Tany
A tenorista Gyözö
A dráma zsenje Négrády
A komika Nikó

Kezdeté fél 8 órakor.

Délután mérsékelt helyárral:

Diák élet.
(Alt-Heidelberg)

Színmű 5 felvételben. Írta: Meyer-Förster Vilmos. Ford: Márton Miksa. A dalzeneveket írta: Heitzi Jenő.

Személyek:
Károly Honr. Tany
Haug Bánya
Br. Passaró Karalitsky
Br. Metzinger Bárdi
Br. Brettenberg Gyarmati
Dr. Jüttner Góth
Luts Hegedűs
Gr. Asterberg Odr
Ritz Károly Fenyvesi
Engelbrecht Gyözö
Kellermann Szérmény
Wedell Tapolczai
Reinhold Léray
Röder Vendrey
Röderné Kovács
Dörfléni Nikó
Katicza Komló

Kezdeté 3 órakor.

Hétfőn, december 26-án:

Színészek.

Jelenetek a színészeleiből, 3 felvételben. Írta: Vajda László.

Kezdeté fél 8 órakor.

Délután mérsékelt helyárral

Diákélet.
(Alt-Heidelberg)

Színmű 5 felvételben. Írta: Meyer-Förster Vilmos. Ford: Márton Miksa. A dalzeneveket írta Heitzi Jenő.

Kezdeté 3 órakor.

Heti műsor:
Egész héten: Színészek. Vasárnap d. u. Diákélet.

Kedden, január 3-án este 7 1/2 órakor a Royal szálló termében

Fiedler Henrik

hegedűművész hangversenye.

Jegyek 4, 10, 6, 4 és 2 koronáért a „Harmonia” zenemű- és zongora-kereskedésben. Váci-utca 21. kaphatók

Hétfőn, január 9-én a Royalban

Marteau

Henri hegedűművész hangversenye.

Jegyek kizárólag Méry Béla zeneműkereskedésében Andrássy-ut 12.

Legjobb Legjobb Legjobb
PAP PAP PAP

1. csomag papla	10.00	1. csomag papla	12.00
2. csomag papla	12.00	2. csomag papla	14.00
3. csomag papla	14.00	3. csomag papla	16.00
4. csomag papla	16.00	4. csomag papla	18.00
5. csomag papla	18.00	5. csomag papla	20.00
6. csomag papla	20.00	6. csomag papla	22.00
7. csomag papla	22.00	7. csomag papla	24.00
8. csomag papla	24.00	8. csomag papla	26.00
9. csomag papla	26.00	9. csomag papla	28.00
10. csomag papla	28.00	10. csomag papla	30.00

GICHNER JÁNOS gépkocsi, motor, és kárpóztató gyártó, székely, főváros, Budapest, VII., Erzsébet-körút 30. szám. (A gépkocsi kivételével minden más gépjárműt is megépítünk, és mindenféle gépjárműt is megépítünk, és mindenféle gépjárműt is megépítünk.)

Trodalmi jelentés! KUNOSSY, SZILÁGYI és TÁRSA az 1905. évre szóló Hasznos Könyvnapjár,

melly iradalmi részében renklivül érdekes késteményeket és Brody, Benczúr, Hlászth, Kádó és Késztyády tollából és kétfelől a klasszikus és modern magyar iradalm összes nagyszerű alkotásait, valamint az egész magyar iradalm termékeit bibliographical csoportosításban. A könyvnapjárban előforduló műveket cselekvő hálval részletezésre szállítjuk. Ezen terjedelmes és könyvtársági megválasztásnál nélkülözhetetlen nagybecsű díjtalanul és bérmentve költjük. Ezenkívül kívánatra szívesen küldjük a német iradalmi felelős gazdag tartalmú könyvjegyzékünket és szemelvényeket is. Céljuk, mely az iradalm és művészet érdekeit kívánja első sorban szolgálni, mindenkinél, még a legzárkózottabb jóvedelműnél rendelkezésükre is felkötve van, hogy könyvtársági feladatok elvégzésére szelvényt, cselekvő részletek mellett beszerezhesse.

Tessék Rérni az 1905. évi Hasznos Könyvnapjár díjtalanul és bérmentve!

Vidék, helyi és utazó képviselők, kik a szakmában már megfelelő szép eredményt működtek, a legelőnyösebb feltételek mellett nyernék alkalmazást.

Hirdetések felvételnek a lap kiadóhivatalában.

Világkírti OLMÜTZI KVARGLIT
A legmagasabb kiviteltől nagyban a legelőnyösebb szállít, kb 5 kilit postaiállásban bérmentve 3 K 90 fill. ártéveit E. Zora, Kőszegben a Olmitz, Moraviaország. Ügyelők felelősek. Német levelezés kérünk.

BUTOR
mindent, melyen lezárított árban

Sürgöncsen eladó.
Steinberger Mand birtokosnál, Török-körút 40

DÉNES B. BUDAPEST, IV., Váci-körút 61. szám.
Branner és Klasek utóda PLEWA E. mérnök és. és kir. szabad. gép- és motor-gyárának magyarországi vezérképviselete és birtoka.
Legjobb rendszert benzín-, gáz-, petrolin- és gőz-

MOTOROK
2-100 HP.
Benzin- és petrolin-lokomobilok
2-20 HP.
Ugyanczen motorok szivószárg-berendezéssel ellátva az üzemeltetéstől legelőnyösebb árban 2-3 hűtővel lezárítottak. Olcsó árak és kedvező fizetési feltételek. Olcsó árak és kedvező fizetési feltételek. Olcsó árak és kedvező fizetési feltételek.

Stólió v. ékei képviselők alkalmaztatnak. - Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Slaviansky
Máda nagy orosz vegyes éneklari hangversenye a Balalaika zenekarral. Jegyek kizárólag Méry Béla zeneműkereskedésében BUDAPEST, Andrássy-ut 12. szám.

Természetes pirosságot Diana-pirosítót
egy másodperc alatt minden férf és nő, ugy az arcán, mint az ajkán gyönyörűen elerhel, ha teljesen iriatalmian és igen kellemes illatú

használat. Egy eredeti üveg ára 5 korona utastással, mely egy évig eltar. Központi főtárlat: ERENYI BÉLA „Diana” győgyosztara. Budapest, VII., Károly-körút 5. (Balos) hölgyeknek márkáztatott.

Titoktartás mellett szállítva.

Ha szép akar lenni,
Végh névelő állított. Anyag-erőmet vegyen mely 1 hely elfogadás után eltarthat szőlő, mézfőző, pattanás, himlő-helet miteség, orrvérzést, korosabb hölgyeknél kisméltja a ráncokat, mialatt megakadályozza a vörösséget. Akinek tiszta arca van és állandóan használja a VEGH-ERŐ ANYAG-ERŐT az biztosan van a minden szépségértelenség ellen. Egy üveg ára 1 kor. 1 doboz Anyag-erő 1 kor. 1 doboz Anyag-erő 1 kor. 5 kor. megrendelésnél bérmentve. Kapható az „Anyag-erő” győgyoszt. Szélesnek továbbá Török József győgyoszt. Bpest. Király-u. 12. és minden győgyoszt.

„AGRARIA” magyar gépforgalmi részvény-társaság
a szab. osztrák-magyar államvasut-társaság részletei mezőgazdasági gépgyárának vezérigymköksege.

Elterhetetlen tégely aczélekefeje. Pánczélcaczel-kormánylyemez. Magasított aczélekefeje. Porvédő kerekek. Aczel gerendely.

Eggyártás terén legelső rangu magyar gyártmány, felülmúlja még a legnevezetesebb idegen gyártmányokat is.

„AGRARIA” BUDAPEST, V., Váci-ut 2.

KARÁCSONY.

Szóltam-e?

Szóltam-e egy szót szerelemről,
Némán is vallott-é ez arc? —
Jöhetsz-mehetsz, én meg se látlak —
Hát mit akarsz?

Benne vagy minden porcikámban,
Az álmod mind belőled él,
Mégse félek, hogy eszem elhagy,
Hát te se félsz.

Nekem baj az, ami bajom van,
Engem ront csak meg, ami bánt,
Mi lesz velem? magam se' bánom,
Hát te se bánd.

Ignotus.

Egy asszony, meg egy leány.

Írta: Kaffka Margit.

Alkonyatkor jött az asszony, — sietve sietve, — mely lélekzetet vett a virágillattól terhes kiesel boltban. — Valahol a kassza mögött egy nagy legyezőpálma sima leveleit mosogatta a leány. — Terka. Fehér pongyolás, telt alakja könnyedén, puha léptekkel osont elő a homályból, a merev, sötét levelek alól. Két kezét nyújtotta a vendége elé, — aztán megölelte.

— Jóestét asszonykám! Milyen jó télszagot hoztál az utcáról. A prémeidből jön.

Ittbenn csakugyan sűrű, mesterségesen tropikus volt a levegő, — és a virágok urnoje is könnyű, sokráncu battisztköntösben járt kel a szőnyegen.

A benyilóba mentek és nyitva hagyták az ajtót, — bár az üzletben egy esőkefejkötős öregasszony is maradt, és diszkrétül, hallgatagon szolgálta ki a színház előtti közönséget, ibolyavászárkat, estélyre hivatalos urakat. Ah — ez a bolt melletti kieselny zárgéppel olyan csodálatosan könnyű, telt és világos volt, mint az egész leány. Nem volt benn semmi rejtelem, semmi elfojtott hangja vasalmai titkos bubáratnak, erőltetett jókedvnek.

— Itt nálad nem ideges az ember. Az egész szoba csupa kedves esodálkozás azon, hogy miért nem lehet mind a nagyképi talányokat, titkokat, egyszerűen, csak úgy kitalálni.

Ezt egyszer, — régen még — Hedvig asszony mondta, amíg mosolyogva nézte az egyszerű, kerek öntöttvas mosóedényt, amit nagy virágu perkászóvet borított talpig, — de milyen árulón, milyen redőlenül.

Most szemben ültek a két zseniladiávnynon és Terka az asszony arcát fürkészte, aggódó, komoly pillantással, mint orvos a betegét. Sápadt volt — és mintha újból megtápost volna a gyöttrődés — görcsös merevség a keskeny száj körül. A leány megfogta a kezét.

— Mi lett? Valami történt?

— Oh, dehogyan! Hisz ha történt volna! Egy percre lehajította a fejét, — aztán hirtelen, áradó szóval, — mint aki parázon jár, úgy szólalkozva az égető gondolatokon, — gyönni kezdett.

— Semmi, semmi hír. Csak hogy az ideggyógyintézetből nem szállítják haza, ott van most is, azt tudom csak, — és hogy menthetetlen. Borzasztó ez, Terka! Reggeltől estig ez az egy gondolat ül a fejemben, a szívemen — és másnap újból. És az ember jön-megy, bevásárol, ebédet főzet, stoppol a gyerekeknek. Ma, amikor esteledni kezdett és én eltakartam a kezemmel a két szemem, és úgy néztem azt a belső, nagy rémséget, ami a lelkemen felkúszik, — akkor jött haza épp az iskolából a két gyerek. Azt hitték, sírok, vagy fáj valamim, és a karomba akaszkodtak szegények. Te! Ellöktem őket. Leráztam, mint valami gyűlöletes terhet, amitől nincs menekvés. Aztán megrémültem önagamtól és hozzád futottam. Terka! Mondj valamit!

A leány végighuzta az erős, fehér ujjait az asszony keztyűs kezén. A szeméből látszott a saját menyugtató, csillapító erejének a naiv hite. Egyszerűen, csendesen mondta:

— Bárcsak már meghalt volna szegény! Ennyi volt minden, amit mondhatott a legigazabb lelkéből — és mégis az asszony vádát, szinte ellenséges pillantása szegződött rá közönetül.

— Miért mondd így, — te — miért mintha nem volna már semmi segítőség? Hát igazán késő, mondd?

— Hisz te tudod, Hedda, hogy késő. Miért nem hallgatnál rám előbb?

Az asszony elhaltatott.

— Igaz, — mondta később, — te mostanáig Lízattal, küldtél, segíteni akartál. De hát mondd meg egyszer, — azért ugy-e, te is véteknél tartottad volna?

— Nem tudom, — ezen én nem gondolodom. Láttam, hogy boldogtalan vagy, hogy vergődél és azt hittem; a helyzetet az oka. Hát boldogulj, gondoltam, menj, törj össze mindent, hátha sikerül. Magamról itéltelek meg és arra a napra emlékeztem, amikor egyszerre hagytam el a városomat, a pályám és a völgényem, aki egyszer hazudott nekem. Pedig akkor még gyűlölttem Pestet, biztos állásom volt felsőbb iskolánál és a kelengyém készen. De azért nem bántam meg, — már csak azért sem, mert, — hisz elkövettem, amikor nagyvonalú megalkuvásba került volna hozzámenni, — később pedig éppen annyiszor lett volna jó — és annyiszor rossz napom, mint így. Hidd el, egészen mindegy. — Hanem, persze, te egészen más vagy, — te szükségképp lettél boldogtalan, mert ez az állapot illik hozzád.

— Jaj, vigyázz a szavadra! Hát azt hiszed, hogy olyan ez, mint a dologtalan asszonyok ábrándjai, — hogy tán mert sok regényt olvastam és egy időben a szindarabok is csak ilyenekkel foglalkoztak, azt hiszed, önmagam előtt akartam érdekes lenni és azért csináltam meg a szerelmet, hogy téged mulattassalak? Így ismeresz engem?

— Nem! mondta a leány egy percig gondolkozva. Azelőtt hittem ilyenformát; — ki tud eligazodni rajtad. Téged is zárdában nevelték és asszonykorodban olvastad az első regényt. De azután beláttam. Egy szövegliteratúra szerelmért nem rontja el az ember úgy az életét, mint te. Tudom, hogy észinte vagy, de azért mégsem bírtál volna segíteni magadon.

Az asszonynak most eszébe jutott valami.

— Terka! Kérlek egyet! — Nézd, ha te valamikor, például ma este úgy éreznéd, de erősen éreznéd, hogy kell, kell az életedhez, a

sorsod betetőzéséhez, hogy te ma, — most rögtön elmenj valami embernek a lakására és ott maradj reggelig. Ugy-e, megtennéd?

— Azt hiszem. Ha elég erősen éreznék ilyet, — — hanem előbb megpróbálnék teljes erőmből másra gondolni. Ha nem sikerülne, akkor mennék, — igen, — ma este még, nehogy meggondolhassam és holnap újból kezdjem a tépelődést. Mert hidd el, csak ez a borzasztó! Még látni is szörnyű volt nekem téged. De te nem tehetesz erről.

— De hát mit kellett volna csinálnom? faggatta az asszony.

— Kellott volna történni valaminek. Emlékszel, — már egy évig éltetek úgy, színházi látásokon át táplálva ezt a szerencsétlen érzést. Csak ott láttatok egymást és futó látogatásokon szökdöstedek egymás elől. Akkor lettem én bizalmasává szegénynek és hozzád lettem a vallomásait. Talán hába is volt, — de akartam, hogy valami történjék, — akkor már annyi szó esett hiába erről és úgy rohantak fölötte a hetek, hónapok.

— Milyen boldoggá tettél akkor, Teréz, — egy este, — soha el nem felejttem. — De ma-nap már kétszeres sulya volt az egésznek rajtam. Hogy ő is szeret, hogy tőlem vár mindent, hogy csak az ujjamat kell mozdítani. — De hát miért nekem? Minden felelőség, minden vád, minden büntudat rajtam legyen. Miért nem kezdte ő?

— Miért? Epp oly béna, tehetetlen a lelke mint a tied. És a nyomorékok megadása nélkül. Cak lázongtatok és pusztultatok mind a ketten, és átküldött napok után az volt a végső gondolatod ugy-e, hogy hátha a holnap majd hoz valannit, Ugy-e?

— Igen! — mondta a másik csüggedt megadással.

— Most már néha bánom is, hogy akkor a követítőtké voltam. Féltreismertelek és talán csak rontottam a dolgot. Ő — ábrándozna felőled és te rajongamál érte ma is, én végighallgatnám a beszédet, te megkönnyebbülnék, és úgy folyna minden, mint most két éve. Jobb lenne.

— Nem, nem. Az mégis kellett, hogy megtudjam, és az lett volna a fordulópont. De annyi akadály, — —

— Ejj, — mit? Ha még tisztességtelen dologról lett volna szó, — a világ szerint. De azt akarta, hogy elválj és a feleséged légy.

Keserű nevetéssel felelt az asszony.

— Akarta? Hát akkor miért nem jött, hogy elraboljon, miért nem parancsolt vagy hívott?

— De hisz te akkor nem bátorítottad, — sőt. Egyszerre hidegnek látszottál és kerülte még azt a néhány közömbös szóváltást is.

— Mert olyan veszedelmesnek érezttem.

Ha tudnád mennyit gondolkoztam akkor. De lásd, — az ő szüleiéről is tudok, — hogy néztek volna rám? És a két gyermekemet egy idegen, ellenséges családba vinni! Es, — — hisz te aztál volna hajlékot, helyet addig, — de még az ügyvéd is, aki a válópórt megcsinálná, az is pénzbe kerül. Semkim nincs. Ha anyám volna, vagy rokonaim, — de hát én magam álljak szembe az emberek esuf beszédeivel! Mig a válópör folyik, — mondjunk, felkészüdj, — egy ruhára lett volna szükségem, kitől kérjek? Pfüj!

Egymásra néztek, hirtelen, — ijedt megdöbbenéssel. Mintha megszakadt volna valami,

csak egy könnyű kis pókfonalka, amely eddig fenn a hétéköznapiság fölött libegtette a gondolataikat. Sokáig hallgattak és a leány, mint rendszeren szolga, — ez új megvilágításban szemlélgette a lelkében az ismerős dolgokat. Azután megszólalt kemény, akaratos szóval.

— Igen, — édes Hedvigem, — erről most már hiába is beszélünk. Késő. Nem is tudok neked más kívánni, mint hogy már elterjed volna a halála óta egy év vagy kettő, — és te odajutottál volna, hogy lehessen veled egészen más dolgokról is beszélni. Az uradról például.

— Gonosz vagy te leány, vagy örült? — Hogy beszélhetsz ilyet?

— Kell, — mondta, — és újból érintette a kezét. Az az ember, az én szegény rokonom menthetetlen, — de te még visszatérhetsz az uradhoz. — Az előbb még azt hittem, egészen el van rontva, rosszul csinálva az életed. Hát ha épp szerencséd az, hogy még jó lélekkel, sértetlen becsülettel visszatérhetsz hozzá. Az urad tudja ezt.

— Nem, sikoltott az asszony, — megtiltom, hogy említsd. Most már valami erős, ideges ellenszenv lett a közönyöségből, — nem hogy „nem szeretem“, — de borzadok, undorodom tőle, megvetem, amiért ennyit szó nélkül eltűnt és várja ő is, hogy „hátha?“ Megmondhatnád neki, hogy soha, sohasem.

— Minden utad hozzá vezet most már; — hajította a leány erős, szüggelő szóval.

— Nem! Hisz ő az, aki tönkretett.

— Megszeretett, — elvett, — ennyi az egész.

— Megkivánt, birni akart, — megszerzett, — ennyi az egész. Tudta, hogy semmim sincs és tizenkilenc éves vagyok. Leánykoromban nem ismertem szerelmet, — azért nem is volt a választásom szabad, — nem is választás, — hisz mindössze ez az egy ember volt számbavehető azok közt, akik életfogytig vállalták volna az élelmem és ruházódásom, így van rendén.

— És mégis. Ha most mindjárt nem is, később, lassankint, vissza kell térned hozzá.

— Érts meg, — az lehetetlen. En most, — a szó erősebb értelmét véve, — nem vagyok semkié. Nem tudom, érthetsz-e? Minden gondolatom, az egész lelkem ott van mindig ő nála, — évek óta, — mióta csak ismerem. Csak akkor nem gondolok rá, ha éppen nem lehet. — Az uram házában vagyok és gondoskodom róla, amennyire tölem telik. Egyebet ne várjon!

A leány homlokára kicsi redő rajzolódott. — Az előbb mondtál valamit. Hedvig. A ruhádról. Tudom, hogy csunya dolog, de kell, hogy most beszéljünk róla. Nézd, — odaát az íbolyákat se adom ingyen. Milyen jól öltözködöl te, — a cipőd kifogástalan, a kalapod is remek, — és mond, hány keztyű kell neked egy évben? Ezekben a ruhákban tetszettél meg a szegény fiúnak, pedig az urad vette.

— Pfüj! És te most azt hiszed, Terka, hogy ágaszágos vagy. Hát tehetek én róla, hogy így van elrendezve és nem vagyok független a pénztől. Ki tanított engem, hogy a magam ura legyek? Azt hiszed, olyan okos voltam én menyasszonykoromban, mint te a huszonégy évesnél? De hisz most reggeltől estig dolgozom, keresem a munkát, a buta, együgyű, lélekölő munkát, és hát, Istenem, — ha elmennek tőle és hárvetónót kellene tartania, sokkal több pénzbe kerülne és mégsem gondozná úgy a gyermekeit.

— A gyermekeit?

— Tudom, — az anyémek is, — oh, nagyon is jól tudom. Ha ők nem volnának, — Terka, ezt kell, hogy elhidd, — csak ők tartottak vissza. Ne hidd, hogy becses neked valami egyé. Hisz öltözködni valahogy kell, és hogy jól, az talán ösztönzerű. Úgy csinálom, mint az alvajárók, — mint a járást vagy lélekzést. De hisz neked úgy sem kell az ő pénzéből semmi, — hisz ami az éhség ellen kell, az olyan kevés.

— A gyerekek! — ismételte kérlelhetően a leány.

— Igen, hát a gyerekek. Ez a legnagyobb bűne. Akarom én, hogy engem ő hozzá ilyen kapcsol fűzőn? Tudod, akkor alighogy kijöttem az intézőből, nem gondolkoztam én ilyeneken, de tudom, hogy nem kívántam anya len-

ni. Nem is értem rá még kívánni — és kénytelen tudatlanul az lettem. Természetellenes lehet ez, de őszinte vagyok. Azt a sok minden nyomorúságot, ami azzal jár, talán zúgolódás nélkül viselem, ha az élet várt volna addig, míg magamtól is kívánom, hogy gyermekem legyen.

— Elkövekedeztet volna bizonyonyal. Hisz te jó anya vagy, Hedvig. Miért beszélsz így?

— Igen, — attól a peretől kezdve, hogy a kis lányom él. Ez más dolog, hasonlít a csodához. Egy pillanattal megváltoztatott, — te tudod, hogy most inádom mind a kettőt.

— Igen, — ezt nem értem éppen. Hisz második gyermeked is van.

— Hát ezt nem értheted egészen. Akkor még el tudta hitetni velem az uram, hogy portékája vagyok és az ő akarata olyan, mint valami természeti törvény. Megdönthetetlen. De te azt nem tudod, a kis fiam arcán milyen rajongó babonával kerestem az ő vonásait, — a másik emberét, aki a kezem sem szoríthatta meg, csak az arkepét néztem örökké azokban az időkben és egyre rágódoztam. És most, — több vagyok a gyermekeimnek, mint anyjuk, — hisz mindent feláldoztam nekik, — őt is. Az én boldogságom, az nem számít, hanem az ő élete, most meg fog halni.

— Hátha családi betegség volt és úgy is kiűrt volna?

— De mielőtt csak egyszer is boldog lehetett volna. Hisz te tudod, hogy éveken át ez az egy dolog gyötörte, mint engem, és míg felém vonta minden isteni és földi erőt, távol maradt. Micsoda lelki feszültség lehetett az! Lehetőség volna, hogy nem etől bolnolt meg? . . .

Megint hallgattak soká. Ottkinn, az üzletben a vidámanen néni hármatozta, permetezte az elkeseredetten pompázó téli virágokat, a fújtató zaja, a parányi vízcseppek zizegése újra meg újra áhállatszott. Terka, a virágosbolt uraője szólat meg előbb.

— Legjobb lenne, mindenképp a legjobb most már, ha gyorsan bevégeznéd szegény. Ha úgy is menthetetlen. Miért haldokoljon még éveig is talán? Majd azután telnek a napok, hosszú idők, — lassan elkezdész öbredezni, minden tempul idővel és olyan természetes, hogy közeledni fogsz a gyerekeid apjához. Ez legálább valami megoldás.

— Nem lehet. Inkább meghalnt.

— De ez szörnyes vagy mégis, — élni fogsz, — mondjuk harminc vagy negyven esztendőig még. Milyen nagyon kevés ahhoz képest, ez a két és fél esztendő, amióta meg van háborítva az életed, — ha még viseled is a nyomást egy ideig. — Évtizedek fognak jönni, amikor egyéb lesz a gondod, — a fiad jövője, a lányod házassága, az urad betegsége, a magadé, — fogsz te még mosolyogni is ezen.

Alig vette észre, hogy az asszony sirni kezdett, — előbb halkán, kicsi rándulásokkal, — végre hosszú, mélyről fakadó nagy zokogással. A leány hagyta. Felállt halk, mekkönyeből sőhajjal és végigjárta egy párszor a kis szobát. Aztán megállt előtte.

— Vagy hát, — próbáljunk még valamit. Ha késő is, talán nyugodtabb leszel, hogy mégis tétünk valamit. En beamegyek hozzá a szanatóriumba, a nagyanyámmal. Őt ismerik, tudják, hogy közel rokonai vagyunk. Beengednek. Tudom, hogy bizonyos órákat kivéve eszénél van, — beszélni fogok vele. Megmondom, hogy csak gyógyuljon meg, minden úgy lesz, ahogy ő akarja, elváltak, hozzámégy, csak gyógyuljon meg. A doktor urak már sokszor tévedtek és ki tudja, a heves lekirázkódás nem fordítja-e jóra a baját. Artani nem árt hat, — elmegyek.

Az asszony szinte dermedten állt előtte. Prémgalléra kánzásáját feltűrtte volt már és a sötét szörnye erős, batásos árnyékkal emelte ki halvány, érdekes fejét, kerekre nyitott szemét, szőpörnyűjé, fehér állát. Időbe került, míg megértette, elhítte, amit hallott, — ám a másik percben rémült, ideges rezzenéssel nyult a kilincshez, mintha visszatartani akarná.

— Ne menj, — Terka, — nem akarom. Ma mindjárt, — ilyen hirtelen? Hisz az nem lehet! Nem érne semmit, — hisz ő meghal, nincs mentés, — és az egész úgy sem sikerülhetne. Ha meggyógyulhatna is, — az nem lehet, hogy én boldog lehessenek, — a két gyerek miatt is egyre busulnék, — aztán mennyi becséd! Es az ő családja! Ha meggyógyulna, én

szívesen szenvednék tovább, — hisz nem lehet már sok hátra. De azért ne menj most, — félek, — ha felizgatnók és rosszabbul leane! Nem lehet!

Reszkető, lázas idegességgel siklott bele a simára bélelt finom köpenyébe, — kislirt szeme már száraz volt, de a szája még remegett, amikor köszönt. Az ajtóból visszahajolt és halkán, szinte magának vagy egy távollevő valakinek suttogta kérő, engesztelő, biztató, küzködő szóval:

— Hiszen, — holnapig gondolkozom ezen. Talán jó lesz úgy, ahogy mondd, Terka, Holnap.

Mimihez.

Hallgass reám! Valamit mondok,
Valami búsat és bolondot,
Olyat, miről nem szólnak vig dalok:
Tudd meg, hogy érted meghalok.

Haragszol-e? Fedig ha látnád
Az életemnek súlyos átkát,
Mikor szememben örület ragyog,
Tudnád, hogy féltékeny vagyok.

Szívem ez átok marja egyre,
Uj seb török egy régi sebre,
S ha másra pillant néha kék szemed,
Érzem, a bánat eltemet.

Haragszom az egész világra,
Haragszom köre, fűre, ágra,
Mert hoggha fekszem és ha felkelek,
Mindenkitől úgy féltetek.

S ha majd a mirtusnak a fombja,
Hajlik egy szegény, árva dombra,
A mélyből felsír akkor is a vád,
Hogy féltékeny vagyok reád.

Bródy Miksa.

Öreg emberek.

Irta: Rózsa Miklós.

Valamelyik osztrák Pensionopolisban — Innsbruckban, Salzburgban, vagy talán Grácban? már nem emlékszem rá tisztán! — egy öreg ur lakott a szomszédságomban a feleségével. Rendkívül magas, egyformán szikár alakjukat jól ismertem még Budapestről, ahol az asszony egy negyedszázadig ünnepeelt bantéja a magasabb társaságoknak, a férfi pedig szárny segéde egyik Magyarországra vezényelt főhercegnek, legveszedelmesebb vetélytársa volt a feleségének. Az asszonyok között, természetesen. Most már levette a galambszin tábornoki egyenruhát, dőleeg, mindmáig meg nem rokkant derekára közönséges, barna kabátot öltött s szinte nyárspolgárius angol kalappal cserélte fel lobogó zöld tollakkal díszített aranyos eszékóját. Sima, fekete szoknyában járt az asszony is, miniatűr francia kalappal még mindig érdekes fején, csupán a testhez álló kabátját tartotta meg a régi garderooból, azt a divatját mult régi kabátot, mely annyira kirá a mai férfiasan bő, világos, hosszú köpenyeket közül, de amely elragadóan simult oszdatlatosan hajlékony, karsu derekához.

Nagyon meglepett, hogy így a világtól elvonulva találta őket s valami önkénytelen melanchóliá öntötte el a lelkemet. Hát minden elmúlt, hiába! Ifjúság, szépség, boldogság, di-csőség! . . . Minden. Ki hitte volna még csak néhány esztendővel ezelőtt is, hogy Cavallar altábornagy itt fog meghalozódni ebben a fészekben s felesége, a szép, az ünnepelet, a hódító és genialis Daissey megelőlszik egy miniatűr francia kalappal, — meg az — urával?

Vajjon hogy élnek ezek most kettesben itt? . . . Ah! egykor, nem is olyan régen, az egész nagy főváros tudta, hogyan élnek. Az igaz, hogy ők nem is igen csináltak titkot belőle, sőt, tán ha akartak, sem csinálhattak volna, hiszen ott játszották le egész életüket a nyilvánosság színpadán . . .

Daisy, „a szép Daisy“, mint általában neveznél szokták, segédszínész volt abban a dunamenti városkában, hol Cayallar zászlóaljparancsnok volt alvezetési ranggal. Ez a zászlóaljparancsnokság nagyon fontos szerepet játszott egy ideig az életében; ez volt ugyanis az oka, hogy hónapokig töprengett magában, míg rá merete magát szánni a házasságra. Komoly és alapos aggodalmaj voltak ugyanis, hogy a tisztjük — nevezetesen az ezredes — nem fogja recipiálni Daisyt a társaságba, s hogy így lehetetlené teszi magát nemcsak bajtársai, de a főherceg előtt is. Pedig ő éppen a főherceg barátságát akarta megszerezni.

A főherceg — egy huszonhat éves és erősen romantikus hajlamu, majdnem nőiesen ábrándos lélek — őrnagyi rangban szolgált az ezrednél, amely rideg zárkózottságával a legénymuriktól való határozott tartózkodásával valóságos sakkban tartotta. A kötelező, hideg udvariasságnál többet még senkinek sem sikerült kiereszkölni tőle, ugy, hogy a tiszt uraknak már éppen semmi reményük sem volt a soron kívüli avancemtra. Az egyetlen hely, ahol nyilvánosan mutatkozott, a színház volt, ahol abban a félévben éppen német társulat tartott előadásokat, de itt is behúzódott a vörös drapériával díszített udvari páholy mélyébe s alig váltott pár szót még az adjutánsával is.

Cavallar, aki nem tudott belenyugodni abba a gondolatba, hogy a főherceg barátságában rejlő töké kiaknázatlanul heverjen, miután két hétig maga is mindennap eljárt az előadásokra, egy napon hazafelé menet, komolyan kezdett foglalkozni a Daisyvel való házasság gondolatával.

— Furféver legyek, ha nem ugyan! — dünnyögte. — A főherceg örülten szerelmes Daisybe! Két hét óta egyetlen drámai előadást sem tisztelt meg jelenlétével, míg az operetteket az utolsó taktusig végighallgatta. Kivétel nélkül! Ma pedig, hogy Daisy lemondta az előadást, az első felvonást is kétségbeidő unalommal hallgatta csak meg, utána pedig diszkretnen távozott. Ha ezek nem esalhatatlan szimptomák, akkor . . .

Nem fejezte gondolatait, mert abban a pillanatban már megvillant fejében a gondolat, hogy nőül veszi Daisyt. Csak az aggasztotta, hogy mit szól majd az ezredes hozzá. A kis főherceg csak őrnagyi ranggal szolgált, annak nem lehetett beleszólása, — legalább nyilvánosan! — de meg különben sem számíthatott rá, hogy az kilépjen rezervált álláspontjából és éppen ebben az esetben. Ezt lassan és okosan lehet majd csak megismerni.

— Oh, ha ezredparancsnok lennék! — tört ki belőle az elkéseredés. — Mekkanni sem mernek a gazemberek! De így, bojkotálni fognak, vagy legalább is megértetik a feleségeikkel . . . Pedig sietnem kell, mert az a leány még megelőz és hálójába keríti a főherceget. Akkor igazán lefujtak nekem!

Egész éjjel töprengett és végre elhatározta magát.

— Eh! hazárdjátéknál mindig nagy a kockázat. Azért nagy aztán a nyereségy is. Ha nem sikerül, úgy ahogy szeretném, legföljebb elváltak tőle és átelyeztettem magamat. Basta!

De sikerült. Sőt még jobban, vagy legalább is gyorsabban sikerült, mint ahogy remélte. Igaz ugyan, hogy a tisztjük csupán két taggal képviseltette magát az esküvőjén; s az ezredes tapintatosan értésére adta, hogy felmentő őt a nevével esetleg tervezett bemutatkozások alól, de a főherceg, mikor először jelent meg feleségével a színházban, — hol nemrég még „a szép Daisy“ énekelte a Fanchon asszony leányát — a felvonás végét sem várva be, tüntetően átment a páholyába s nemcsak hogy elragadó kegyességgel társalgott a feleségével, de a felvonás-közt is velük töltötte.

Mi sem természetesebb, mint hogy másnap az összes tiszt asszonyok — a „kincstári dámák“ mint Cavallar nevezte őket — leadták névjegyeiket a „hájos alvezetésnek“ lakásán, az ezredes pedig estélyt adott az új pár tiszteletére. Az estélyen megjelent a kis főherceg is, aki megint kitüntető leereszkedéssel üdvözölte a fiatal menyecskét, sőt összekoccoltatta vele a pezsgő-poharát is, mikor az ezredes tőszben ünnepelte a „vitész ezred gyönyörű rózsáját.“

Nem telt bele három hónap s a kitünőtősz tábornok maga is nyugdíjba ment az ezredes, hogy helyét Cavallar foglalja el s mikor a kis főherceg — megunva a kisvárosi pletykákat — visszakivándozott Bécsbe, Cavallar tábornokot is beosztották a vezérkarhoz.

Bécsben a daliás, rangjához mérten fiatal tábornok már maga is tudott munkálkodni a karrierjén. Mindenütt kegyeltek, a felsőbb és legfelsőbb körökben egyaránt s ő tudta hasznára fordítani a népszerűséget, melynek — különösen az asszonyok között — örvendett. Ideje is volt, mert a feleségétől amúgy sem lehetett mit várnia. A „szép Daisy“ nek ugyanis fejébe szállt a dicőség s kezdett elégedetlen lenni azzal, hogy a császárváros legelső szalonjaiban ünnepeltek — az udvarhoz kíváncsított. Akkor aztán úgy lefutta őt magáról a kis főherceg, mint valami pelyhet. Még csak át sem helyeztette magát Csehországba! Ellenkezőleg: Cavallart kiölték Budapestre.

Az asszony kezdte magát unni a magányosságban s ami ezelőtt sohasem fordult elő közöttük: egymást váltották fel a zajos jelenetek. Eddig békében megförték egymás mellett, a férfi jobbra, az asszony balra ment, vagy megfordítva, de Daisy most követelni kezdte, hogy az ura maradjon mellette, vagy vigye őt is magával a társaságba.

Cavallar a szemébe kacagott:

— Eddig nem érezte szükségét a társaságnak! Tán csak nem szeretett belém valahogy?

Az asszony — még mindig csak alig hervadó szépségének és kacér bájának csábító varázsával — odasimult hozzá és majdnem sugra mondta:

— S ha mégis úgy lenne?

Cavallar durván tolt el magától:

— Edesem, azt akkor kellett volna mondania, mikor még nem volt — udvarképes!

Mint a szíven döfött dudav, úgy hörgött fel a brutális sértésre az asszony:

— Maga beszél? — eiköltötte rekedten, szikrázó szemekkel — maga, aki eladott engem egy aranyesillagért? Nyomorult, hitvány, hitvány! . . .

E naptól kezdve örökös hadviselés volt az életük. Az asszonynak egyetlen gondja csak az volt: hogyan kompromittálja magát — és így az urát is! — uton-utólen. Még jóformán alig kelt szárnra, hogy viszonya van az opera tenoristájával, már ezen látták, amikor fényes nappal megállott a kocsija egyik hirtre kapott párbajorvos garsonlakása előtt s alig botránkoztak meg ezen a szemérmertlenségen, az asszony már ott léghajózott naponta a Városligetben, ahol egy tüzes, fekete tálán mutogatta a léggömbjét és magát.

A férj — kinek a „nagy jelenet“ óta nem volt mit parancsolnia többé — azzal bosszulta meg magát, hogy nem eresztette társaságba a feleségét. Meglátásokat csak a maga számára fogadott el, ő maga résztvett minden előkelő összejövetelen s annyira legényvéletelt élt, hogy még ebédelni is a kaszinóba járt.

Egy lövészveny azonban mégis találkozott a feleségével. Ő a kaszinó uraival ment ki a versenypályára, az asszony pedig beültette maga mellé barátját és nyitott kocsijában hajtott ki vele.

Cavallar úgy tett, mintha nem vette volna észre s a világit nem ment volna fel a tribünre, egyre ott tolongott a totalizátor körül. De az asszony igen jól látta őt s csak annál jobban tüntetett az emberrel. Mindenki látta, sőt még valaki: a kis főherceg is, aki éppen az ősi versenyekre rándult le Budapestre. Csak egy pillanatra azonban, mert a másik percben elfordult, az ajkába harapott és nem ismerte meg Cavallart. A cserénél úgy elnézett az altábornagy ur feje felett, mintha az

nem hat, hanem csak három láb magas lett volna.

Ezt már nem lehetett tűrni tovább, a mellőzés oly ostentatíve történt, hogy még a kaszinóban is beszéltek róla. Cavallar látta, hogy el van ejtve s meg akarta előzni a veszedelmet. Már olvastól is suttoztak, hogy nyugdíjba küldik a felesége botrányos magaviselete miatt.

— De azt már nem! — mondta magában és beadta a lemondását.

Másnap reggel aztán bejelentette magát a feleségénél:

— Utazunk asszonyom!

— Hova? — kérdezte az asszony és fel sem pillantott az ujságjából.

— Innebruekba, Salzburgba, vagy tán Grécia! Még nem tudom. Valahova. És ott fogunk élni ezentul.

— S ha én nem akarnék?

— Akkor — mondta a tábornok végtelen szeretetreméltósággal — itt marad édesem és majd megél a hozományából!

Eppen jöttek haza a sétáról. Ezzel mellett nem karonfogva; nem boldogságtól sugárzó arcra, de nem is egykedvűen. Mint két öreg ember.

Vajjon hogyan élnek most? . . . Kikérdeztem a háziaszonyomat, egy kedélyes, becsületes, vallásos stájer asszonyt.

— Oh uram! Ugy élnek azok, mint a galambok!

— Volt náluk?

— Nem én, uram, de más sem. Egymásnak élnek azok csak, nem a világnak. De hiszen elég őket látni is, ahogyan sétára mennek.

— Azt hiszi, boldogok?

— Boldogok! . . . Öregek, édes jó uram, öregek . . . Én csak azt tudom, hogy szebb pár cselédet még sohasem láttam. Hiába, az ember megvénül, de azért csak meglátszik, akik szerettek egymást fiatal korukban! . . .

A Balti-tenger.

A zord Immaculata nővér
Elfogott egy darab papírt,
Melyre — történet-óra közben —
Barátnőjének Márta írt.

S kuszán, némán merednek rája
A titkos, rejtelmes sorok:
A Balti-tenger átölelte
Tegnap a Jöreményfokot.

— Hisz ez földrajzi képtelenség!
Szól. — A teremben néma csend —
Márta kisasszony, mondja csak meg
Ez a levélke mit jelent? . . .

Márta kisasszony lángvörös lesz
És reszketnek az ajkai,
Ibolyakék szemét lesütve
Végére — elkezd vallani:

— Ez tisztán képletes beszéd csak . . .
Szól — és a szava szakgatott —
A Balti-tenger itt a Pista . . .
S a Jöreményfok, én vagyok!

Farkas Imre.

Édesanya nevet.

Irta: Csizmadia Sándor.

Az asszony az égyat nyomta már hetelek óta. Hideg, nyirkos idők jártak, bizonyosan megfázott. Az orvost kihívták hozzá s az meg is korholta az asszonyt.

— Micsé nem öltözik fel jobban? Januárban nem nyár van, hogy vékony battisztruhában lődörögjön az udvarban vagy nyargal, lésszon a pisera.

Az asszony nem mert szólni semmit. Pe-

díg megmondhatta volna, hogy bizony azért nem vesz magára melegebb ruhát, mivelhogy nincs neki. De hát minek mondja? Hiszen az orvosnak utóvégre mégis igaza van, a betegséget a meghülés okozhatta.

Az orvos, miután megírta a cédulát, adott egy pár jó tanácsot.

— Tartásd melegen a szobát. A beteg husleves egyen, attól majd megerősödik. Azután meg nagy nyugalom szükséges; a gyermekeket jó lenne elkülöníteni.

Az ember mindenre rámondta, hogy: igen. Mig az orvos ott volt, talán észbe sem jutott, hogy milyen tisztára lehetetlenségeket tanácsol. Mihelyt azonban egyedül maradtak, rögtön látta a helyzetet a maga valóságában.

— Könnyű nekik! — fakadt ki! — Csupa boldogságot beszélt itt össze. Meleg szoba! Husleves! Nyugalom! Elment az esze annak a vén doktornak?! No ezek is jól tudnak gyógyítani, az már szent igaz!

A betegnek fájt ez a fakadozás. Vigasztalni próbálta a férjét ilyenfözmán:

— A doktor jót akar. Nem oka, ha mi nem tudjuk betartani a rendelést.

— Akkor ne legyen doktor! — vágott közbe elkecseregetten az ember. — Gyógyítson orvosággal, ne huslevesel. Hogy mit köll enni, azt magunk is tudnánk, csak volna miből. Alhoz nem kell orvos.

A szoba nyirkos, egyenetlen földjén végig hancurozott a három rajkó. A legkisebb több volt már két évesnél, a legnagyobbik még nem töltötte be a nyolcat. Összetépett, piszkos ruháskájuk harmonizált szurtos, fárral bemázolt arccal. Sápadt arczínük azonban, melyet szegénységnek is lehetne nevezni, nyomorúságról tanuskodott, de amelyet a kicsinyek egyáltalán nem éreztek, sőt kitünően mulattak.

A nagyobbik egy bögre vízbe mártotta az újját, azután a földön végighuzogatta legkisebb testvére arcát kifestette „mókusnak”. A „mókus” szaladgálva rémizgettette a másik kettőt.

— Hám, hám, Megezs a mókus!

Össze-vissza menekültek előre, óriási lármát csapva. Aközben a négyéves Katka, amint az asztal alól akart hirtelen kiugrani, úgy belevágta fejcsékéjét az asztal szélébe, hogy véreza hanyatt esett. Torkaszakadtából ordítani kezdett, mire a „mókus” meghült a vér s állva maradt. A nyolcéves Böske kibálta Katkát az asztal alól, de megbékíteni nem sikerült. A feje talán már nem is fájt, de a sírás mégsem hagyta abban, sőt mindig jobban erőlködött, ugyanyira, hogy szinte belekékült, azon igyekezett, hogy szülei értesüljenek a borzasztó katasztrófáról.

A beteg türelmetlen mozdulattal tette mind a két kezét fölére.

— Borzasztó, megbolondul itt az ember! — sóhajtott.

— Nem hallgatsz! — kiáltott az ember, közelebb lépve Katkához, ráemelte a kezét. — Mindjárt szétittem a fejed!

Mivel Katkának a szó nem használt, apja ráütött egy-kettőt, mire az most már igazán lévőn rá oka, még hangosabban és keservesebben kezdett sírni. A példán „mókus” is fölbuldult, egyszerre csak elpityeredett, majd versenyt sirt Katkával, könyveivel szíjjehmázolva az arcára kevi sárt.

— No ne sirjatok, kaptok egy kis kenyereket! — szólott lékítőleg az apa.

A gyerekek azonban nem halgattak el, hanem sírás közben felszennel figyelték apjukat, hogy csakugyan megkapják-e az ígért kedvezményt. Csak mikor a kezükben lévő kenyérbe beleharaphattak, akkor hszvták el meglepő gyorsasággal, mintha csak elvágták volna a sírás. Ezután már csak mohó szuszogásuk hallatszott, amint nagy élvezettel majszoltak a kenyeret.

Olyan esend támadt a szobában, mely szinte kellemetlenül hatott, miután minden kámenet nélkül állott be a szörnnyű zaj után. A nagy falióra lassu, öreg ketyegése kalapácsütésként hangzott a némaságban. Az ablakon szürke, nehéz, ködös viláosság igyekezett befelé, nem nagy sikerrel. A szoba közepe ugyan elég világos volt, de a sarkok homályban maradtak. Ennek az a haszna volt, hogy a vakokban csomóban fekvő rongyok nem figogtat-

hatták nagyon magukat. A sötétben minden ruha egyforma: még a rossz is jónak látszik.

A kuckóban felszögeezett fogasról lecsüngő szoknyák s egyéb iltözetek kopott és szakadozott volta szépen összeolvadt a homálylyal. Ha valaki tlépett volna, akár azt hihette volna, hogy nem a szegénység és nyomorúság gyászos hajlékában, hanem valami jómódu család puha fészében van. Ha csak a levegő ridegsége és a szoba nehéz, kellemetlen, szinte fojtó szaga nem ébresztette volna föl csalódásából.

Az ember magára vette a téli kabátját. Több volt azonban már a folt, mint az eredeti posztó. De az nem baj; a folt is tart melegeget. Minél több a folt rajta, annál melegebb a kabát.

Az asszony fáradtan megkérdezte.

— Hová megy?

— Keresek valamit, amin lehetne fűteni valót venni. Nem hiszem, ugyan, hogy ilyenkor akadna munka, de azért megnézi az ember hátha...

— Az orvos-ágot el kéne hozni — nyögte a beteg.

— El ám, ha ideadnák pénz nélkül!

Csakhogy szegény ember az egészségét odaadja ingyen, aztán pénzért kéne neki megvenni, ha jutna rá.

— Hát akkor minek hívtuk a doktort, ha ugyse tudjuk megvenni az orvos-ágot?

— Minek? Megbüntetik az embert, ha doktor nélkül hal meg.

Az asszony megtörölgette a szemét. Eszébe jutottak hírtelen a gyerekei, meg a halál. Mi lesz belőlük? Elszóródnak a világban. Vagy talán mostohakékre kerülnek. Minek is él a szegény, vagy minek is hal meg?

Az ember odadállott az ágy mellé s nézte a feleségét. Szívét is fojtogatta a keserűség. Szerette volna a beteget megvizsgálni, de nem tudott neki mit mondani. Végre köhintett egyet, amivel azt akarta jelezni, hogy még itt van, még nem ment el. Az asszony észrevette s odaszaga neki, a gyerekek felé mutogatva:

— Parancsoljon rájuk, hogy esendégen legyenek.

De nem sokat használt sem a fenyegetés, sem az ígért, hogy majd hoz nekik valamit; alighogy meggyőződtek róla, hogy az apjuk csakugyan elhúzózt, rögtön készen voltak a játéktérrel. Böske ledöntött egy székot s azt indítványozta, hogy először a két éves Sári üljön rá s ök még ketten végighuzák a székkel a szoba földjén. Katka azonban ebbe nem egyezett bele, magának követelte az elsőséget. Sári nem sokat vitakozott, hanem rátelepedett a székre. Katkát elfutotta erre a mérég s előrehajolva visítva kiáltotta:

— Nem gyűsz le oman, te kis nyavalyás!

— Nem, nem, nem! — integetett fejét rázva Sári.

— Majd mindjárt legyűsz te! — odaugrott hozzá, két kézzel hajába markolva huzta lefelé. Sári sivalkodott és belekapott Katkának a szemébe, mire az még jobban ordított. Böge igazságot akart köztük tenni, de a fölbillenő szék úgy képen ütötte, hogy menten sivalkodnia kellett. Hármán aztán csaptak akkora zajt, hogy majd összedült a ház.

— Gyerekek, gyerekek, nem hoz apátok semmit! Nem kaptok semmit! — mondta nekik nagy megröltetéssel a beteg asszony. — Jaj, de rosszak vagytok! Megálljatok, mert a másik anyátok majd megver benneteket!

Erre a fenyegetésre megszeppentek és elhallgattak. Csakhamar újra játékbá fogtak. Szaladgáltak, kergették egymást, zsbongtak, nevettek. Olyankor komporodtak meg csak pár pillanatra, ha az anyjuk panaszkodva rájuk szólt.

— Ne hármázzatok! Oh jaj nekem, meg-süketülök! Nem sajnáljátok a szegény beteg anyátokat?

Ilyenkor a gyerekek elhúzódtak, hogy az anyjuk ne lássa őket, kicsiny kezeikkel befogták a szájukat, úgy nevettek. De ez is csak pár percig tartott, azután újra játékbá fogtak. Most mást találtak ki. Katka odalopódzott anyja ágyához lábujjhegyre állva, fölnezt az ágyra s aztán hírtelen visszahajolt, mire mindhármán kacagtak.

Addig tartott ez a játék, míg egyszerre csak mintha valami esendes árnyék húzódtott volna be a szobába. De ezt a gyerekek nem látlák, mert időközben az első ablaknál telepedtek le. A láthatatlan árnyék leszállott a beteg-ágyra s álomba ringatta a szegény asszonyt. Az álom szép, nagyon szép lehetett. Amit pocskáká zuz a kegyetlen valóság, gyakran egy szempillantás alatt fölöre varázsolja az édes nyugalmas álom.

A beteg asszony, ki tudja hol járt most gondolatban! Talán visszaszállott az ifjuság napsugaras és harmatos kertjébe, ahol még nem terem más csak egészség, öröm és boldogság. Vagy talán az álom bűbájós ereje bearyozta a jelent? Niúcsen szegénység, bőviben vannak mindennek. A gyerekek kövérek, pirosak, szép ruhában járnak. A kis gazdaságban nincsen semmi hiányosság, gyarapodnak, a jölt édes érzése tölti be az egész családot...

Az asszony meölygött... Az árnyékban fölülkerekedett a jobb; megakarta örökíteni a szépet és — ajkára fagyasztotta a betegnek a mosolyt. Hogy ne legyen szomorú soha, mosolygjon mindig. És az asszonnyal ettől kezdve megszakadt az álma; elaludt mélyen, nagyon mélyen, elcsenderedett oda, ahol már nincs is álom...

Katkának észbe jutott, hogy megnézi az anyját. Az ágyhoz lopódzott mikor látta, hogy a beteg nem mozdul, úgy székre állott föl s úgy nézett az ágyra. Egyszerre kitörő örömmel kiáltotta testvéreinek:

— Gyertek ide! Édesanya nevet!...

Odaszaladtak. Nagy eset! Récen nem látták már nevetni az anyjukat. Sárít föltették az ágyra, a többiek meg odahajolva kis kezeikkel cirógatták anyjuk arcát, kacagtak, mulattak, szívükből, örülve, hogy az édesanyjuk már nem szomorú, talán már nem is beteg...

S mikor az ember hazament s benyitotta az ajtót, mind a hármán egyszerre kiabálva ujjáogálták neki:

— Édesanya nevet!...

Háry János.

— Faragó Jenő új operettje. —

A Garay János híres ölytosa a hőse ennek az operettnek, amelynek meséje azonban nem azonos a Garay két versének meséjével. Csak a Háry János alakja van átvéve és a Napoleon-epizód van megörökítve úgy, hogy Háry valóban elfogja Napoleont, aki persze nem más, mint — az áruhába bujt primadonna. A darab első felvonása, — amelyből az alábbi részlet ki van véve, — egy cigányasszony kunyhójában játszik. Czipra, a cigányasszony, szerelmi varázslattal keresi a kenyerét és amíg másnak mindenkinek a karjai közé hozza a szíve bálványát, magának nem tudja meghódítani az obsitot. Most is éppen a hegyljai koresmáros leányait segíti párta alá.

Czipra: Ohó, Jánoska, ohó! Nem ugy verik a cigányt!... Te csak maradj vesztog: majd találok én irt az Aranyvirág fájó sebére!...

Háry (összeült sarkanyujját): Nálammál külsőb medecinát a patikába' se kaphat.

Czipra: Majd meglássuk! (Jácinthoz, Tulipánhoz:) Megjötetek hát?

Jácint, Tulipán: Megjöttünk, anyáska.

Czipra: És ezek a legények? Formásak, esinosak! Lagzit csapunk, leányok! (Háromszor a tenyerébe seop, a hál kis cica is bejön. Ö baloldal, a bapoly alatt leül a hál cica körjé telepszik.) Lagzit csapunk, fuk!... Hihihí!... Lesz ám hozomány is bőven!... Mindegyitek azt kap, a mit szemé-szaja megkíván!... No, álljatok elő, mondjátok el, mit kívántok?

Gyuri: Eddig jóban nem volt részem, Jgörd meg, hogy másként lésszem, Nem kell nyíjat örizgetni, Csak mulatni, csak nevetni, Csak phenni, csak henyélni, Kalácson és pezsgón élni: Ködmönt, szirt, subát letenni! Egyszerre hereggő omil

Czipra: Osa kennyi a kívánságod? Ám legyen!... (Két oca letakarja Gyurit a bűvös leppellel, Gergő odavisi Cziprának a nagy könyvet, aki most a varázslatot olvassa.)

Lucifer, Belzebub,
Jezabel segits;
Amit csak kívánok,
Mindent teljesits!
Te hozzád esdekel,
Kit elföd e lepel;
Tedd, amit követel,
Tedd, amit érdemel!

(A sepránygéllel megéri a leplet, ez lehull: Gyuri, mint deli herceg-urfi áll ott csipkében, selyemben.)

Tulipán: Jaj, milyen szép vagy!

Gyuri: És milyen gazdag! (Zsebből marék-szám veszi elő az aranyt.) Ez lesz csak az élet!...

Czipra: Hát te mit kívánsz Levente?

Levente: Mit is kívánjak? Érző szívet
Adott kegyesen már az ég!...
Ha jó kedved van, adj anyóka
Szívet egy másodikat még!
Olyan nagyon tudjak szeretni,
Hogy irigyen legyen az ég;
Ha jó kedved van, adj anyóka
Szívet egy másodikat még!

Czipra (miután hókusz-pókusz csinál a seprével): Bontsd szét a mentédet, Levente!... Két lángoló szíved van immár.

Levente (kinyitja a mentét; mölén jobbról is, balról is egy-egy égő szív látszik.)

Jézus: Jaj, hogy tudhatsz te most szeretni!

Levente: Igy!... Igy!... (Átkarolja, csókolgatja.)

Czipra: És te mit kívánsz, János? Mert te is megkapod azt, amit akarsz, csak Aranyvirágot nem! Te nekem más asszonyt szánt Belzebub!

Háry (Cziprára néz, megborzong): Brrrr!

Czipra: Ne az asszonyra gondold, oktond; csak a hozományára! Mondd el, mit kívánsz?

Háry: Van hóstettem száz, vagy ezer,
Vagy tizezer, vagy százezer;
Mehódolt nékem ifjú, vén;
Joannes Háry vagyok én!
A kardom jó, karom erős,
Világokat hódít e hős,
De persze csak egy teheti,
Ha sereget is adsz neki!

Czipra: Sereget?

Háry: Ármádiát!

Czipra: Ám legyen!... Ime, tűzbe vetem a harminckétlevelű bibliát, a hamvaiból keljen életre a te armádiád! (A kártyacsomót, amelyet előbb a kártyavélelél használt, most a tűzbe dobja. A következő pillanatban láng csap elő, majd fehér füst; a kemence felső része kottévált és láthatóvá lesz a Háry János armádiája: az életre kell játszókatyák.)

Fiu!...

Irta: Szántó Kálmán.

Rántott egyet a diszmagyarja mentelancán, fényes szemével körülnézett az ünnepiesen öltözött dámap seregén s a polgármester ur széles lendülettel befejezte beszédét:

— Igen, mélyen tisztelt hölgyeim, a szeretet alkotta nándezt, az a szeretet, melynek finom és gyöngéd ereje nagyobbakat tud alkotni, mint aminőket a gyűlölet bőszenvedélye rombolni tud; az a szeretet, mely már eddig is világokat teremtett és világokat tart fenn és melynek büvőere sohasem esodálatosabb, mint ha futását a szeretet kimeríthetetlen forrása, a női szív irányítja. E esodálatos erő, a női szív előtt kívánt meghajolni e nemes város tanácsa is, midőn székesháza dísztermét a mélyen tisztelt Nőegylet jubiláló közgyűlésére átengedte s engemet megbízott, hogy hódolatának szerény tolmácsa legyek e díszes helyszínen előtt. És én annál szívfelebb ragadtam meg ezt az alkalmat, mert bárminők legyenek egyébként az én gyarlóságaim, azt mindenki tudja rólam, hogy a női szív mindenkor legfőbb tisz-

teletem tárgya volt s a női befolyást mindekor olyannak tekintettem, mely hivatva van családban, társadalomban és közéletben is egyformán nemesítő hatást gyakorolni.

A beszéd nem hiába volt ilyen magasröptű, roppantul tetszett s hangos tetszészívájában ért véget. A rend egyszerre felbomlott s az asszonyok seregüstül tödultak az emelvényhez a polgármester urnak gratulálni. Egy kis pisze, akinek teli keblén piros-máls fehérselyem derék feszült, szinte összetörte magát, hogy mosolygós arcával elsőnek érjen hozzá. A tisztí főorvos felesége volt, akinek öreges ura mostanában sokat betegkedett s emiatt ideges reszketésben várta a rég ígérgetett Ferenc József-rendet. Ragyogó arcával s áradzó készséggel tört ki belőle a lelkesedés, mihelyt szóközelre ért:

— Másutt csak hadd legyenek aranyfollú főjegyzők, ilyen demosthenesi polgármestere azonban csak Árokhát városának van az országban.

— Ilyen bájos főorvosnéja pedig még a kapesolt tartományoknak sine. Tulajdonképp miért is nem magát küldi inkább az öreg doktor maga helyett? Egy pillantásától minden beteg folyógyulna.

A törvényszéki elnök felesége — kurjai bírói rangban — megvárta, míg lezajlik az első árada. A polgármester urnak csak egy oldalmozdulatot kellett tennie, hogy elibe kerüljön a fehér méltóságának. Fehér, mert szinte hivalkódva mutogatta tiszta fehér haját, melyet az irigyek nem átalítottak parókának gyanúsítani.

— Más képe lenne a világnak, polgármester ur, — mondá kegyes hangon, — ha mindenki a most hirdett szeretet elveit vallaná. — És vallaná mindenki, azt hiszem, méltóságos asszonyom, ha ilyen környezet hatása alá kerülne, mely az elvének megvalósulása...

E pillanatban a huszár, ki eddig az ajtó őrizte, megrántotta hátulról a polgármester ur mentéjét:

— Jelentem alásan, polgármester ur, már a harmadik embert szalajtkák hazulról ezzel a cédulával. Eddig nem mertem háborgatni...

A polgármester ur mosolygós arca egy pillanatra elhidegült, míg a papírost átvette s futós beesátnaköréssel elfordult, hogy elolvassa. Csak egy ceruzával irt sor állt rajta: *Fiu. El és hatalmas. Az ajtóra ütött.*

A polgármester végigrezent, míg elvasta s nagy feje belevörösödött. Mikor leeresztette a papírost, egy pillanatra a szemé is lecsukódott s a sötétben ki tudja, hova nézett.

Mire fölnyitotta, Bereginé állt előtte, akinek az ura nagyszájú ügyvéd s a függetlenségi párt vezérelnőke volt. Különbösen se szeretne az asszonyt, akinek nem lehetett hízelgni s szerett is volna magára lenni egy perceg, de nem kerülhetett el.

— Milyen kár, hogy szegény Vera nem hallhatta ezeket az édes szókat, hogy épült volna ő is tőlük!

— Tudja nagysád, hogy már hetek óta nem járhat ki, megyek is s megnézem, mit csinál.

— Csak tán nincsen rosszul? — kérdezte az asszony igaz megdöbbenéssel.

— Dehogyan... csak el akarok osonni észrevétlenül s majd visszajövök még a gyűlés folyamán.

A polgármester ur lakása tán két utcányira volt, de azért a híres árokháti négyes az ezüstszerszámmal ott várta a város-háza előtt. Füttyös, szitfős ősi zimankó fogadta odakünn. Osszehuzta magát a bársonmenté, amint a kocsiban helyet foglalt. Most magára volt s megingt lehunytá szeméit. A rövid ut is clegelő volt, hogy átgondolja a kapott értesíté messzehatását. Nagy dolog történt vele.

Tán tíz esztendője sine, hogy az árokháti törvényszékhez aljegyzőnek kinevezték. Nagyon esinos, uri képi gyerek volt, amint hogy ur is volt igazán, garas nélkül ugyan, de ur s ebben mindenképpen elütött az árokháti ősszáz zsíros paraszttól. Hogy a Föti-Kovács Vera udvarlóté egy pár galléros cselekedettel mind kiütötte a nyeregből, hogy a milliomas paraszt-prófányát feleségül kapta, hogy az asszony testvérekét a tüdőorvadás mind elhordta, hogy a törvényszéket odahazvta, hogy

megválasztatta magát polgármesternek, ezt már csak azért, hogy a vörösbőrű bennszülöttek mind kipukkadjanak az irigységtől, — mindez már régen mult dolog.

De egész hosszu idő alatt egy aggodalom volt az élete mégis. Valahányszor a feleségére nézett, becsétt arca, vézna, esontalan jószág volt szegény, a hamar elhalt testvéreké jutottak mindig az eszébe. Neki már több esze volt, mint az apósának meg a sógorának, ő télen Mentonéba, nyáron Gleichenbergbe küldte az asszonyt, de mit ért, ha csak vértelen és becsétt arca maradt mégis! Ha hirtelen megröhanja őt is a tüdőorvadás, az oldalági rokonok egy krajcárát nem hagynak nála. Már tulvan a fiatalág munkabíró évein, a gögös fiatalág bizonyosan kibuktatja a polgármesteri székből s akár kezdje megint az aljegyzőségen.

Az évek folyamán valósággal meggyűlölte ezt a esont-bőr asszonyt, aki nem akart neki örökös adni.

Nagyot sóhajtott. Most már adott. Most már jöhet az oldalág. Diadalmas özesszel nyitott be a nagy köházba.

Bent szobáról-szobára a bába, a dajka, a néni fogadta külön-külön a jóhírről.

A betegszoba ajtajában az orvos fogadta, nem az öreg tisztí főorvos, aki csak parádénak járt a házhoz, hanem fiatal, ügyes doktor, régi egyetemí pajtása a polgármester urnak.

— Fiu?

— Erős, hatalmas, életrelvő! Hanem az anyja...

— Mi van vele?

A doktor vállalt vont.

— Nem tudom, mondá, gyöngö; gyöngöb, mint amennyire oka volna. Mintha letört, mintha összetört volna. Jobban kéne akarnia egy kiesit.

— Bemegyek hozzá.

— Csak gyöngöden bánj vele, László, vigyázza, akarom mondani.

— Akarok!

A nagy fehérségűel, amelyben fekiútt, még fehérebb volt az asszony, aki benne fekiútt. A szemé becsukva, kenderszürke haja a párnába veszte, a sovány, vértelen arca, a szintelen, keskeny ajak, a hervatag kéz mind esupa fehérség.

— Vera! szólott a férj ráhajolva. Az asszony azonban nem emelte föl szemehéját.

— Vera! ismételte az, én szólok, Vera! emeld egy kiesit a fejedet, nézz rám!

Az asszony száraz kezének megmoecant a mutatónújjá, mint valami hiábavaló, nagy erőfeszítésben.

— Nézd, a doktor azt mondja, hogy egy kis akaratra volna szükséged. Nem akarsz jobban lenni?

Igazán nem lehetett tudni, hogy akart e jobban lenni.

— Vera! ismételte a férj s puha, kövéres ujjáival végimsmitotta a veritékes homlokot, az élettelen arcot.

Mintha a puha, meleg érintésre valamelyes élet költözött volna az asszonyba. Egy pillanatra fölvetette a tekintetét s lehunytá megingt.

— A fiamat! suttagta.

A polgármester ur ránézett a doktorra: — Nem fog ártani az izzalom?

A doktor fogta az asszony kezét s az érverét számlálta: — Nem, nem gondolom...

— Mégis, odasugott a férjnek, tán jó lenne a főorvosért elküldeni.

— A kocsit még lemn vár, sugta amuzs hozza el!

A gyereket behozták s az asszony mellé fektették. A megerynett arca mintha jóleső elgededtség ilt volna ki.

A doktor továbbszámlálta az érverést, a polgármester gépiesen fogta a másik kezét a tapogatta rajta az ütőeret.

Egyszerre csak ránézett a doktorra. Az ér örült futamban rohanni kezdett. A polgármester urnak kerekre nyílt egyszerre a tekintete. Hirtelen csak nem érezte többet az érverést. Elsapadt és megfélemedett a haláltól.

— Igen! mondta halkán a doktor s elcjtette a kezét.

A benyilóban a gyerek visított erős, telj

tüdővel s a polgármester szinte szavalt, amint a doktort megszólította:

— Fiu!... Fiu!... Es reám ütött!...

A GYERMEKEK.

I.

Kis Jézus.

Angyalkám lenn a földön
Puttonyt visznek minden jóval,
Üres kézzel, dideregve
Birkózom én, széllel, hóval.

Míg ők fényes palotákban
Unneplik a vig újévet,
En azalatt koldusokkal
Osztom meg az ingecskémet.

II.

Évek jönnek...

Évek jönnek, évek szállnak,
És egyre köt nagyanyó
„Ejnye, ejnye, ni úgy látszik,
Kötni bizony nagyon jó!”

Próbálgatja Lilike,
Kis kezébe illik-e?

Próbálgatja: szemre szem,
Mégse nő meg, lám sosem;
És nem is jó és nem is szép,
Egyet kötne s kettőt lép.
Mért oly nehéz, nagyamám?

„Kicsi lányom, sohse kérdjed,
Megtanítalak rá az évek.
Nem kell ahhoz semmi más,
Csak türelem s nyugalom,
No meg pár kis uroka,
S mindjárt jól megy, angyalom!”

III.

Micunak.

En kicsiny fiacskám,
Edes száju gerlém,
Hogyha jó az éjjel,
Aludj anyád keblén.

Sohse lesz jobb párnád,
Sohse hübb barátod,
Edesebb nyugalmad,
Virágosabb álmod.

IV.

Hova?

Hova sietsz, kicsi lányom?
Mék a temetőbe,
Mi van benn a kosarodba?
Babos keszkenőbe?

Keresztanyám hozta nekem,
Finom almás-réles,
Kiviszem a nagyapónak,
Szegény... talán éhes...

R. Beck Blanka

Különös szerződés.

Ita: Krudy Gyula.

A rakotai menyecskék valamikor épen olyan magyar ajándékai voltak a bécsi udvarnak, mint manapság a pozsonyi zsidók bizott ludja. Minden esztendőben, nagy ünnepek pontosan beálltanak a pozsonyi zsidók a bécsi Burgba. A zsendár a kapuban már esetlenül a nyelvvel, ha megpillantja a cilinderkalapjukat:

— Ma libapocenyét eszünk — gondolja tán magában.

Tovább, mint száz esztendőig így tündözött fel minden virágvasárnapkor egy tucat rakotai menyecske színes vigatója a Burg kapujában. Jöttek, hogy felváltás az esztendő előtt

idejött menyecskéket a mosogatásban, takarításban, meg tán egyébben is.

A pozsonyi apátság levéltárban ma is megvan talán az a szerződés, amelyet a vágmenti Rakota község kötött valamelyik habsburgi királlyal. Talán Mátyás volt, de lehetett Ferdinánd is. Vagy talán éppen Mária Terézia volt, aki nagyon szerette maga körül látni a szép areákat. A rakotai férfiak szabad emberék lettek nem kellett katonáskodniuk még akkor se, ha a király szólította őket hadba; jobbságot nem ismerték. De ennek fejében minden esztendőben kötelesek voltak egy tucat szép, fiatal menyecskét szolgálatba küldeni az udvarba. A szerződés legravaszabb pontja az volt, hogy a menyecskének az indulás napján kellett megesküdni a templomban a választottjukkal, de templomból kijövet — addig, míg az esztendő le nem telt, — egy árva szót sem volt szabad váltani a hités urukkal. Asszonyok voltak tehát, meg nem is voltak asszonyok. Az udvari szokás szerint leányzó nem tehetett belső szolgálatot, csak asszonynak volt szabad belépni a legbensőbb termekbe. Azért kellett a rakotai lányoknak előbb megesküdni, de asszonyokká mégsem lehettek valójában, mert akkor talán nem tudták volna kellőképpen ellátni tisztüket.

Régi nagyuraknak voltak ilyen hőbortos ötleteik. Hisz egyéb dolguk sem volt, mint mindig furcsaságokon törni a fejüket. II. Ferdinándnak egy szelídített vakondokja volt, Rudolf király pedig azt szerette volna, ha valamennyi óra egyformán mutatja az időt a kastélyában; persze élete végéig hiába próbálkozott vele. Hanem a rakotaiak szerződése még se volt bolond dolog. Egy régi tót szólásmondás tartja, hogy a nyitrai asszonyok jó kenyeret sütnék, de akinek kalács kell, csak Rakotára kell menni. Hát ezt persze képtelenek kell értelmezni, mint a legtöbb közmondást. Szépül voltak a rakotai asszonyok, mint az élet, Mosolygó arcú, hamvas vörös haja, ropogós derekú valamennyi. Egy király tán erre járt valamikor és meglátta őket; de meglehet, hogy csak egy hüség udvarmester vadászott erre felé az erdősegekben.

Mentek-mentek a rakotai menyecskék esztendőről-esztendőre Bécs városába. A falu népe a bágyi erdőig elkísérte a hosszú tót szekereket, amelyeket udvari csatlósok vettek körül. Az egynapos férjek busan pillangattak feleségeik után. De hát hiába, ami törvény, az törvény. A királlyal nem jó kikezdeni s ha éppen a rakotai asszonyokat akarja szolgálatának, hát legyen meg a király akarata. Egy esztendő múlva visszahozták őket, a régi királyi szolgálóleányokat ugyanazok a hosszú tót szekerek hozták vissza. De most már nincs kíséret a szekerek körül. Minek is vigyáznának rájuk? Leszolgáltak hüségesen az esztendőjüket, mehetnek haza. A bágyi erdőnél a férjek szerelmesen lesik a kanyargó fehér országutat, amelyen az ő asszonyaik jönnek. A menyecskék is boldogok, szerelmesek. Hiszen van abban valami rendkívüli, hogy olyan emberhez sietnek, akinek még a csókját sem ismerik. Aztán meg az asszonyok nem jöttek vissza üres kézzel. Pénzt, szép ruhát, néha még aranyékszert is kaptak haza hozományuknak. Volt aztán annak a menyecskének nagy dícsérete, aki a legtöbb pénzt hozta haza. Viszont az üres kézzel visszatérőre még a hités ura is görbe szemmel nézett:

— Ugyan érdemes volt neked odamenni, ahonnan még egy kendőt sem hoztál? kérdezték tőle csúfolkodva.

Egy helyre kis menyecske megúván a csipkelődést, pergő nyelvel felelt:

— Bizony többet hoztam én Bécs városából, mint akármelyik. A mirtuskoszorúmat hoztam vissza.

A tótok nagy szemeket meresztettek, mintha eddig azt sem tudták volna, hogy olyan is van a világon. Csak a menyecske férje dörögött hegyesen:

— Hát föld meg a mirtuskoszorúdat vacsorára, mert nagyon éhes vagyok.

Hiába sirt, kosergett az asszony, a csúfolkodásnak nem volt se hossza, se vége. A menyecskének nem is volt nagyobb gondjuk, mint az, hogy szolgálatuk ideje alatt a hozományukat gvarapítsák.

A rakotai bíró, aki esztendőnkint összeállította az asszony-transzportot, olykor nagy zavarban volt. Hiába volt kiadva a parancsolat, hogy az egész esztendőben férjhez senki-nek sem szabad menni, — a tucat nem mindig telet ki virágvasárnapkor. A ravasz bíró aztán úgy segített magán, hogy a tavalyi menyecskék közül egészítette ki a létszámot. Csudálattosképpen ezt a turpisságot mindig észrevették az udvari emberek, pedig nem is volt a menyecskék ortára írva, hogy nem ideiek. S kemény dorgatórium mellett hazaküldték a hibás asszonyokat.

Igy tartott ez száz éven át. A rakotaiak is meg voltak elégedve, meg a szolgálatot adó gazda. A királyok meghaltak, mások ültek trónusokra. Talán már el is felejtették a rakotai szerződést, a menyecskéket se igen alkalmazták már máshol, mint a mosókonyhában, amikor egy katonaviselt nemes ember, bizonyos Remenyik Mátyás lett a bíró Rakotán.

Remenyik uramnak az volt az első dolga, amikor elfoglalta a bírói széket, hogy így szóljon a tótokhoz:

— Nagy bolondok vagytok ti, atyafiak. Van szép erdőtök, elég szántóföldetek, bőven terem itt a krumpji, — az asszonyokat pedig akkor, mikor legszebb, elkülditek magatoktól. Minek, kinek? Bizony nem tudja egyik se köztetek.

A fiatalabb emberek elgondolkoztak a bíró szaván, de az öregek dörögve vágtak közbe:

— Lári-fári. Régi szokás már ez. A leányaink onnan hozzák a hozományukat.

Remenyik Mátyás nem hagyta annyiban a dolgot:

— Azért eudarság mégis, amit tesztek. Amíg én leszek a bíró, nem megy innen asszony Bécsbe.

Ezen aztán nevettek az öregek.

— No, majd le is ütök a fejedet, bíró, — mőndogatták. — Mi az a királynak egyvel több fejet leütetni? Marad még elég az országában.

Remenyik uram kemény ember volt.

— Ott leszek én is, — felelte és virágvasárnapkor a hosszú szekerek nem vittek leányasszonyokat szolgálatra.

Valami udvari ember észrevette a hibát, s a magyarországi dolgokra különben is mindig ez az szemük volt a bécsieknek. Hiszen a rakotai menyecskék se voltak már olyan nagyon hírességgel, mint hajdanában. Máshol is tudtak kalácsok sütni az asszonyok. Azért mégis stafátával hívatták Remenyik Mátyást Bécs városába.

— Mi van a menyecskékkal! — förmedtek rá:

A bíró vállat vont:

— Nem termelt egy se az idén. Vénasszonyokat küldhettek hat szekérral.

— Az öregapádat tett bolonddá Remenyik Mátyás. Három nap alatt itt legyenek az asszonyok, mert baj lesz.

A bíró a vállába huzta a nyakát. Ott járt kelt nagy busan a Burg körül. Honnan vegyen ő menyecskét? Egyet se engedett megesküdni ebben az esztendőben, hogy kijátszsa a szerződést. Azt hitte, hogy ezzel a furfanggal felülkerekedik az irásan.

Amint ott tőnferegna jobbra-balra, egy sovány magas öszes ur jött vele szembe az udvaron:

— Mi bajod van jó ember? — szólította meg Remenyik Mátyást.

A rakotai bíró lekapta a süvegét, aztán térdre vetette magát. Az öreg Ferenc császár állott előtte.

— Kelj fel beszélj, — szólította szívesen a császár.

Remenyik uramnak a barátságos szóra megoldódott a nyelve. Hamarosan elmondotta a rakotai szerződés történetét. A császárnak mindig derültebb lett az arca az elbeszélés alatt, végül hangosan elhevette magát:

— Nagy kópé vagy bíró! Most az egyszerű megbocsútok. Azonban két tucat vitét kell küldened az asszonyok helyett, mert éppen háboruban vagyok a francia császárral. Da asszony ne legyen ám kézte.

— Nem lesz, fölséges ur! — felelt a rakotai bíró.

... S így lett, hogy a rakotai tótok az-

óta mindig katonáskodnak. Az अस्यonyok pedig, miután már rájuk ugy sincs olyan nagy szükség mindig csunyábbak lesznek. Nem tudnak már kalácsot sütni Rakotán.

Az első karácsony.

Az első karácsonyfád, kis fiam,
Kinyílt e bággyadt, téli alkonyon —
Tapsolj neki; az óra elsuhan
S holnap e fa már ócska, cifra lom.

Tapsolj neki; itt minden a tied,
A cifra jóték, az aranydió —
Ringassa el tudatlan, kis szived
Szép aranyzárnyán az illúzió . . .

Csillogó, édes dímkokat aludj,
Hiszen a sok kincs aranyfüst csupán
És nincs a földön semmi sohse ugy,
Hogy ne csalódjunk egy szép est után

Holnap majd te is csodálni fogod,
Hogy mért oly sivár karácsony-esti fád,
Az aranydió mért olyan kopott
S a gyertya fényét mért nem hinti rád?

Holnap játékos magad széttöröd;
Kedves bábud otrombán szertehull —
Holnap kevesebb lesz az örömdöd;
Oh, így lesz, így lesz mulhatatlanul . . .

Holnap . . . De nem, nem! Karácsony este van,
Rádmosolyog a sok aranydió —
Tapsolj neki gond nélkül, kis fiam,
Ne lásd, hogy mindez csak illúzió . . .

Pakots József.

A goromba doktor.

Irlta: Zöldi Márton.

Nevezetes hírességre vergődött Palánkay Menyhért báró főispán kíméletlen, durva modorával. Nem tartottak rossz emberek, de hirtelen haragja elől, aki csak tehetett, óvatosan félreállt. Nagy készlete volt a sértések minden fajtájából s a megyegyűléseken, ha valakit céltáblának választott, szemenszedett maliciákkal puffogtatta tönkre. Egyébként, mint akkoriban mondták, klasszikus képzettségű ember volt, aki homéri jelzőkből is gorombaságokat tudott faragni, ha valakit istenesen elpüfföl-ni készült.

Csak Temessy Arisztid doktorral, a megye főorvosával nem tudott elbánni. Annak még gazdagabb, változatosabb skálája volt a gorombaságokból. Ha a főispán Illászból szedett gunyos jelzőket, a főorvos az Odisszeából csapkodott vissza.

Egy sérelmi vita alkalmával Temessy Arisztid így kezdte beszédét:

— A főispán ur ő méltósága beteges szerénységében Polifémnek, vagyis a legnagyobb kiklopsznak képzeli magát. Innen van, hogy minduntalan beleütődik a feje a józan észbe, hogy a közjogot ne is említsem.

A főispán sem maradt adós s ha mást nem tehetett, rendbüntetéssel sújtotta a méltó ellenfél.

Egyik sem volt kiesinyeskedő természet, de azért a haragot átvitték a gyűlésből az életbe. (Ez etikailag sokkal megnyugtatóbb, mint az a másik, mikor az ellenfelek a fórumon egymás beleibe vágkálnak s kimenet karoufogódzva együtt indulnak ebédelni.)

A feszült viszony a főispán és a főorvos között az idők végtelenségébe húzódott volna bele, ha időközben Palánkay Menyhért főispán megrendült egészsége miatt le nem köszönt volna állásáról.

Sajnálják is, nem is. Vegyesen, mint minden lefűző dignitáriust. Sokan azt mondták, hogy a „megrendült egészség” csak ürügy,

az öreg diszgráciába esett odafent. Ezeket Temessy doktor alaposan letorkolta, magyarul: leszamarazta:

— Ne járjon a szatók . . . aki felfelé diszgráciába esik, az kaphat másodosztályú Lipót-díjat, de nem kaphat első osztályú asztmát. Már pedig az öregről husz lépésnyi távolságból is diagnosztizálni lehet, hogy asztmája van. Nem is könnyű fajta.

Ez, fájdalom, igaz volt. A rosszindulatú nyavalya az utóbbi időben rohamosan támadt a nyugalomba vonult főispánra, ki egyre járta az enyhe éghajlata tengerpartokat s ismét haza jött eskényi birtokára, az ősi kastélyba, hol egyetlen unokája, Honka, ápolta nagy önfeláldozással.

A beteg embert súlyos baja lelkileg is megtörte. A tultengő önértetnek, az elbizakodott durva modornak nyoma sem maradt . . . Csak néha-néha lobbant fel lelkében valami dacosabb érzés. Ha fiáról volt szó, arról a kapzsi emberről, ki egy hírhedt uzozás leányát vette el feleségül . . . a pénzéért.

Palánkay Menyhért már husz év óta nem érintkezett a fiával. Ha találkoztak, úgy köszöntöttek egymásnak, mint az idegenek. Megbillentették a kalapjukat. De azért az unokája mégis eljött nagyapjához, s mikor látta, hogy súlyosabb a baja, ott is maradt.

Egy komor, havas téli napon a beteg ember, ki idejének nagy részét a karosszékekben töltötte, így szól unokájához:

— Régóta foglalkoztat egy gondolat . . . tudod, a beteg emberek bogarai vannak . . . ámbár az a gondolat talán egészelegesebb, mint sok más . . . Nem tudom a fejemből kiverni.

— Mi az, nagyapapa? kérdezte Honka nagy érdeklődéssel.

— Elmondom. Szeretném magamhoz hívatni Temessy doktort s megkérni, hogy vállalkozzék gyógykezelésemre. A dolog nem olyan egyszerű, mint gondolod . . . Évtizedeken át ellenfelek voltunk, haragos ellenfelek, súlyos sértésekkel illetük egymást . . . És mégis, nagy bizalommal van hozzá. Két okból is . . . Először tudom, hogy az idősebb orvosok közül ő az egyedüli, ki lépést tart a tudomány fejlődésével. De más miatt is szeretném magam mellett látni . . .

— Más okból? kérdezte Honka.

— Igen. Töle megtudnám, hogy hányadán vagyok bajommal. Nem mintha ő megmondaná egyenesen, de ősmere a modorát. Ha azt tapasztalnám, hogy nyájas, udvarias, hogy biztat, akkor tudnám, hogy a végét járom . . . Mert az öreg nyilt, egyenes karakter, nem tud alakoskodni. Az alakoskodás az apró, hirtvány emberek erőssége. Értesz, gyermekem?

— Érttem, nagyapapa. Még ma írok neki, holnap itt lesz.

Ugy is történt. Baggel nyolc órákor vídám csöngés jelezte, hogy szán fordult a kastély udvarába. A szánból egy asztrakánkusmés farkas-bundás, torzborz szakállú öreg ur ugrott ki. Temessy doktor volt. Honka a vesztülből fogadta:

— Köszönöm, doktor ur, hogy eljött.

— Kérem, ha nem jövök, elszedik a diplomámat, mehetek országgyűlési képviselőnek . . .

— Tessék egy pillanatra helyet foglalni. Valamit közölni akarok.

— Parancsoljon.

A fiatal, okossemű leány elmondta, hogy nagyapja milyen jelszavakból akarja megtudni állapotát, s hozzátette:

— Azért ártultam el a doktor urnak . . .

— Hogy ne áruljam el magamat. Köszönöm. Vigyázni fogok.

A két régi ellenfél találkozása simán, zökkenés nélkül ment végbe. A báró szívesen, őszintén mosolygott.

— Mégis csak csodálkozott, hogy őnt hívtam . . .

— Nem én. Mi csodálni való van rajta? Itt egy beteg, ott egy doktor, ennyi az egész. . . Aztán meg nem tartanak utolsó doktornak. Előzve vagyok.

— De azok után . . .

— Ej mit, báró ur, csak nem a politikát emlegeti. Hát arra is megmondom a véleményemet. Én a politikai torzalkodást átviszem az életbe, beviszem esetleg a családba, de a beteg átvára nem. Sőt ha ott találán, leön-

teném karbolsavval . . . sterilizálnám. De hát nem dikielőzni jöttünk ide, hanem betegét vizsgálni. Lássuk, hol szorít a csizma. Hogy érzi magát?

— Azt magam sem tudom, sóhajtott a báró.

— Nem érti? Érttem, respektálja az állapotát. No majd megvizsgálom.

A betegvizsgálat jó félórán tartott. A doktor néhol perecekig nyugtatta a szatoshatókpon s észrevételekkel ültette, fektette a beteg. Aztán becsomagolta műszereit. A beteg élénk figyelemmel kísérte az orvos minden mozdulatát, s olvasni akart arcáról, mely azonban nem fejezett ki semmi különösöt. Épp oly nyugodtnak, közömbösnek látszott, mint a vizsgálat előtt. A báró kissé félénk, elfogult hangon vetette fel a kérdést:

— Nos, doktor ur, mi a véleménye?

— Hát bizony, mondotta a doktor a szakállát dörszölgetve, elég cseblő állunk. Előrehaladott, krónikus baj . . . Ha parasztember kérdené, aki jobban emészt a szavakat, azt mondanám: dögrovásban vagyunk. De a báró urnak csak azt mondom, hogy minden lehető el fogunk követni . . . Ez az a nesze semmi fogd meg jól .

A báró szeretett volna valami pozitívet hallani. A hosszú vizsgálat fokozta idegességét. Nem tudott ellentálni, hogy meg ne kérdezze: — Mégis, meddig vihetem?

Az öreg orvos indulatosan rántotta meg a vállát, s megismételte a kérdést:

— Meddig viheti? Ameddig lehet, báró ur, azontul semmiesetre . . . Aki ennél egyéb prognózist állapít meg a báró urnak, az earlatán, szélbánós . . . Ilvesmire én nem adom a fejem, nagyom szürke hozzá. Isten önnel, majd adok a kisasszonynak utbaigazítást a szellőztetés és az ételrend iránt . . . De proféciaiba nem megyünk bele. Majd bizony, hogy kinevessem.

— Ki nevessem? kérdezte a báró csodálkozva.

— No igen. Tegyük fel, hogy három esztendő adnék a báró urnak . . . Tegyük fel, hogy én négy év múlva eltalálnék hunyini az Urban . . . A báró ur esetleg előjönne a temetésemre, talán koszort is küldene . . . Aztán mikor hazajönne a temetéséről, jól kiköbögné magát, s némi megindulással mondaná: a vén számár, jó ember volt, de rossz proféta . . . Ilyenekbe nem megyek bele . . . Ajánlom magamat!

Azontul mindennap eljött a nagy gondal, körültekintéssel adagolta a gorombaságokat, úgy mint a vezedelmes mérgeket, melyeknél egy milligrammnyi eltérés is okozhat komplikációt. Az egyik látogatás alkalmával, mikor csak ketten voltak a teremben, a báró ismét a prognózist erőltette.

— Tudja, kedves doktor ur, fontos érdek kívánja, hogy megtudjam, kibírom-e a tavaszig?

A doktor brüszken válaszolt:

— Mondtam már, hogy nem dolgozunk kalendáriumra.

— Mégis, a végrendeletet akarom megváltoztatni . . .

A doktor felpattant:

Elhöz nekem semmi közöm, miattam hagyhatja a vagyonát akár a zsidóhitközségre. Abban nem ártom magam.

— Csak azt akartam megkérdezni, hogy bemehetek-e a városba a közgyűlésre?

— Ebben a csuf, eszattok időben? Semmiesetre . . . Hivassa ide a közgyűzöt . . . Annak bikaüdeje van. Ne forszirozza a komplikációt. Jön az magától is, kéretlenül . . .

Ez a jóslata sokkal hamarabb bevált, mint maga hitte. Éjfélkor a báró húszerja verte fel a doktort.

— Nagyon rosszul van a méltóságos ur . . . A doktor negyedóra múlva ott állott a beteg ágyánál, ki épp akkor esett át egy nagy hulladási rohamon. Ajka kék, szeme fénytelen volt. A doktor maga is megijedt. Félórán tartott, míg a roham tünetei valamelyest enyhültek. Az öreg doktor valószínű erőszakot tett a felkén, hogy kissé zémbes legyen. De tudta, hogy szükség van rá. Mielőtt távozott, így szólt:

— Ilyenek vagyunk, gyávák, ijedősek . . .

Ezért kár volt engem felzaklatni. Ezek a roha-

mok vele járnak a bajjal... Ezt ki kell állani...
Ajánlom magamat.

Kiűnn a következőket mondotta Plonkákak:

— Nem megyek haza, mert félek, hogy a roham gyorsan ismétlődni fog... Nagyon félek... Lent befűtötök a vesztibülben és várok... Rögtön tessék hívni, mihielyt a roham ismétlődik.

Alig egy negyed óra múlva szaladtak érte.

— Tessék jönni, kérem.

Mikor a doktor a beteg ágyához lépett, annak melle iszonyuan zihált a kapkodott levegő után. A doktor gyorsan kivitotta az ablakok sietett vissza a beteghez. Már bele is fogott egy apró gorombaságba... D torkán akadt a szó... a bárót a roham megölte.

A doktor ott állt merően, összefont karokkal az ágy előtt.

— Így, mondotta, vége a komédiának... a halottakkal beszélni lehet beszélni... Szegény ember, jobb volt előbb... Ezt szoktuk mondani, mikor más valaki a súlyos beteg... Nagyon objektívek tudunk lenni másokkal szemben...

Aztán intett Plonkának, hogy térdeljen le és imádkozzék... A fiatal lány riadt szemekkel nézte, hogy a goromba doktorokak szörös arcán vastag könnyesepp pereg végig...

Törpekirály.

Gyerekkoromban be sokat neveltem

Törpekirály bókó történelén,

Ki a Tündérkirály lányát szerette

S kiért országát elhagyá szegény...

Meni, mendegáll, eléri Tündérszigetre,

Telérdepelt a trónnak szomszáján

És szólt: „Elhagyom érte a hazánkat,

Ó légy enyém, te szép királyleány!”

S felett a leány: Szemem mosolygók-kék ég,

Aranyhajam tündöklő napsugár...

Te törpe vagy és rút vagy, mint a ördög!

Tündérkirály lányja jobb sorsra vár...

El! Valamerő Hagyd itt e szigetet!

Egy törpe, csúf lány, az való nekéd!...

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

zást megszokott: és természetesen találta, hogy férje — mint odahaza atya — minden egyéb érdek háttérbe szorításával, gondoskodják az ő kívánságai teljesüléséről.

A férfi, gondallal, pénzbeli zavarokkal küzködve, tehetsége fejlődését, érvényesülését félve, keserüséggel érezte, hogy ez az asszony az ő törekvéseit, mélyebb vágyait nem érti: zsörtölődő és igazságtalan lett vele szemben.

Kipattanok, egymásba ütözköztek az érdekek. — És a két ember, kit forró érzékek és rajongó képzelet sóvárgása vezetett egymás karjaiba: lappangó, kétségbeesetten fojtogatott, de mind dacosabban felezissenző haraggal tekintett egymásra...

— In a férfi örök átka: a nő! — zugolódt az egyik, ha nem is szóval, de öntudatos, létezését brutálisan valló gondolattal. — Pillanatnyi gyönyörökért az életünket fizeték!

Az asszony, ki ura szeméből kiolvasta sőtét tőprenkedését, szédülő, tántorogva kapott szívéhez: — Ez hát az ő szerelme? Az a nagy, — a büvös? ... Csak önmagát imádjá. Lázadó kletkékkel áldoz más oltáron. — Itélete kemény s taloskat követel. Oh, de ha nem szeret; miért hívott, esalogatot magához!

És míg kiesnyes szomorúságok: — sértett hiúság, anyagi javak nélkülözése — apró, de hegyes tövissekkel összverézték finnyás kényes bőrét: szive keserű könnyeivel élvezett fűdőt siratott, édes reménytelenül sejtelmek alig fedték s immár porbahullott virágait.

Fájdalmas, szinte beteges vágyódással visszakiváncozott az ő derült egü, dallal telt hazájába, puha és nyugodalmas otthonába, ahol mitsem tapasztalt az élet ridegségéből...

S ki tudja? Távolsgai eszményiesítő ködéből nem-e bontakozott, ideális körvonallakkal, mindenekelőtt egy hívó alak... Valakié —: ki mellett ő egyik bünsöz közönyvel, dörén elhaladt; s kinek túrnula karja, sóvárogna ajka, — mint hajdan: most is...

Es hiszen szkitottak volna egymással, le rázza terhes bilincsek nyugtét. — S a mult hőlepte hantján állva: talán enyhült kedélyvel, mély melankóliával intett volna egyik a másiknak — örök búsu előtt — kérést és szelid bocsánatot.

Csakhogé e multat megsemmisíteni, eltemetni nem lehetett: mert ez a mult akkor már megalkotta, ami ezer szállal a jelenhez és a jövőhez fűzte. — Megszületett a gyermek. És kis bölcsője mellett a szülők, kik korántsem tartoztak a lelkiismeretlenek, az akadályokat letiprók életrevaló fajtájához: átérték a sors könyörtelen következzességét, — a kötelességet, mely rájuk hárukt.

Am noha esakhamar nemcsak a kötelesség, hanem növekedő gyengéd ragaszkodás fűzte mindkettőjüket a kis Beátához: egymástól keserves küzködés között, mindjobban elszakadtak a szülők; mindjobban megértették, hogy e gyermekért — lemondva szabadságukról —: ök in, lemondanak minden gyönyöről, melyet az élettől még várhatnak.

Es ez az érzés olyan bánatoságot tetto íránta való szeretetüket. Dédöletésükbe keaj nem vegyült...

S esodálatos! A kis Beáta, ki szép, sugárzó szemü és okos mosolygásu — de sápadt, esendes, törekény testalkatu gyermek volt: mintha megérezné a viszonyok nyomását. A könyekkel és sóhajokkal telített légköréből — fojtó köd gyanánt — kiváló nagy szomorúság mintha átsűrödne a piciny baba ébredő kedélyébe: mintha a hideg és éles szavak, a hosszú, komor és dacos hallgatások, az ismétlődő kibékülések fárads és hazug mozdulatai, melyek esetről-esetre mélyebbitették a szakadást szülei között, mintha mind e keserves, bántó dolgok ideje előtt megérintették, fájó rezgésbe hozták volna idegzetét...

Szomorú, koravén komolyságu és megfigyelő gyermek lett, ki már 4—5 éves korában esendesen félresoplygott és reszketve egy sötét sarokba bujt, ha szülei között jelenet folyt.

Mohó érdeklődéssel hallgatta, ha anyja, ki hangulatán uralkodni nem tudott, forró vágyódással beszélt neki arról a gyönyörű, világos és napsugaras vidékről, hol ő boldog gyermekéveit élte, hol ragyogással, dallal és

pajkos kedvvel örültek a gondtalan, meleg es derült kedélyü emberek...

A kis Beáta hat évnél tovább nem időzött e világon, melynek keserveiből sokat megsejthetett gyermeklelkének esodás szenijével.

Am ugy történt, hogy gyermek, már lázasan, a betegsög esinjával vézna kis testében: a fal mellett csiizalpulva — mint már anyiszor — végighallgatott egy viharos párbeszédet, mely közben anyja — mint már anynyiszor — zokogva szólt:

— Erészsz hát haza! ugysem tudom, miképpen türom melletted ezt a rideg életet!

— Erészszendek én! — szólt vissza keserüen, maró gunnyal a férfi. — Mennyivel jobb is volna ugy nekem! — Hiába mégis! Jól tudod: a gyermeked veled el nem bocsájtom...

Beáta halálós betegsége abban az éjszakában tört ki, ijesztő erővel.

Egy világos perében forró kezeszkéjével magához vonta az anya fejét:

— Meg fogok halni anyuskám, ugy-e! Mosolygó, fényes angyalok leszek... És akkor te mehetél — abba a gyönyörű országba, boldog házába, ahova ugy akarnál... Apuslómak is jobb lesz ugy — tudom...

Az anya, összerázkódva, elfuló lélekzettel hajolt föléje és kezével lezúrta a szelid, kegyetlen kis ajkakat. — S a esendes, titokzatos és fenyegető esenddel megléte szoba homályából egy halvány férfiare meredt torzultan, rémülettel táguló szemekkel, a haldokló gyermek felé...

Beáta halála után valami felette különösnek tetsző dolog történt. — A szülők, ahegylyett, hogy drága áron visszanyert szabadságukat félve, váltak volna: együtt maradtak.

A közös veszteségért — mely, ugy érezték titkos, fojtott gyötrellemmel telő pillanatokban: összefüggött meghasonlásukkal — nem egymást vádolták, nem, kiki önmagát; s egyik a másikat szelid meleg érzéssel vigasztalta.

Es mintha ujra szikrára kapna, fellebbanna a lohadt szenvedély...

Második gyermekük a kis boldogultra nem hasonlított. Piros-pozsgás, nevető, robusztus egésszével megáldott fieska volt.

A szülők közt — még e gyermek születése előtt — az előbbi viszálykodás, meghasonlás ujra bállott.

Másképpen alig is történhetett; hiszen a minden egebet félreszorító fájdalom hullámvérésének esillaputásával ismét a hajdani külső körülmények hatottak a hajdani emberekre.

Mégsem egészen. Valamiképpen megváltottak ök, az emberek. Nyilvánulni kezdett „Magszokás“ üdvösnek vallott, titáni vágyat szilbasztó hatalma.

Es lassan, rejtett gépezettel, de lankadatlanul örlő napok egymásutánja célhoz vezetett. Megfört, magában összeomlott, a szenvedéshez szükséges erő. — Az ölethez törődtek mindketten. A férfi művészi, az asszony szerelmi vágyódása megosapant. — A férfi hajdan megvetett, eselő sikerekben keresett kárpótlást. Az asszony léha, a veszély határát óvat érintő flirt élvezetében.

Utjába éppen nem vetődött merészebb esábitó: s így hü maradt. A pénzszüke által, okozott perlekedéseket aljasítóknak többé nem érezték. A férfi dacosan védte munkája bérét, amig lehetett. Az asszony ezen nem sopánkodott: feltéve, hogy — civódás árán bár — de megkapta, mire szüksége volt.

Akközben még két gyermekük született: fiu mindkettő.

E három gyermek közül egyik sem volt olyan természetü, mint Beáta. — Keményebb izomzatukról mintha lepattanna, ami Beáta lelkeig hatolt.

— Ne perlekedjétek, nem illik! szóltak pajkoskodva szüleiknek és mentek játékaik után.

E fiukat is végtelen gyengésséggel, aldozatkészséggel szerették az apa s az anya: szinte csak ő velük szemben érvényesült, ami jóság, nemesség volt a szülőkben.

De egyéb mély örömkök hijján ugyszólván vetőlködve törték magukak gyermekeik vi-

Emberek élete.

— Vázlat. —

Írta: Mira.

A férfi íróember volt; tehetséges; de szegény szülők gyermeke; és nem azok közül való, kiket a küzelem acosít, kikben a duzzadó erőt megfeszíti a szükségszülte, dacos akarát.

Az ő finomszájú, érzékeny szervezetének puha, simogató kezek érintése kellett volna, dus színek és tiszta hangok körűtte egybeolvadó harmonijára. A durva elemekkel való surlódás alatt vonaglottak idegjei, a kényeszeredett munka, — a robot, szilbasztotta a lelkét.

A felesége messzi, napsugaras, pazarul áldott vidékről jött hozzá, az ő hüvöslebb, fukarabb honába. — Azért jött, mert szerette; és mert szerelemről még senki sem beszélt neki oly forró és egyuttal halk, titokzatos és illetáthatottá szóval, mint ez az ember.

Kényeztetett, becézett gyermek volt, Szépségért bódolatot akart, mint lánykorában, most is; kényelmet, szép ruhákat és szórakod-

szonzeretete után: tulzásba vitték a dédelgetést; a könyveztetést.

A fiúk inkább anyjukra, mint atyjukra hasonlítottak: alkataban, hajlamokban, pezsgő életkedvükkel és anyagiasabb életfelfogásukkal; ám ifjúkori érzelmességét, szeretet utáni szenvedélyes sóvárgását nem örökölték.

Erőszakos, tuljózan és felette önző emberek lettek.

Szárnyat bontva, csakhamar elszakadtak a szülői házról. — Lajostól, Imrétől, — Hamburgból, Londonból, — sokszor hónapokig nem érkezett levél. — Emil, kiben atyja dísvágya strébereskedése transzponálódott: mint fontoskodó, „elökölő körökben pártfogolt” professzor haladt szédítő magasság felé. S ekközben persze hogy visszapillantásra nem érkezett.

Derült őszi alkonyaton, csendes szobában együtt ültek az apa s az anya. — Az ég kék volt, meleg, rózsás árnyalatokkal, a nyitott ablakon betóduló levegő enyhe, üde. — Mégis volt valami a színekben, a levegő illatában, ami megéreztetete — vagy csupán a tudásból ment át az érzésbe? — hogy odakünn hervad a pompa, szikkad az erő. — S ilyenkor is, nemesak tavasz lázában, vágygyal, sóvárgással telik a szív: ám nem bódítja büvös sejtetem. Mintegy reszkető, könnyed érintésre megrezegnek a hangok: s halk méla hangok kelnek — hosszúra nyulnak, mélyebbé válnak: fájtó keserűség hatja át őket.

Hosszu hallgatás után szólalt az asszony:

— Tudod-e, milyen nap van ma?

— Szerda, válaszolt egykedvűen a férfi.

— Nem dolgozott: pihent. Most kevés volt a gondja. De mindég fáradtnak mondta magát: noha testi bajról, gyengeségről nem panaszkodhatott.

— Nem úgy gondolom. A kis Beáta halála napjának évfordulója van ma.

A férfi nem felelt. Homályban ült s így arcát nem láthatta tisztán az asszony. Előrehajolt — látni szeretete volna . . .

Ugyan, ugyan. Miért is . . . ? Eltűnődött, azon töprengött: vajjon mi leli? Miért lepi el mintegy az ablakon feléje szállva, sűrű, hulló fátyolként ráborulva; rég, rég, uera érzett nagy szomorúság . . . És vajjon miként történhetett, hogy ő most sókni fog: arról, amittől a szíve szorul — — néki, urának! Kivel másról beszélni nem szokott, mint a nap kiesi-nyes eseményeiről s közös határozást megkívánáló ügyekről! — —

— Istenem! kezdte fojtott, lassu hangon. — Huszonöt éve annak. Hosszu évek. Mi minden is történt azóta. . . .

A férfi alakja megrezent, Igen. Az asszony tisztán látta, nem volt káprázat. — Felkelt, az ablakhoz lépett és kihajolt. Kíváratva visszafordult feléje és kihajolt. Sokkal halványabb volt az arca, mint rendszeren; szemében nyugtalan fény lobogott.

— Sok történt, ismételte révedezve. — Három gyermeket hoztunk a világra. Ő érettség lemondunk és törődünk. Amig elhagytak. — Nincs tovább. Im: éltünk.

Csendesen mondta; a hangja nem volt oly tompa, olyan hideg lemondással teli, mint ő akarta: gonyos keserűség is rezgett benne.

A kis Beátára emlékszel-e? — folytatta suttogva az asszony, miközben könnyű borzongással érezte a varázst, melynek hatalma alatt állnak mindketten, mely mintegy kivetkötetve őket mostani lényükből, rég pihenő idegeket megrezentve: szívükben idegennek tetsző érzést kelt, ajkukon szót, melynek ejtésér. — mialatt ejtik — ámulnak ők maguk . . .

— Emlékezel? Oh akkor még küzködünk . . . S ő reánk nézett, sugárzó szeme komoly, titokzatos tekintetével . . . En szomorú jószágos angyalom — Édes kis szentem! — — Utolsó öntudatos szavaira emlékszel-e?

De ez már halkán szállt, mint a lehellet. A férfi mégis meghallotta.

— Érettünk halt meg, bólintotta lassan.

— Ő félreállt. Hogy boldogok lehessünk — — Odakünn foszladoztak a derült, tiszta és nyugodt színek: kődös, borús szürkeség szállt köztük. — Ám a távolban egyesültek újra, lassan mélyebb színeké tömörültek. — A

nagy folyamán tul mintha egy hosszú vörös sávba forna a nap sóvárgó bucsusökja . . .

A sötét szobában egymásmellett — — mindegyikük mégis oly egyedül — ült a két ember, aki együtt járta az életet és együtt fogja járni ezentúl is, halálig.

Már nem szóltak. — Az asszony sírt, halk zokogással. — A férfi, fejét kezébe hajtva, rejtette, hogy szeméből lassan aláprege- nek, remegő arcára a nagy, nehéz esőpek . . .

Beátát sírat lke?

A szeretett, de rég porladó gyermekét csupán, kinek kis alakja eszményesült, de el is mosódott az idő ködében?

— Nem más! Nem-e azt, ami bernük volt, élt, forrott, — hajdan: mikor Beáta élt, — s amiért meghalt?

Nem a fényugarat, mely az élet ragyogó magaslataivól lelkükbe villant, forró érzést keltve — lett légyen az vágy, remény, — lázadás?

Nem-e azért fakadtak, virághullató őszi alkonyon, fáradt szívből keserű könnyeik: hogy akkor, régen, mikor még előttük volt az élet, mikor mindegyikük előtt híva hívogalva tündökölt a boldogság sugaras útja: hogy akkor hiába halt meg, hiába állt félre a kis Beáta . . . .

Megosztott bánat.

*Vadon hajléka, rejtett kis tanya
Bús panaszokról bár ne hallana,
De ha sejti, ő tudja csak s ne más
Mirel keserg itt sok szivedobbanás.*

*Mert féltetl ltkát is két jó barát
Egymásnak könnyítésül adja át.
S mihelyt fájdalom ekként egyesül,
Nem hordják terhét többé egyedül.*

Szabó Sándor.

A novellathéma.

Írta: Szilágyi Jenő.

Hálsan köszönet a vizsgálóbíróknak, hogy engedelmével tintát és tollat adtak nekem. Vágyódtam rá, jobban, mint a kenyérre, mert irémlernek éppoly alapszüksége az írás, mint másnak az evés. Irni, akármit, akár a lelkeimről leszakadó, összefüggés nélkül való mondatokat. Csak irni. Erre vágyódtam. Hogy lássam a picit, görbevonulu, egymásba ömlő betűimet, amint sorokká, majd meg oldalakká dagadnak. Most, hogy beteljesült a vágyam és reszketve tartom kezemben a tollat, úgy érzem, mintha minden betű megannyi fekete könnyecsepp lenne, amely a lelkeimről perog le a papírra.

Most még nem tudom, hogy miről fogok írni. Egyelőre teljesen mindegy. Leírom a mondataimat, mert minden mondatom egy-egy sóhajítás. Lehelet, hogy mindjárt félre is teszem ezt a haszon- ulan darabka papíros és belekezek egy hazug történetbe, amit másnak a lelkében élek át. Erre a gondolatra elfog a kétség, mint mindig, amikor irodalmi munkába kezdek. Nem, most nincs hozzá erőm. Most magamról kell írnom. Magamról és — magamnak.

Két nap óta, mióta itt ülök a börtönben, minden gondolatomban és minden érzésemben én magam élek. Hiszen ez természetes is. Magam sem értem még egészen a dolgot és ez az oka, hogy a vizsgálóbíró előtt annyit ostobaságot beszéltem. Ne nézzenek örülnek, de ne is higgyenek el mindent, amit ott mondtam. Még egyszer át akarom élni gondolatban a tegnapielőtti gyötrelmes éjszakát és megpróbálom, hátha le tudom írni az eseményeit. És ha jól írom le, akkor megmutatom a vizsgálóbíróknak a vallomást. Annak higgyen. Írásban jobban meg lehet érteni az embert. Csodálom is, hogy az emberek nem írósan közlik egymással minden fontos mondanivalójukat.

Ne igyekezzenek kibetűzni azt a neihány sort, amelyet itt keresztülhuztam. Megfelelkeztem róla, hogy gondolkodnom kell és azt hittem, elég, ha

leírom a gondolataimat. Hiszen senki sem tudja azt, ami énkem annyira természetes, hogy az írásomban keresztülhuztam rajta: szeretek egy lányt, aki tiszta, mint a gondolat, és szép, mint az álom. Szeretem és ő is szeret. És könyve fordítik minden vágyam és minden érzésem. Értsek meg: nem a célt küzdök, mert — mondom — szeret, azzal a tiszta, légi szerellemmel, amelyre a szíve meggyilni képes, hanem magammal küzdök, a cél — miatt. A feleségem lesz, abban a pillanatban, amelyben én akarom, — de vajjon akarjam-e?

Ne vessenek ki, mert ostoba vagyok. „Persze, hogy boldoggá kell lennem” — mondom az egyik pillanatban, de a másikon már letorkolom magam: „Nem szabad öt boldogtalanná tenned!” Egyszer az én legsajátabb énem lázadozik, másszor meg az a másik énem, melynek csak másokért van joga élni. Vajjon melyiket pusztítsam ki magamból?

Bohém vagyok, a szónak abban az értelmében, amely senkivel szemben sem foszt meg a tisztességemről. — csakis éppen a feleségemmel szemben. Talán előggé megmagyarázom, ha azt mondom, hogy az életem bizonytalan és nyughatatlan, — mindegyik a másikkól következik — és hogy másképpen nem is tudok élni. Tisztességes és becsületes életet adnék a feleségemnek, — de bizonytalan, hogy tisztességes és becsületes lesz és is, hogy meddig lesz egyáltalában élet? És azt sem tudom, vajjon tisztességesnek fogja-e ő tartani? Az én gondolatom föl tud emelkedni a legmagasabb tisztaságba, — de le is tud szállani a legmátyás-gesebb piszokba. Bizto:an tudom, hogy az egyik napon a legjobb férj lennék, a másikon pedig a legbeestelenebb állat. Az ő gondolatai nem tudnak leszállni, de föl sem tudnak emelkedni, mert azok mindig tiszták. Nos, hát mi lenne a vége? Mi lenne a vége? Ő felemelne olykor magához, — szután én rántanám le magamhoz. Ez pedig nagy baj lenne. Mert nehéz, nagyon nehéz a magasságbán élni, — de lehetetlen, ha csak egyetlen egyszer is leszállunk onnét.

Tegnapelőtt este, amikor öt és az anyját hazakísértem és elváltam tőlük, gyötörni kezdtek a gondolatok és ideges lettem. Vasárnap volt és a vasárnap amugyis idegessé tesz. Nem szeretem a munka esőndjét és a mulatság lármáját. A kettő együtt: — ez, ez az én életem. Haza akartam menni, de félttem a csendtől, a forró, gyilkos, borzasztó csendtől. Bementem egy kávéházba, ahol fülledt volt a levegő, az uszkáló füst csipete a szememet, a zenekar lármásan, harsogva játszott és az emberek hangja éles volt, mint a varju károgása. Izgatottá tett a láрма és kifutottam az utcára. Gyönyörű, meleg júliusi éjszaka volt és a délutáni meleg esőtől alig főliskádt föld édes, buja csökököt lehet. Fákat kerestem, szerelmesen suttogó, komoly, fekete fákat, melyeknek szeszélyes vonalai félelmetesen és fenségesen rajzolódnak a csillagos égre. Kimentem a Városligetbe, leültem egy terelvényes fa alá, melynek bőgőát lombja között, a picit hlykakon keresztül néztem a holdat. Csönd volt, tiszta, áhítatos, könnyű esőnd. Sokáig ültem ott és gondolkodtam. Emlékszem, a gondolataim tiszták és nemesek voltak. Egyszerre durva röhögéssel, karongva ment el mellettem egy szerelmes pár. Fölriadtam és ettől kezdve minden bokorban és minden padon szerelmes párokat kerestem. Vagy talán nem is kerestem. Sok volt ott, nagyon sok . . . És most már nem bírtam szabadulni tőlük. Akármerre mentem, mindenütt találkoztam velük. És nem tudtam megvárni az elfordulni tőlük. Meg tudtam érteni a durvaságukat és irigyeltem őket . . .

Lementem a tó partjára, ahol senki sem járt. A hold elült az égről és csak a tó partján égett néhány lámpa. Kitágult szemmel, szinte sóhajtozva néztem a tavat és körülöttem a fák sötét lombkoszoruját. Szép volt a tó, gyönyörű szép, amint a rá- sikkó halvány fényben pikkelyezve táncoltak apró hullámai. És a partján égő lámpák fénye hosszán, melyen nyult bele a vízbe és a fénynyálabb egy nő és vastagodott, amint arrább mentem, mintha a víz alól megannyi tündérpalato sózná felém sugarait. Sokáig járkáltam a tó partján és a lelkeim ismét tiszta és könnyű lett. És egyszerre elaludt egy lámpa. Elottották. Ugy éreztem, mintha va-

laki rán ütött volna. Eszembe jutott, hogy éjféli van és a lámpát egy ember oltotta el. Eszembe jutott a könyörtelen, a beestelen élet és éles, fizikai fájdalom érzetem. Nincsnek tündérpáloták, nincs szépség és nincs tisztaság. Minden hazugság, vagy: — minden valóság...

Visszajöttem a városba és egész éjszaka gyötörde jártam az utcákat. Most már sehol, egyetlen pillanatra sem nyugodtam meg. De boldogság közben megszületett bennem a döntő elhatározás. Most már tisztában voltam azzal, hogy nem szabad feleségül vennem. Nem tudtam szabadulni az érzéstől, amely akkor támadt föl bennem, mikor a tó partján elaludt a lámpa. És úgy rémlett, hogy én oltogtam a lámpákat, melyeknek fénye egy hő-tiszta, gyönyörű leány lelkében tükröződik vissza.

Nem éreztem fájdalmat, amikor beláttam, hogy nem vagyok hozzá méltó, de az önmagammal való megelégedés sem ágaskodott bennem. Beletörődtem abba, hogy szenvedni fogok — hiszen eddig is csupa csöndes, jajtalan szenvedés volt az életem.

Teljesen fölkerekedett bennem az a veszedelmes, másik ember, aki észli bennem az életet; most már szinte kívülről néztem önmagamot, objektumná lettem: — novellahéna. Érdekesnek láttam a saját magam tragédiáját. Csak befejezést kellett hozzá csinálnom. Mert az én tragédiámnak nincs még befejezése. Folytatása az élet, meg mindaz a szenvedés, ami még vár rám. Az íráshoz azonban valami csettán, erős befejezést akartam kidolgozni.

Fáradtan, megnehezedett tagokkal jártam a néptelen, szürke utcákon. Az éjszaka fenséges és illattal teli sötétsége eltűnt, de még nem tűnt föl a hajnal napsugaras, vidám mosolya. Gondolkodni, ezútkor jártam. Kettőn voltunk: én magam — és a belőlem támadt novellahős. És egyre távolodtunk egymástól. Ő egyre közeledett a megoldás felé és mennél kevésbé olvadtam össze vele, annál inkább az enyém lett... Képzeltben előalakult, akinek az életét nem én élem át, hanem bennem a művész, azzal a szubjektivitással amely gyötörést és egyben boldogságot okoz. A novellám hőse megtalálta a megoldást. Elhatározta, hogy valami bünt követ el, olyat, amely az írott törvények értelmében is méltatlanná teszi szerelmese kezére. Az a tisztességtelen, amely kavarogni kezdett benne, rávette, hogy büntre vedelje. Az alkotó művész így magyarázta a hős elhatározását: Tegy valamit, kövess el valamit, hogy beestelené válj, mert akkor tisztességesnek kell maradnod! Vagy a felsőleges ez vajjon egy törtönviselt embernek? És még egy más argumentum: ha gyilkolsz, rabolsz, vagy más bünt követés el, amelyet nem magyarázhatsz azzal, hogy kénytelen voltál elkövetni és amely ellettében áll a törvények szerint büntelen multaddal: szerelmesed magyarázni fogja a tetteidet, talán öröklően tart, sajnálni fog és megsárig. Míg ha egyszerűen félreállsz az utjából és lesz hozzá erőd, hogy soha állj többé elébe — nevezik a nevén — ha megsárigod: szerelmesed meg fog vetni, el fog átkozni és azt fogja mondani, hogy beestelen vagy. Meg fogja átkozni benned az egész férfinet és kielenné válik a lelke. Kövess el valamit, kövess el valamit!

Hajnalodott. A köröten jártam. A hősöm történének befejezésén gondolkodtam és egyszerre megláttam a tulsó oldalon egy bukuzóletet, melynek csak az ajtaján volt lehuzva a vasrács. Ime, önként kínálkozott a befejezés. Csaknem boldogan mentem át a másik oldalra. Fáradt voltam az éjszakai csatangolástól, de ebben a pillanatban nem éreztem a fáradtságot. Mohón, minden részét apróra megfigyelve néztem az üzletet. A kirakat belüli nyitva volt és be lehetett látni. Fényes, tiszta márványasztalok, hatalmas pénzeszekrények voltak az üzletben. Az asztalokon papírok heverték. A kirakatban pedig néhány papír és aranypénz, meg egy zsinóron, az blaküveg mellett, néhány sorsjegyet. Meg volt a megoldás: E hősöm beveri az ablakot és be akar mászni az üzletbe. Tettenérik, mert hiszen világos reggel van és a széles utcán emberek járnak, akik lefogják. Elérte a célját: törtönbe hurcolják.

A nap a nyitott kirakatra tüzőt és fényben csillogott a vastag tükrözőt és ragyogott a fatü-

lakban heverő néhány pénzdarab. Kétoldalt a kirakat mellett fekete üvegtáblákon aranybetűk csillogtak. Nem tudom, miért a fekete posztóra rajzolt aranyozott betűk magukhoz vontatták a tekintetemet. A kirakatot nem is láttam. A napsugarak játszottak a betűkkel, kidomborították és cirógatták őket. Ragyogtak, mintha lánggal égőnek. Ide-oda jártam a cimtábla előtt, hol jobbról, hol meg balról néztem a betűket. Ugy éreztem, hogy ezzel szebb dolgot még sohasem láttam. A betűk táncoltak és kacagtak. És egyszerre a kirakat üvegére esett a tekintetem. A sorsjegyeket és a pénzdarabokat nem is láttam, mert az üvegről vastag, szikrázó fénynyaláb sugárzott felém. Mintha egy második nap támadt volna az üvegen, amely pazarul szórja a sugarait. Hirtelen az ablakhoz léptem és — tisztán láttam, hogy mit tesznek — a szíjjelszóró sugarak középpontjába csaptam az öklömmel. Iszonyatos, boldog, kéjes érzés szállt föl a lelkemből és ráztam, egyre ráztam az öklömet, amelyről vastag csöppekben ömlött a vér.

Valaki megfogott hátulról. Hirtelen szembefordultam vele, éreztem, hogy kimeresztet a szememet és összevesorított a fogamat. Azt csak itt tudtam meg, hogy kacagtam is... Akkor csak egy éles, rettentően éles hang vijjogott a fülemben...

Elmondottam a cselekedetemet és annak egész igaz történetét. Az az egy bizonyos, hogy örült nem vagyok. Nyugodtam, izgalom nélkül gondoltam végig azt a kegyetlen éjszakát. És most is nyugodt vagyok. Azt is tudom, hogy rabolni nem akartam. Egész éjszakai kóborlásom között egyetlen egyszer sem jutott eszembe a pénz és ott, abban a pillanatban sem gondoltam rá. Nagyon is összeolvadtam a belőlem támadt növellahőssel és én követtem el azt a bünt, amelyet ő kerestett. Ebben az eseményben én magam voltam a titokzatos erőket mozgató isten. A novellám hősnék szántam ezt a sorsot és ime, magamnak jutott. Bizonyára jól is van ez így...

A keringő.

— Sully Prudhomme. —

Selyem és gáz között, mi kép!
Sok halvány pár borongva lép;
Most sarkon fordul... Rong a pálló
S szemük féltánya a lehajló,
Égi csillárba bannal épp...
Bretagneban a szikla, az jut az eszembe,
Hol szökken a hábra hab... szüntelenül.
Egyforma az örvény... Mormota felette
Halk raja ül...

Gyöngéden szel a lány zene;
Mintha szerelmet zongena...
Hangjára szárnyat ölt a lélek...
Szökik ököre itt az élet;
De a porc visszatér vele...
Bretagneban a szikla, az jut az eszembe,
Hol szökken a hábra hab... szüntelenül.
Egyforma az örvény... Mormota felette
Halk raja ül...

Az ifju boldog és remél;
A zsenig lány szerelme mély...
S megnyílik ajkuk halk epedve
Az édes és jutó igenre...
S egy ököra vágnak, mely nem ül...
Bretagneban a szikla, az jut az eszembe,
Hol szökken a hábra hab... szüntelenül.
Egyforma az örvény... Mormota felette
Halk raja ül...

A lánc eméget... a zene ócs;
A sápadt fény csak kanyar néz...
Sir a tükör, lomoly fakarja,
Ellőt a párok forgatja
És minden mély sötétbe rész...
... Bretagneban a szikla, az jut az eszembe,
Hol szökken a hábra hab... szüntelenül.
Egyforma az örvény... Mormota felette
Halk raja ül...

Rudnai Győző.

Magyar királyi államvasutak
igazgatósága.
118035 — C. I.

Hirdetmény.

Oszták magyar vasuti kötelek Arad Piltura elszá-molóhely bevonása fenti kötelek díjazásába, függék és rovatolási díjtételeibe.

Díjazási uton való érvényesítés legkésőbb azazban 1905. évi december hó végeig fenti kötelek díjazásába, függék és rovatolási díjtételeibe Arad Piltura elszá-molóhely bevonat.

Nevezett elszá-moló helyiél való forgalomban ugyanazon díjtételek alkalmaztatnak, amelyek fenti kötelekben Arad állomással való forgalomban fennállanak.

Ennek következtében az idézett díjazásokban, stb. Arad állomás megnevezése után — és Arad-Poltura — hozzájegyzendő.

A m. kir. államvasutak helyi díjazás II. részéhez tartozó II. pótlék 8 oldalán foglalt, Arad-Poltura-ra érvényben levő forgalmi korlátozások az oszták-magyar vasuti kötelek díjazására nézve is mérvadóknak tekintetnek.

Budapest 1904. december havában.
A magyar királyi államvasutak igazgatósága a részes vasutak nevében is.

(Utánuymás nem díjazatik.)

Magyar királyi államvasutak
igazgatósága.

ad. 231857. szám. — C. II.

Hirdetmény.

Morva-Szilésia köszönforgalom Gácsország és Bukovinával.

1905. január 1-ével a fenti forgalomban az 1901. évi május 1-től érvényes kivételés díjazás és annak 1-3 pótléka helyébe egy új II. rész díjazás lép élebe.

Ezen új díjazás a részes vasutaknál megszerezhető.

A magyar kis államvasutak igazgatósága a részes vasutak nevében is.

(Utánuymás nem díjazatik.)

Magyar királyi államvasutak.
210092 — 904. számhoz.

Hirdetmény.

A székely vasutak Mádéfalva állomásától a tervezett Gyergyó-Szent-Miklós állomáson túl levő 473+65 szelvényig terjedő a Mádéfalva állomás mellett levő 6-szeketű sírvet együttes mintegy 475 km hosszban kitépitendő vasútvonalon létesítendő s alább megnevezett munkákra és teljesítményekre nyilvános versenytárgyalást hirdetünk.

A munkák és teljesítmények a következők: Az összes föld- és sziklamunkák; a vízmentesítő és cseuzások ellen biztosító munkák; az ültetvények, a burkolatok, fonások és védőművek, a támasztó és beléfalak, az utépitmények és az alagut összes munkái; továbbá a hidak és átvezetők alapozási és falazási, valamint vasbeton munkái, a műtárgyak vaszerkezeteire elhelyezendő faalkotórészek, a 20 m. nyílásig terjedő pálya-műtárgyak és bármily nyílású egyéb műtárgyak vaszerkezete; a felépitményi anyagoknak, valamint a kavicságyas műtárgyak vasalkotórészeinek Mádéfalva állomásról a felhasználási helyekre való szállítása, a felépitményi keret- és bekeveselése; az épületek, a vízbeszerzésre szükséges, helyenkint a pálya állagán kívül eső létesítmények, végre a pályabeosztás és elzárás előállítása.

Az ajánlatok alapján szolgáltartatottak és iratok, a vonal mentén végzett talajkutató munkák, a szállítást, valamint a munka végrehajtására vonatkozó feltételeket, továbbá a szerződés tervezetét, az ajánlati mintát, és a pályázati feltételeket a magyar királyi államvasutak építési szakosztályában (Budapest, VI., Teréz-körút 56. sz. I. em.) reggel 9 óráig déli 12 óráig lehet megtekinteni.

Az ajánlatok benyújtásához megkiván ajánlati mintát, a pályázati feltételeket, a szerződés-tervezetet, a kitöltetlen árjegyzéket és költségzámítást a magyar királyi államvasutak igazgatóság központi tervtárában (Teréz-körút 56. sz. földszint) lehet megvenni.

Ajánlatok csak a felsorolt összes munkákra és teljesítményekre együttesen lehet tenni és az ajánlatokat legkésőbb 1905. évi január hó 25-ik napjának déli 12 órájáig kell benyújtani a magyar királyi államvasutak igazgatósága építési és pályafenntartási főosztályán (VI., Teréz-körút 56. sz. II. em.)

Az ajánlat benyújtását megelőzőleg, de legkésőbb 1905. évi január hó 24-ik napjának déli 12 órájáig 114.000 kor., szóval megszáztizennykézron bannüpfénzt kell letenni a magyar királyi államvasutak központi főpénztáránál (VI., Andrássy-ut 75. sz. földszint).

Budapestben, 1904. évi december hóban.
A magyar királyi államvasutak igazgatósága.

(Utánuymás nem díjazatik.)

Kivánja Ön, hogy családja egészséges legyen???

Akkor vigyázzon az ivóvíz használatára!!!

Egészségtelen ivóvíz ártalmasabb, mint romlott étel!!!

A járványok és fertőző betegségek legtöbbjének kilenczven százalékát az egészségtelen ivóvíz okozza!!!

De az ásványvizek kiválasztásánál is legyen óvatos és kérdezze meg orvosát!!!

Ne igyék gyógyvizet asztali víz helyett, ha nem beteg és ha egészséges akar maradni!!!

Mert a gyógyviz tulsok ásványtartalma hátráltatja az emésztést, károsítja a vérképzést és cachexiát hoz létre!!!

De nagy baj, hogy még mindenféle asztali vizet is hoznak forgalomba és elnevezik ásvány- vagy forrásvíznek, habár nem igaz!!!

Az ilyen kétes vállalatok közönséges vezetékvizet, vagy mocsaras talajvizet töltenek és az üvegek, a töltőgépek, az üvegzárok stb. tisztátalan kezelése is okozhat fertőző betegségeket!!!

Az ilyen kétes vállalatokat a hatóságok gyakran megbírságozzák ugyan, de sajnos, ez nem jut nyilvánosságra és ezen homályos vállalatok folytatják üzemeiket!!!

Ezért kérdezze meg orvosát, hogy melyik asztali víz a legmegbízhatóbb és legegészségesebb???

Azt hisszük, minden orvos csak a természetes hydrocarbonatos forrás ásvány-

Ha valahol Kristály ásványvizet nak helyette, utasítsa erélyesen vissza!!! közül a legismeretesebbek: „kifogyott“, szállítani“, vagy „ez a másik víz is olyan jó“, kép, mert a kifogások alaptalanok és nem a fogyasztó érdekében kínálják a selejtebb árut!!!

Kristály ásványvizet fogja ajánlani, mely víz és szénsavval van telítve!!!

hozat és nem adnak, hanem mást kínál-

És ha kifogást mondanak, melyek vagy „nem küldtek“, vagy „nem győzik akkor az olyan helyről maradjon el vég-

akkor az olyan helyről maradjon el vég-

Nincsen város a földön, ahol a Kristály ásványvíz oly olcsó volna, mint Budapesten. Délamerikában 1 p. peso (K. 2.20), Délafrikában 1 sh. 6 d., (K. 1.90), Déloroszországban 56 kopek (K. 1.40), Budapesten csak 20 fillér az ára egy nagy üvegnek!!!

A Kristály ásványvíz a st.-louisi világhiállításon a legmagasabb díjjal, a Grand Prix-val lett kitüntetve!!!

A Kristály ásványvíznek van azonkívül számos első díja. A bécsi főudvarmesteri gazdasági hivatal dicsérő nyilatkozatot adott, a Pápa Ö Szentségének házi-orvosa elismerésben részesítette, sok uralkodó udvartartásában fogyasztják, ezernél több kiváló orvos, tanár és vegyész ajánlják!!!

A Kristály ásványvízben igen nagy a szénsavtartalom, de a kinek az sok, nyissa fel egy nappal előbb az üveget; a szabad szénsav elillan és az ásványvíz kellemes savanyu ízű marad. Tiszta helyen a levegő érintkezése nem árt a víznek!!!

A világon a legtöbb egészségügyi tankönyvben a Kristályforrás ásványvíz van elismerve mint a legtisztább és legegészségesebb asztali ásvány-ivóvíz!!!

Szt.-Lukácsfürdői Kristályforrás Kutvállalat Budapesten.

Polgari iskolai magánvizsgálatra, javítóvizsgákra, érettségire előkészítő tanfolyamokra... "Mégintanulók tanfolyama" Dembinsky-u. 23.

Bámulatra méltó! 600 ezer darab csak 1.95.

Egy gyönyörű aranyozott 36 oráni óra... 1.95. Egy gyönyörű aranyozott 36 oráni óra... 1.95.

S. URBACH Krakau Nr. 73/A. Nem vesztésed estén a pénz megőrzésedért.

Elsőrendű Singer varrógépeket melyek leállított, szigorúan az eredeti gyári árakon szállítunk... 6 és 10 koronás részlete 6 évi jótállással, vidékre is bárhol.

Láng Jakab fia varrógép nagyraiktára Bpest, József-körút 41. Baross-tér 4. sz. Nagy árjegyzék ingyen!!

Nagy jövedelmet biztosít magának (mel'él-foglalkozásánál is), a ki elköveti bank-részvényszereség részére sorozategyek előadással foglalkozókat... BUDAPEST, Főpostafő 21. szám.

Figyelem! 3 forint 90 kr-ért szeleküldök postán utóvét melletti 1 kg. finom zöldséget... Budapest, X., Bolgár-utca 20. sz.

500 koronát székelt annak, aki kezbe szedte... Budapest, X., Bolgár-utca 20. sz.

KÖLTÖZKÖDÉSEKET vezetett és hajón, az Átrakodás és csomogolás megkezdésénél... Budapest, V., Arany János-u. 34.

Hol biztosíthatjuk legkedvezőbb feltételek mellett életünket?

Ott, hol a biztosítási intézmény egész hasznát a biztosítottak látják, vagyis szövetkezetnél.

Az egyetlen tisztán élet- és járadék-biztosítással foglalkozó magyar szövetkezet a

MAGYAR ÉLET- ÉS JÁRADÉK BIZTOSÍTÓ-INTÉZET

mint szövetkezet

Budapest, V. kerület, Akadémia-utca 3. szám.

A szövetkezet kormányzó testületének elnöke gróf Széchényi Aladár. Igazgatóság: br. Rudnyánszky József elnök, Dénes Tibor, Forrai Miklós, gyömrői Gyömrői Anré, gr. Török József, Vargha Sándor vezérigazg.

Az intézet az életbiztosítás összes nemzeti műveit jutányos díjak és méltányos feltételek mellett... Ajánlja különösen a halálesete szülő biztosítást a család elátására...

Azonkívül a földbirtokos osztály igényeinek kielégítésére felvette üzletkörébe a jelzálogbiztosítást... Ezen biztosítás célja s eredménye az, hogy a jelzálog kölcsönrel terhelt birtok a tulajdonos halálával tehermentesen kerül az utódok kezébe.

Díjak mérsékeltek. A tiszta haszon 70%-a a biztosítottaké.

Tájékoztatókat és egyéb felvilágosítást mindenkinek készségesen ad az Intézet igazgatósága Budapest, V. ker., Akadémia-utca 3. szám.

KRAUSZ HENRIK és Társai varrogegyáriaktára Budapest, IX., Fereny-körút 7.

Logikalmassabb áracsónyi és újvi ajándék egy varrogep... Képes árjegyzék ingyen.

Szabadalmakat készkötő és értékesítő az összes államokban

Weisz Sándor hitelt szabadalmi ügyvivő Budapest, VI., Váci-körút 31.

O'csó cseh ágytoll! 5 kilo új fesszött K. 9.00... Budapest, V., Arany János-u. 34.

Magyar királyi államasutak Üzletvezetőség Szegeden. ad 37622 számhoz.

Pályázati hirdetmény.

A magyar királyi államasutak szegedi üzletvezetősége nyilvános ajánlati tárgyalást hirdet a bajmoki felvételi épületen eszközözendő átalakítási a kibővítési munkák végrehajtása iránt.

Az ajánlatok legkésőbb 1903 évi január hó 15-én déli 12 óráig nyújtandók be az üzletvezetőség titkárságánál.

Az ajánlatok 1 koronás, az ajánlat mellékletei inkvnt 30 filléres bélyegrel ellátva lepecsételve követező felirattal nyújtandók be: Ajánlat a hajmoki épület bővítésére.

Az ajánlat benyújtását megelőző napon vagyis 1903 évi január hó 14-én déli 12 óráig 400 kor. azaz Négyzszáz korona O. é. bántatpénz teendő le a szegedi üzletvezetőség gyűjtőpénztáránaál akár készpénzben akár állami betétekre alkalmas s értékpapirokban. A bántatpénzről szóló letéti jegy az ajánlatához nem csatolandó.

Az értékpapírok legutóbb jegyzett árfolyam szerint számítanak de névértékben felül jegyzett árfolyam szerint számítanak de névértékben felül számításra nem vétendők.

Csak idejökörök beérkezett ajánlatok szolgáltatnak a tárgyalás alapjául.

Szeged 1904 évi december hóban.

Az üzletvezetőség. (Tánnnyomás nem díjaztatik.)

"Oreg ember nem vén ember"

akkor, ha a legérmevesebb tanárok által kipróbált "LYDOL" amerikai tablettákat használja... Budapest, Fővám-tér 6. szám

KI AKAR egyéves önkéntes LENNI? Mindenki tudja, kik az elírt iskolákat nem végzők... Budapest, V. kerület, Akadémia-utca 3. szám.

Nincsen betegség házánaál, ha meghozatja a híres Király-balzsamot, a balzsamot királyi, mely minden betegség ellen egyedül biztos szer és minden régi hely is azonnal meggyógyít... Budapest, V. kerület, Akadémia-utca 3. szám.

Most jelent meg! Endrödi Sándor költeményei. Első népszerű kiadás, mely a poéta összes munkásságának színe-javát foglalja magában... Budapest, VI., Andrassy-ut 10. szám.

Valódi Roskopf-aranydnuble Savonnet-Anker-Remontoár... Spiering József Wien, I., Postgasse 2-19.

SZIGETILAJOS UTODAI Héjj Imre és Stiasny János Budapest, VIII., Múzeum-körút 10.

Megkezdődött a karácsonyi nagyvásár az odcso bevásárlási forrásnál. 1 szennel blouz díszes 1 ft 15 kr. 1 gummi év szines vagy fekete 49 kr. Budapest, V. kerület, Akadémia-utca 3. szám.

DUNÁNTULI RÖZMŰVELŐDÉSI
SORSJEGY

1284 nyeremény értéke

60.000 korona.

1 főnyeremény 30.000 korona ért.

2 főnyeremény 10.000 korona ért.

1 drb ára 1 kor. 11 drb ára 10 kor.

Huzás 1905 márczius hó 11-én.

Kapható mindenütt és a Cultur-egylet Irodájában, Rökk Szilárd-utca 2.

Vidékre viszonteladók kerestetnek.

Kiszereti

a gyöngéd, szeplős nékhull, szíva, arca, puha, sima bőre és rózsás arcbőrt? Az mosakodjék napoként, az ismert medikát

Bergmann-féle Lillomtej-szappannal

(Vedőjegy: 2 bányász.)
v. Bergmann & Co.,
Drezda és Tetschen a/B
Török József gyógyszerár, VII. Király-utca 12.,
dr. L. Egger v. Váci-körút 17.
Molnár és Moser droguéria V. Korona-utca,
Lux Mihály droguériájában, Múzeum-körút 7.
Nerada Nándor droguéria, IV. Kossuth Lajos-utca, valamint a legtöbb gyógyszerárban és illatszertekereskedésben

1000

és

1000

ember!!

atal és öreg, káros visszanyert erejét és egészségét Dr. Müller fotószorvos világhírű jónak elismert regenerációs készítményének. Kiváltságos bizonyítottan szem-szerek az idegrendszerrel, ifjúkori bűnök és kicsapongások következtében előállt idegzsibbanás, magorlás, a szemek és labak ideges reszketése, parinszaló-bajok, hátréltatás, féltelomozás, kedélylehangoltság, ideges fejája, migrán, kiváltságos pedig fertőt gyengeség (impotencia) és minden ebből folyó gyengeségi állapotban. A gyógyítás már rövid idő alatt beáll a dr. Müller fotószorvos-féle regenerációs készítmények átvételében. Ára kímélté orvosi használati tisztaságú együtt kor. 6.20, postán 70 fillérrel több, portó nélkül, azonosítól ajánlatok a dr. Müller fotószorvos-féle injekciózó és labdacsook, melyek a huzgósd minden kifolyását (kankó) fertőtalanít, mint nőknél (fehér-folyás) pár nap alatt gyógyítják. Ára kímélté orvosi utasítás-sal Nr. 1 új bajokra kor. 3.20, Nr. 2 régi folyásra kor. 5.-postán 70 fillérrel több, portó nélkül. — Csak valódi, a bécsi Dr. György gyógyszerárban való készítmények kerendők.

Főraktár BUDAPESTEN

TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerárban

Király-utca 12. sz. és Andrássy-ut 26. szám.

ÉRDEKES KÖNYVTÁR

A VILÁG LEGOLCSÓBB FOLYÓIRATA.

Előfizetési ára egészévre 2 kor. Félévre 1 kor.

Elbeszéléseket és novellákat közöl legkiválóbb írónk (Mikszáth Kálmán, Eötvös Károly, Gárdonyi, Tóth Béla, Beniczkyne stb.) tollából.

„REJTVE NYILÁG“

állandó ingyen mellékletének mindenik megfejtője, kivétel nélkül, könyvjutalmat nyer. Mutatványfüzet ingyen.

Czím:

„ÉRDEKES KÖNYVTÁR“

kiadóhivatala

Budapest, V. ker., Kálmán-utca 2. sz.

Nagy butoreladás

készpénz és hitelre

DÓSA KÁLMÁN BUDAPEST, KEREPESI-UT 28. (félelelet).

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

ERDÉLYI

MŰTERME

IV. ker., Újvilág-utca 2. szám (a Kossuth Lajos-utca sarkán).

Platinképek, aquarell- és olajfestmények művészi kivitelben bármely kis fénykép után.

Vidéki megrendelések a legnagyobb gondtal eszközöltetnek.

Fényképfelvételek minden időben.

**MAGYAR FÉM- ÉS * *
* * LÁMPAÁRU-GYÁR
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Budapest—Kőbánya**

Villamos és légszeszcillárok.
Petroleum-lámpák minden czelra.
Fém- és diszmű-tárgyak.
Valódi Királyolaj
biztonsági petroleum.

Raktárak Budapesten:
II., Szilágyi Dezső-utca 3-4.
V., Gizella-tér 1. szám.
VI., Teréz-körút és Király-utca sarkán.
VIII., Üllői-ut 12. Kálmán-tér sarkán.
X., Jászberényi-ut.

Raktárak vidéken:
POZSONY: Lőrinczkapu-utca
K. LOZSVAR: Mátyás király-tér.
DEBRECZEN: Simonyfy-utca 1.

TEKINTSE MEG VAGY KÉRJEN INGYEN ARJEGYZEKET!
Magyarország legnagyobb
Svájci óra- és ékszerárúházból

ahol minden igényeknek megfelelő órák, ékszerek gyári árban kaphatók. — 6 évi jótállás.

Csak egy próbavásárlás kéréti.
KLEINBERGER MÓR ÉKSZERÉSZ ÉS ÓRÁS
BPEST, VII., Erzsébet-körút 50/a.
ROYAL SZALLODDÁVAL SZEMBEN. KÉPES NAGY ARJEGYZÉK INGYEN ÉS BÉRMINTVE.

GRAND PRIX — PARISI VILÁGKIÁLLÍTÁS 1900.

KWIZDA FERENCZ JÁNOS

cs. és kir. osztrák-magyar, román királyi és bolgar fejedelmi udvari szállító.

Körtületi gyógyszerész KORNEUBURG, Bécs mellett.
KWIZDA-féle korneuburgi marha-táppor

Étréni szarvak, szarvasmarhák és juhok részére. 50 év óta a legtöbb istállóban használatban etvágytalanság, rossz emésztés-nél, a tej javítására s a tejolás fokozására.

1 doboz ára K. 1.40, 1/2 doboz 70 filler.

Csakis ezen védjeggyel valódi. — **Képes árjegyzék ingyen.** Főraktár: **Török József gyógyszerész.** Budapest, VI. ker., Károly-utca 12. és Andrássy-ut. 26.

Gayallér óra extra lapos
kiváló díszes kivitelben első rendű Anker szerkezettel.

Nickel fedellel 10 kor. Acél fedellel fok. ózd. 12 kor. Ezüst fedellel 20 kor. Aranyfedellel belső aranykőpennyel 30 kor. Aranyfedellel látható járással belső aranykőpennyel 40 kor. A jelenkor legkiválóbb órája 3 évi irásbeli jótállással.

Egyedüli elárúlatás
Uhren Fabriks-Niederlage által
JOH. ZIWNY
Wien, XV., Mariahilfergürtel 37 N.

28 frt Singer varrógépek
legújabb záró szerkezettel 6 évi jótállással, összes hozzá való készlettel. — Keveset használt igen jó karban 3 évi jótállással 14 frtért. Utánvet mellett szállít csakis

STAMM J. varrógép gyári raktár
Budapest, VIII., József-körút 40.

Először Európában! **Szenzációs eredmények!**

A természetnek egyik csodája
az „IPE” kaliforniai hajnövesztő-gumó oly szenzációs hajnövesztő-szer, amilyen Európában még nem volt. Minden gyermek képes egy csomag „IPE-GUMÓ”-ból két liter „IPE-HAJVIZ”-et ünnagi elkészíteni, amelynek gyors eredményt mindenképp megkap. Más egysejti használat után háromszor olyan félték lenni a haj. Haja sokszor szélt meg. Hajnövesztő megőrösödik. A fejkopra eltűnik. Minden világhozza küldünk 1 nagy csomag „IPE-GUMÓ”-t 2 frtért, felsomagot 1 frtért (az összes elvezetésen kétszeresen, vagy levezetelyekben való beállítás ellenében, vagy utána). Saját érdekében áll egy új csomag valódi „IPE-GUMÓ”-t azonnal megrendelni. Különböző kész IPE-HAJVIZET is küldünk szét levegekben nagyság szerint, 2 frt. 50 kr., 1 frt. 50 kr., vagy 1 frt. Tesek ezen hirdetésre ügyelni mert ritkán jelenik meg, és sziveskedjék a következő címre ügyelni:
Erster amerikanischer Parfümerie-Palast „OJA”
Wien, I., Goldschmidgasse 10.

OJA-Csodaszappan. Európában legelőször. Igen nagy 50 kr. Európában legelőször. Igen nagy 50 kr. Európában legelőször. Igen nagy 50 kr.

RIORET peruviai szappangyökér, eltávolítja jótállás legújabb és leghíresebb szappan. **Eredeti csomag ára 2 frt. 50 kr.** Mintacsomag 1 frt.

Amerikai körömfényező OJA. a körömpék szon-szeri főnyit ad, amely 8 napon túl eltar. 1 adag ára 1 frt., — 1/2 adag 50 kr.

INCARNAT. felszínrehozó. Nem arcfesték! 1 adag ára 1 frt., — 1/2 adag 50 kr.

TONSOL. szenzációs amerikai borotváló-Cream, több szon-szerrel szembeállítva, hirtelen hat! **TONSOL** a legelőször szakált is megújítja a borotválás utáni kellemes teszi. Szépség, antiszeptikus. Nélkülsőhatóan a magas klórus, a tisztító valamint minden intelligens ember részére. — Meglepo eredményt kezeseg. Egy nagy üvegtelgy **TONSOL** ára 1 frt.

mexikói földje
TEROL

Dr. Desta
szennzőtisztos főfedezés a szon-szer- és kör-ápolás körül.

TEROL a legelőször és legelőször teszi a kezekt. **TEROL** nélkülözhetetlen hölgyeknek és férfiaknak, orvosoknak is tisztelnek. **TEROL** jótállás mellett eltávolítja a komedonokat, pörögőszőrt, vörösséget, szepők szét. 1 eredeti csomag (1/2 font) dr. Desta-féle mexikói föld **TEROL** ára 35 kr. (Postabélyegben való beállítás ellenében) 3 csomag **TEROL** 1 frt.

A nevettől szerk szepőkötés vagy az őszeg előzetes-beállítás vagy utána való tisztítás szon-szer (terebélyegek beállítás ellenében) naponta minden világhozza küldő az

Erster amerikanische Parfümerie-Palast „OJA” által,
Wien, I., Goldschmidgasse 10.
Budapestben kapható: **Török József** gyógyszerészárúháza Király-utca.

ELERHETETLEN árban és minőségben az én

Varrógépem

Singer K 40.—, Bingschiff K 78 —-tól feljebb.

GEORG HERBST, csak Wien, VI., Mariahilferstrasse 1. d.

Gépészek.

Kazánfüst vizsgára előkészítő könyv 70 fill., lokomobil- és eszlopépítők 1.50 kor., az összes stábilgépéről 2.50 kor. Eszlopépítők kézikönyve csavarművelés-utánutalás 2 kor. Villamosági kató telefon, villamos csengő szerelés és kezeléséről stb. ára 3 korona. **Gépész** a magyarországi gépészek legkiválóbb lapja, mely a gépészeknek oktatója s ingyenes helyközvetítője. Megjelenik havonként kétszer, ára negyedeve egy korona, egész évre 3.00 fill. Magyar gépészek és géptulajdonosok 1905 évre szóló zsebnaptára érdeklésző tartalommal gépészeknek nélkülözhetetlen csinos vászonkönyvben 2 kor., porto 35 fillér. A **Gépész** kiadóhivatala Budapest, VIII. ker. Mária Terézia-tér 15/a.

Valódi ezüst készlet,

mely tartalmaz finoman viesselt és ezírszart ezüst-íron, ezüst-sz varrógép, és ezüst tollkast finom tokban. Mind a 3 darab valódi ezüst, fémjelvez. Egy keszletnek az ára tokkal együtt

frt 4.50
JOSEF SPIERING, Wien, I., Poststrasse 2/a.

ILONA-BRIKET!
Új magyar tüzelőanyag! Mosterséges kétóanyag nekül. Szagtalan és salakmentes. **Gróf Witzleben-Aldoborn-féle ipartelepek Várpalota.**

ÁRAK
100 kilogr. — — — 3 K. 60
500 darab — — — 5 kor.
1000 — — — — — 10 —

Vezérképviselő Budapesten **ZOLTÁN IMRE, Lipót-körút 24.**
Telefon: 41-85.

Csodás és biztos hatása
arcztisztító és szépitőszerek,
melyek nemcsak hazánkban, hanem az egész világon közkedveltségnek örvendenek a

KRIEGER-féle

AKÁCZIA -Grème 2 K.
-Puder 1 K.
-Szappan 1 K.

Pár nap alatt eltávolít szepőköt, májfoltot mitesszort stb. Biztos, hogy nem ártalmas, hanem fiatalítja, szé- píti az arcot. Kapható a

„KORONA-gyógyszertárban”
Budapest, VIII., Kálmán-tér. (Baross-u. sark.)
Postai szétküldés naponta.

REGENY

Detektiv-kisasszony.

Irtá: OLD SLEUTH.

(17)

— Az ördög vigye el! Kicsoda maga?
 — A francia szobaleány!
 — Asszony, azt mondom, hogy ön nem közönséges halandó — de rossz játékba kezdett.
 — Azt hittem, hogy ön átlát játékomon, jegeztesse meg a nő gunyosan.
 A férfi nem ügyelt a gunyra, hanem így folytatta:
 — Önt megfizetik ezért a játékért! No hát mondok valamit: én adok önnek ötezer dollárt készpénzben, ha felmondja a szolgálatot annak a férfinak, aki felbőrejt.
 — Ez már aztán értelmes és tiszta beszéd.
 — En aztán és érthetően akarok önnel beszélni önnel.
 — Akkor engedje meg, hogy előbb én is hasonlóan beszélhessek önnel.
 — Mit akar ezzel mondani?
 — Vezessen ahhoz a kocsihoz, mely oda künn vár reám, és jelölje meg nekem ezt a helyet és órát, ahol és amikor találkozhatom önnel.
 — Ez nem változtat semmit az ön ajánlatomon.
 — Az ön mostani magatartása nem tetszik nekem, úgy találom, hogy egy kissé nagyon is kategorikus.
 Az álarcos ember egy darabig hallgatott, de aztán így szólt:
 — Ön engem arra kényszerít, hogy erőszakhoz folyamodom!
 — Jobbnak vélném, ha nem ragadtatná el magát, és nem folyamodnék erőszakossághoz.
 — Most utoljára mondom! elfogadja ajánlatomat!
 — Nem, és ismét nem, maga gazember!
 — Akkor majd kiereszkülsz beleegyezésért, erre esküszöm!
 — Ha megtudja tenni, akkor tegye meg!
 Az álarcos ur nagy erős férfi volt. Egy ugrással a leány mellett termett, és megfogta mind a két kezét.
 A viaskodás elkezdődött.
 Az álarcos férfi egyszerre nagyot nyögött, az erős férfi nem bírta legyőzni a gyenge leányt.
 Végre sápadtan és erőlenül hullott le a földre.
 A leány eleresztette, aztán kivett egy zsebkendőt zsebéből, benedvesítette valami folyadékkal és a selymekendőt a férfi orra elé tartotta. Szemei lecsukódtak és oly mereven fekiúdt ott, mintha meghalt volna.
 A leány a legnagyobb hidegvérrrel kiment a szobából és lement a lépcsőn.
 A lépcsőház csak gyengén volt megvilágítva — lassan haladt le a lépcsőkön és a ház minden részét pontosan megnézte.
 De a mint kinyitotta a kapu ajtaját, egy férfi utját állotta.
 — Megálljon! Önnek nem szabad kimenni, kiáltotta!
 — De akarok!
 — Mit fog uram ehhez szólani?
 — Ő megmondta nekem, hogy mit mondjak önnek.
 — És mit kell mondania?
 — Semmit, csak ezt! és a bátor leány, a férfi arcra elé tartotta a zsebkendőt.
 A férfi egy kiáltással a földre esett. Csolet kaote a kapun át kilépett a szabadba és a kocsihoz ment, amely még mindig a kert előtt állott.
 — Itt van? — kérdezte a kocsiától.
 — Igenis asszonyom!
 — Jól van. Vigyen a városba. De ha megint elárul, akkor vigyázzon magára, mert keservesen meg találja banni. Amit ennek a háznak tulajdonosa fizetett magának ezért az utért, azt megárt

hatja. Erről többet nem beszéltek. De ha még egyszer vállalkozik ilyen dolgokra, akkor aztán majd nagyon ásonak fogja találni azt a levest, amit főzött magának.

— Vigyázzon asszonyom! Ugy veszem észre, hogy az a férfi, ki ezt az utamat megfizette, hazudott!

— Hát mi mindent beszélt?

— Hogy ön a felesége és hogy egy kis kaland után jár, melylyel azonban nem törődik komolyan. Én semmi rosszat nem gondolva, azt hittem, hogy csak egy kis tréffáról van szó.

— Fizetett magának?

— Igenis asszonyom!

— Jól van, hát induljon. Vigyen arra a helyre, ahol először szálltam be kocsijába.

— Parancsára asszonyom! Bizhat bennem, azt elhiheti!

A kocsi elhajtott. A kapu előtt álló férfi öt perc múlva magához tört és felszaladt a lépcsőn abba a szobába, hol az álarcos férfi még mindig élettelenül feküdt a földön. Nemsokára ő is felébredt, őt erősebb alátöréssel kábította el a bájos leány, mint a kapu előtt álló őrt.

A szolgáló segített urának, levette álarcát és egyszerre látható lett Cameron halálsápadt arca.

— Oh, uram kiáltotta ijedten, talán meggyilkolták?

— Nem, nem hiszen látod, hogy élek. Hol van az az asszony!

— Elment uram!

— Elment?

— Igen uram!

— És miért engedte?

— Majdnem agyonütött engem is! Tudja uram, hogy mit sejtetek?

— Nos mit?

— Azt hiszem az illető egyáltalán nem volt nőszemély!

— Hát mi? — kérdezte Mr. Cameron, mialatt a keze fején lévő sebet vizsgálta.

— Férfi volt!

— Bolondság! Nő volt és minden poklokra esküszöm, hogy én még találkozom vele! A legközelebbi alkalommal tudni fogom aztán, hogy miként bánják el vele!

Mr. Cameron látta, hogy csukloján nagyon erősen fel van a bőr horzsolva, de ezzel nem sokat törődött.

TIZENHATODIK FEJEZET.

Sötét gyanu.

Mialatt a fentebb leírt jelenet lejátszódott, Mrs. Cameron azon töprengett, hogy vajjon hová tűnhetett el a titokzatos francia leány.

A szobaleány csomag nélkül jött hozzá és bárhogyan is kutatót Mrs. Cameron, nem talált semmi gyanusát a szobában.

Az egyetlen gyanus körülmény csak az volt, hogy a leány nem volt ott.

— No, no kisasszonykám, ha holnap is távollétével fog tűndökölni, akkor majd megtudom az igazságot, bizza csak reám a dolgot. És ha egyáltalában nem találja vissza jönni? gondolta a hölgy és félhalkan így szólt:

— A gonosz teremtetés még egy sor írást sem hagyott hátra. Azt hiszem bolonddá tett és egész egyszerűen minden szó nélkül elment.

Mrs. Cameron lefeküdt és másnap reggel a szokott időben a kis francia leány beállított a szobába.

— Nos kisasszony, ön nagyon bátor, hogy merésztelt újra elm kerülni?

A kis szobaleány fejét rázta és francziául azt mondta:

— Asszonyom, elfelejti, hogy én nem értek angolul.

— Nem ért, haha! Én nagyon jól tudom, hogy ért! Nagyon jól megérti amit mondok. Tegnap este elment hazulról! Mondja meg, hogy hol az ördögbe volt. Tudni akarom.

A leány némán állott előtte.

— Jobban tudné, ha felelné. Ért maga egész jól!

A leány csak nem felelt.

— Azt mondom neked, te bozorkány, kiáltotta Mrs. Cameron dühösen, hogy téged Mr. Cameron bérlet fel, hogy kiküldjön minden léptemet. Ezt ő már maga is bevallotta.

A leány még mindig nem felelt.

A Mrs. Cameron kiugrott az ágyból és a leány segített neki az öltözésnél.

Mintán megitta kávéját, Mrs. Cameron bejárta az egész lakást és bezárta az összes ajtókat.

A leány figyelmesen nézte, hogy asszonya mit csinál, de továbbra is éppen oly nyugodt maradt, mint előbb.

Mikor Mrs. Camron bezárta az utolsó ajtót is, égő szemekkel és a visszafojtott düböl halálsápadtan lépett be a szobába.

— Nos kisasszony, most majd meglátom, hogy értesze-e angolul vagy nem!

A leány azt kérdezte francziául:

— A nagysága nem jól érzi magát, vagy mit akar tőlem?

Ekkor Mrs. Cameron francziául a következőket mondta neki:

—Te éppen úgy megérted engem francziául is, mint angolul. De te szilárdan elhatároztad, hogy ezt nem vallod be, azért hát olyan nyelven szólj most hozzám amelyen általában beszélni szoktál és azt kérdezd tőled: hol voltál az este?

— Azt nem mondhatok meg a nagyságom asszonyának.

— Azt nem mondhatja meg nekem! Miért? No kíváncsi vagyok, hogy valóban hallgatni fog-e vagy nem? Legelőször is értesse meg azt, hogy tudom miért van itt. Mr. Cameron tegnap bevallotta, hogy ő hozta házamba és hogy az ügy el van kettőjük között intézve.

— Ha Mr. Cameron ezt vallotta, akkor asszonyom nem mondott igazat. Ezen a házon kívül soha egy szót sem beszéltem Mr. Cameronnal.

— Nem hiszek egy szót sem. Úgyesen tud hazudni az bizonyos. De meglátja mindjárt, hogy engem nem lehet egy könnyen becsapni.

— Én meg nem mondhatok Mr. Cameronól semmit!

— Várjon, még valamit mondok. Mr. Cameron bizonyára úgy fogadta fel, hogy szolgáltatást meg is fizeti. Ha őt otthagya és teljesen az én szolgálatomba lép, akkor én kétszer annyit adok magának, mint a mennyit ő adott.

— Már mondtam nagyságos asszonyom, hogy én nem állok a Mr. Cameron szolgálatában!

— És én meg azt tudom, hogy azt bizony tudom.

— Nem mondhatok egyebet asszonyom.

— Gondolja meg a dolgot, most még szépen figyelmeztetem!

— Nem mondhatok többet!

— Még egyszer ismétlem. Kétszeresét adom annak, amit Mr. Cameron, ha megígéri, hogy őt orrára vezeti.

— Ezt nem tehetem.

Mrs. Cameron elhatározta, hogy más taktikához fordul.

Nagyon álnok és ravasz nő volt ez a szép asszony.

— Nos, hogy ha igazán ártatlan, akkor becsületet kérek.

Egy pár pillanatig esend volt a szobában.

Mrs. Cameron nagyon szép és erőteljes asszony volt. Még volt győződve arról, hogy megcsalták és minden úron azt akarta, hogy a szobaleány vallja be.

Hirtelen felugrott, és a leányhoz rohant.

Torkon ragadta és viaskodni kezdtek. Mrs. Cameron ismét elámul. A gyenge leány oly izmos volt, mint valami erős férfi és olyan mozgékony, mint egy őz.

Az erős asszony nem tudta megfogni a leányt, mert az megragadta kezét és oly erősen tartotta, mintha csavarba lettek volna szorítva. Mrs. Cameron dühében kiabált és ordított, de semmi sem használta a leány nem engedett. Amint így szentül szembe állottak valaki kopogtatott az ajtón.

(Folytatjuk.)

AZ ANGOL FÉRFIRUHA BÉRLETEM

melyet a társadalom legelőkelőbb köreiből felkareltak, igen sok előnyt nyújt. Minden időny és alkalomra elegáns ruházattal látja el a bérlőt és eljött veszi annak, hogy a szekrények teltömve legyenek. Soha sincs szabószámla, ameknyiben a megállapított negyedévi csekély kiadás előre beosztható. A ruhátárt a bérlet tartama alatt díjtalanul rendben tartom. A ruhabérlet bármikor s bármely oknál fogva felbontható. A szövetet és facont mindig a bérlő választhatja. A bérlő azon kedvezményben részesül, hogy a szállítandó ruhaneműket nemcsak saját, hanem családtagjai részére is megrendelheti. A cég kizárólagosan valódi angol szövethűltönlegességeket tart raktáron.

Prospektust kívánatra küld.

Prospektust kívánatra küld.

DEUTSCH F. KÁROLY

BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-UT 1.

PALLAS IRODALMI ÉS NYOMDAI RÉSZV.-TÁRS.

ELŐFIZETÉSI FELHIVÁS.

A magyar irodalom egy örvendetes eseményét jelentjük:

KABOS EDE

összegyűjtött munkáinak közrebocsátását.

Óróm ez a Kabos Ede bámulatosan hű, lelkes közönségének, a magyar értelmiség színe-javának. Együtt és egyforma díszes kiadásban jut most hozzá kedvencz írójának összes műveihöz; azokhoz is, amelyek már egyáltalában nem voltak megszerezhetők. De örvendetes és bár igény nélkül való, vonatkozásaiiban jelentős időjelzője ez az összkiadás kulturális színvonalunk emelkedésének is. Részese és egyik kifejezője annak a hatalmas evolúciónak, mely a magyar olvasó izlésében és ítéletében az utolsó két évtized alatt végbe ment.

Kabos Ede fajbéli író, ki művészetét önczelnak tekintve, fölényesen kitér az átszéllí hatások elől. Hogy ez a büszke talentum, ki divatokkal és a közönség gyengéivel egy pillanatra sem transigdt, a közönségnek osztatlan szeretetétbe, a népszerűségnek oly meglepő fokára jutott el, a minövel műveit a magyar olvasók zöme évek óta lelkesedve fogadja: nem utolsó fokmérője ez nálunk a nyugati levegő s az előkelő izlés terjedésének.

Hervadhatatlan dicsősége ez persze a Kabos Ede írói kvalitásainak is. De ezekről nem beszélünk.

Mert előfizetési felhívásunkat csak azokhoz intézzük, kik a Kabos Ede nagy művészetének már lelki gyöngyörségeket és felemelkedéseket köszönnek. Felhívásunk a magyar intelligencia javához szól.

A gyűjteményes kiadás révén azonban Kabos Ede tisztelőinek is meglepetésben lesz részük. Ami Kabos Ede egyes műveiben megragadja az olvasót, munkáinak együttes sorozatából még frappánsabb gazdagságban és változatokban domborodik ki: az ő átfogó nagy művészete és pazar skálája, mely átölel mindent, a mosolygó derűtől a néma megindulásig, a gyöngéd suttogástól a legszilajabb viharokig . . .

A gyűjtemény hat kötetben magába foglalja Kabos Ede összes eddigi munkáit (színműveinek híján).

A kötetek tartalma a következő:

I. kötet: A verebek. ☹ ☹ ☹ ☹ ☹	IV. Kötet: A koldusok. ☹ ☹ ☹ ☹ ☹
II. „ A szobor özvegye. ☹ ☹ ☹	V. „ Fehér éjszakák. ☹ ☹ ☹
III. „ Két halott regénye. ☹ ☹	VI. „ Történetek az éjszakából.

A gyűjtemény két sorozatban, kötetenként körülbelül 20 ívvel, Márkus Géza művészi czimlapjával, angol vászon díszkötésben jelen meg. Az I—III. kötetből álló első sorozat körülbelül 1905. évi május hóban, a IV—VI. köteteket magába foglaló második sorozat pedig körülbelül 1905. évi november hóban.

PALLAS

IRODALMI ÉS NYOMDAI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG KÖNYVRIADÓHIVATALA
BUDAPEST, V. KERÜLET, HONVÉD-UTCZA 10. SZÁM.

Előfizetési feltételek.

A 6 kötetből álló gyűjteményes munka ára 36 korona, amely ☹ ☹ ☹ havi 3 koronás részletekben is törleszthető. ☹ ☹ ☹

A részletek a három kötetből álló első sorozat átvétele után minden hó 1-én a PALLAS Irodalmi és nyomdai részvénytársaság pénztárándj, Budapestben fizetendők mindaddig, míg a mű teljes vételére kiegyenlítő nincs. A részletek be nem tartása esetében a második sorozat a részletek pótlásáig visszatartatik. A lejárt és be nem fizetett részleteket a társaságnak jogában áll a portékáltság hozzászámítása mellett postai megbízással beszélni. Ha a részletek be nem tartatnak, az egész mű vételére esedékessé válik.

A fent előfizetési feltételeket elfogadom, külön kikötést nem teszek és ezek alapján megrendelem a fent megnevezett gyűjteményes munkát 36 korona vételérért, mely 3 koronás havi részletekben fizetendő a PALLAS Irodalmi és nyomdai részvénytársaság pénztárándj, Budapest, V. kerület, Honvéd-utca 10. szdm.

Lakhely és kelet: .....

Sajátkezű aláírás: .....

Állás: .....

Az illetéki díjjegyzék 80. tétele értelmében bályogmentes.

(8. N.)